

การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิมนวล มะลิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2550

การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิมนวล มะลิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

ของ
นันทวล มะลิ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. กุลยา ก่อสุวรรณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศิริวิมล ใจงาม)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู รองศาสตราจารย์วิราพร พงศ์อาจารย์ อาจารย์ ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ อาจารย์ ดร.ศิริวิมล ใจงาม อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์ ที่ให้ คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือตลอดจนให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะกระทั่งสำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์นันทยา ทองท่วม อาจารย์มะลิ ตุ่มบุตร อาจารย์บุญจง ฝ่ายขาว ผู้ซึ่งให้ความกรุณาและช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือนิทานคำกลอน และ ตรวจแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณพระอำนวยการและคณะครู ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านหนองสามพญา ที่ให้ความ ร่วมมือและอำนวยการนวยความสะดวกในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยผู้อำนวยการชูเนตร อ่อนล้อม อาจารย์นัฐพร จันทรสังสิงห์ อาจารย์ดารานีย์ จันทรหอม อาจารย์วิมล เกาวัลย์ นายภิเชก สุนทรชื่น ที่ให้คำแนะนำปรึกษา และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จลงได้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ หลานๆ ที่ให้ กำลังใจ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ทุกๆ ท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยเหลือ ให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

นิมนวล มะลิ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.....	8
ความหมายของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.....	8
สาเหตุของปัญหาในการเรียนรู้.....	10
ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.....	12
ประเภทของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.....	14
การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.....	16
ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	24
ความหมายของการอ่าน.....	24
ความสำคัญของการอ่าน.....	25
จุดมุ่งหมายของการอ่าน.....	27
วิธีการสอนอ่านทั่วไป.....	29

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	31
--------------------------------------	----

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือนิทาน.....	33
ความหมายของนิทาน.....	33
รูปแบบของนิทาน.....	34
คุณค่าและประโยชน์ของนิทาน.....	37
ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก.....	38
หลักการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก.....	41
คุณค่าและประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก.....	44
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง.....	46
ความหมายของบทร้อยกรอง.....	46
ความสำคัญและคุณค่าของบทร้อยกรอง.....	47
ประเภทของบทร้อยกรอง.....	48
การสอนอ่านและขั้นตอนการสอนอ่านบทร้อยกรอง.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	55
การดำเนินการวิจัย.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมาย.....	67
สมมุติฐาน.....	67
ขอบเขตของการวิจัย.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การดำเนินการทดลอง.....	68
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	71
 บรรณานุกรม.....	 72
 ภาคผนวก.....	 80
ภาคผนวก ก.....	81
ภาคผนวก ข.....	83
ภาคผนวก ค.....	87
ภาคผนวก ง.....	92
ภาคผนวก จ.....	94
ภาคผนวก ฉ.....	104
ภาคผนวก ช.....	136
ภาคผนวก ซ.....	169
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 187

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแบบแผนการทดลอง.....	57
2 ตารางแผนการสอน.....	58
3 ตารางวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอนตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80.....	64
4 ตารางคะแนนความสามารถอ่านคำ.....	65
5 ตารางการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำ ก่อนและหลังได้รับการ สอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน.....	66
6 แสดงคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบ ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหนังสือนิทานคำกลอน.....	88
7 แสดงคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบ ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำ	90

การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

บทคัดย่อ

ของ

นิมนวล มะลิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2550

นิมนวล มะลิ. (2550). การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู, อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ก่อนและ หลังการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ใน ระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของ โรงเรียนบ้านหนองสามพญา จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และใช้เวลาในการ ทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที รวม 30 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ หนังสือนิทานคำกลอน แบบทดสอบความสามารถ ในการอ่านและแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบของวิลค็อกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. หนังสือนิทานคำกลอน มีค่าประสิทธิภาพ 93.62/95.83 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ โดยมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับดี
3. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านค่าหลังการสอนอ่านโดยใช้ หนังสือนิทานคำกลอนสูงกว่าก่อนการสอนอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY ON READING ABILITY OF THE CHILDREN WITH LEARNING DISABILITIES
USING STORY BOOKS WITH POEMS

AN ABSTRACT
BY
NIMNUAL MALI

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Special Education
at Srinakharinwirot University
May 2007

Nimnual Mali (2007) *A Study on Reading Ability of the Children with Learning Disabilities Using Story Books with Poems*. Master thesis , M.Ed. (Special Education).

Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University. Advisor Committee :
Prof.Dr.Padoong Arrayavinyoo , Dr.Chonchagon Vorain.

The purpose of this study was threefold : to investigate the efficiency of Story Books with Poems, to examine the reading ability of the children with learning disabilities and to compare the reading ability of the children with learning disabilities before and after using the Story Books with Poems.

The subjects were 6 children with learning disabilities in Prathom Suksa 4-6 at Bannongsampaya school the second semester of the 2006 academic year. The study continued for 30 sessions. Each session took 50 minutes , 5 times a per week.

The instruments for this study included the Story Books with Poems and the reading ability test constructed by the researcher were used. The Wilcoxon Matched Pairs Signed. Ranks Test was utilized to analyzed the date. The findings of this study were as follows

1. The efficiency of Story Books with Poems was established at 93.61/95.83
2. The reading ability of the children with learning disabilities after using Story Books with Poems was at the good level
3. The posttest scores of the reading ability of the children with learning disabilities were significantly higher than the pretest scores at the .05 level.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของตนในยุคปัจจุบัน ยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมา เพราะขณะนี้วิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลง เจริญก้าวหน้ามากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้น เนื้อหาสาระทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลต่างๆ ในชีวิตประจำวัน จะต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกัน ได้ถูกต้อง ฉะนั้นคนเราจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่าน เพื่อแสวงหาความรู้ทั้งหลายจนสามารถ เข้าใจและติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ทัน เนื่องจากการอ่านเป็นการเรียนรู้ (วรณีย์ โสมประยูร. 2537: 120)

ในปัจจุบันนี้ยังมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากในโรงเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และในจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ (L.D.) จะมีมากที่สุด โดยเฉพาะการอ่าน ซึ่งเป็น ปัญหาที่สำคัญที่สุด ของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ทั้งนี้เพราะมีงานวิจัยจำนวนมากระบุว่าครึ่ง ของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้จะมีปัญหาด้านการอ่าน (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 69) ดังนั้นจึงมี ความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อที่จะช่วยเหลือ เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ให้ มีพัฒนาการในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

ปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities-L.D.) เป็นภาวะความบกพร่องที่แสดงออกมา ในรูปของปัญหาในการใช้ภาษาการอ่าน การเขียน การสะกดคำและการคิดคำนวณอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากกว่าเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากความบกพร่องในการแปลข้อมูลที่สมองทำให้ไม่สามารถ เรียนรู้ได้เหมือนกับนักเรียนอื่นๆ ความบกพร่องนี้ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนทำให้มีผลการ เรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อพิจารณาจากผลการเปรียบเทียบกับระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน (จรัสลักษณ์ จิรวินุลย์. 2546: 1)

ปัญหาทางการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ ปัญหาด้านการอ่าน หรือเรียกว่า Dyslexia ปัญหาด้านการเขียน หรือที่เรียกว่า Dysgraphia ปัญหาด้าน การคำนวณและ คณิตศาสตร์หรือเรียกว่า Dyscalculia ปัญหาด้านการ สะกดคำ ปัญหาด้านความจำ ปัญหาด้าน ความสนใจ ปัญหาด้านกลไกกล้ามเนื้อ ปัญหาสังคม จากปัญหาทางการเรียนรู้ ทั้ง 8 ด้าน ปัญหาด้านการอ่าน เป็นความบกพร่องที่พบมากที่สุด นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน คือ ไม่ สามารถอ่านคำสะกดคำได้ อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง จำคำที่เพิ่งอ่านผ่านไปไม่ได้ หรือไม่สามารรถ

สรุปใจความของเรื่องทีอ่านได้ บางรายอาจมีปัญหาในการแยกแยะตัวอักษร เช่น มีความสับสนระหว่างอักษร ม – น , ด – ค , 6 – 9 หรือเห็นคำว่า กบ เป็น บก เป็นต้น (จรัสลักษณ์ จีรวินุลย์. 2546: 1)

ปัญหาด้านการอ่าน (Dyslexia) นั้นเป็นปัญหาสำคัญมากปัญหาหนึ่ง หากเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการแก้ไขจะมีผลกระทบต่อเนื่องกันหลายด้าน ประการแรกคือผลกระทบต่อตัวนักเรียนเอง นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านนั้นจะอ่านหนังสือไม่ได้ ไม่สามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านทำให้ประสบความล้มเหลวในด้านการเรียนอยู่เสมอ ซึ่งความล้มเหลวดังกล่าวมีผลทำให้นักเรียนมีปัญหาทางอารมณ์และสังคมตามมา เช่น มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความมั่นใจ ขาดความอดทน มีความวิตกกังวลสูง มีพฤติกรรมการปรับตัวไปในทางที่ถดถอย เกิดความรู้สึกต่อต้านสังคม หลีกเลียงการทำงาน อาจเป็นคนก้าวร้าว และมีพัฒนาการทางอารมณ์ช้ากว่านักเรียนปกติโดยทั่วไป ประการที่สองจะมีผลกระทบต่อครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ของนักเรียน ความวิตกกังวลดังกล่าว อาจมีผลทำให้สภาวะของครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ของนักเรียน ความวิตกกังวลดังกล่าวอาจมีผลทำให้สภาวะของครอบครัวเกิดความตึงเครียด เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกตามมา ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาทับซ้อนกับนักเรียนเพิ่มมากขึ้นอีกซึ่งอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้คนรอบข้างทั้งในโรงเรียน ชุมชน และสังคมได้ (จรัสลักษณ์ จีรวินุลย์. 2546: 3)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลรอบข้างของนักเรียนจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาดังแต่ต้นเพื่อขจัดปัญหาการอ่านหนังสือไม่ได้ของนักเรียนโดยการหาวิธีส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งอาจเป็นวิธีที่แตกต่างจากเด็กอื่นๆ เพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านให้มากขึ้น วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการอ่านนั้นมีมากมายหลายวิธีด้วยกัน จากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ พบว่าหนังสือเด็กหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นมีคุณค่าต่อการของเด็กทุกวัยเป็นอันมาก สามารถส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางภาษาทางสติปัญญา ทางบุคลิกภาพและทางสังคมได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2538: 42) และจากรายงานการวิจัยของ ดวงใจ วรรณสังข์ พบว่า การสอนอ่านโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทยมีประสิทธิภาพในการสอนการอ่านให้กับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก และนักเรียนมีความสามารถในการจำพยัญชนะไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดวงใจ วรรณสังข์. 2541: บทคัดย่อ)

จากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ดังกล่าว สรุปได้ว่าหนังสือสำหรับเด็กหรือหนังสือนิทานคำกลอนเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมและสามารถจูงใจให้นักเรียนเกิดพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาลักษณะของการอ่านสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ด้านการอ่าน

หลังจากการสอนด้วยหนังสือนิทานคำกลอน

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ก่อนและหลังการสอนอ่าน ด้วยหนังสือนิทานคำกลอน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ในระดับประถมศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้วิธีการ สอนอ่านที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อแก้ปัญหาในการอ่าน และเป็นพื้นฐานในการสอนอ่านในระดับสูงต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านหนองสามพญา อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 6 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกโดยใช้แบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้และแบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะด้านของผดุง อารยะวิญญู ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และแบบประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญา ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ วิธีการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านของเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง การออกเสียงคำได้ถูกต้องทั้งพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และสามารถเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งวัดโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. **เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน** หมายถึง เด็กที่ไม่สามารถอ่าน สะกดคำได้ อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง จำคำที่อ่านหรือจำคำที่เพิ่งเห็นไม่ได้ และไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

3. **หนังสือนิทานคำกลอน** หมายถึง เอกสารที่แต่งขึ้นโดยใช้คำพื้นฐานในวิชาภาษาไทย มาแต่งเป็นเรื่องประกอบคำกลอน จำนวน 3 เรื่อง 3 เล่ม และรวบรวมเย็บเล่มเป็นหนังสือ

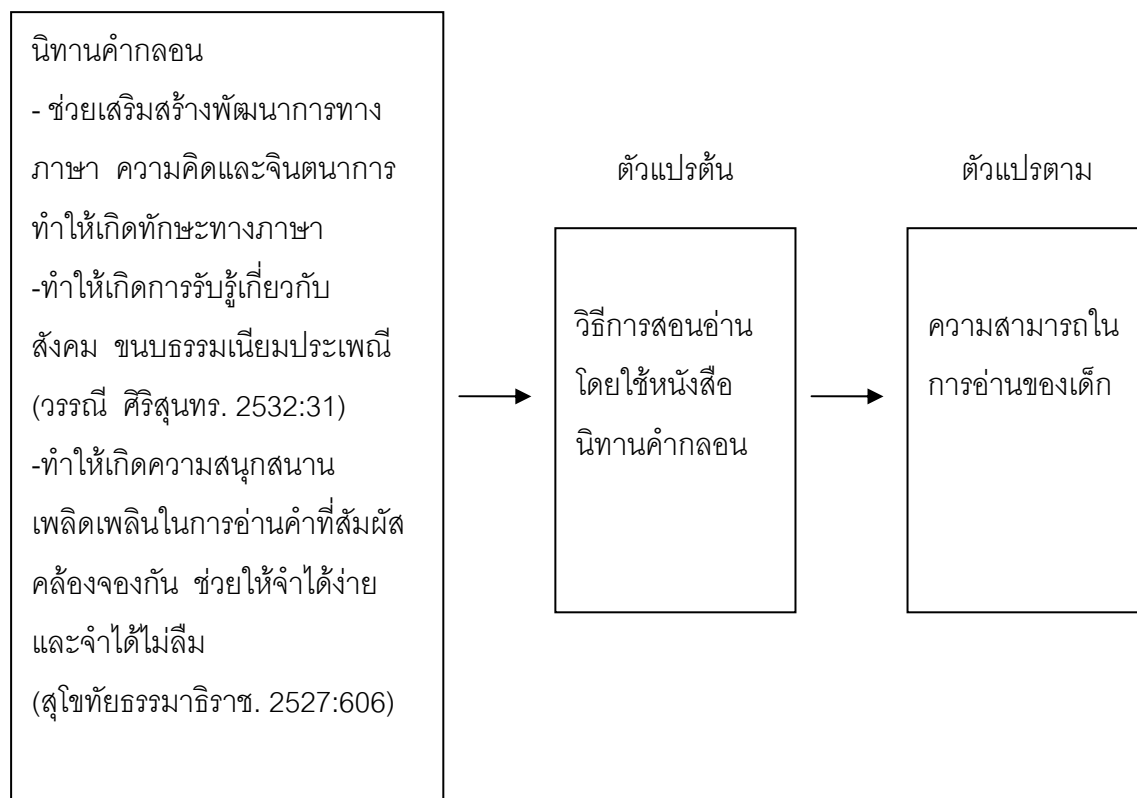
4. **ประสิทธิภาพของหนังสือนิทาน** หมายถึง ผลดีที่เกิดขึ้นหลังจากการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ได้แก่ อัตราส่วนความรู้เปลี่ยนไปในเชิงเพิ่มขึ้น โดยศึกษาจากคะแนนในการทดสอบก่อนการสอน หลังการสอนแต่ละเรื่อง โดยประเมินตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบระหว่างเรียน ในแต่ละเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการสอนทุกเรื่องได้สิ้นสุดลง คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. หนังสือนิทานคำกลอน ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านหลัง จากได้รับการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอนอยู่ในระดับดี
3. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านคำ หลังการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน สูงกว่าก่อนการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
 - 1.2 สาเหตุของของปัญหาในการเรียนรู้
 - 1.3 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
 - 1.4 ประเภทของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
 - 1.5 การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
 - 1.6 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.4 วิธีการสอนอ่านทั่วไป
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือนิทาน
 - 3.1 ความหมายของหนังสือนิทาน
 - 3.2 รูปแบบของนิทาน
 - 3.3 คุณค่าและประโยชน์ของนิทาน
 - 3.4 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 3.5 หลักการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก
 - 3.6 คุณค่าและประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง
 - 4.1 ความหมายของบทร้อยกรอง
 - 4.2 ความสำคัญและคุณค่าของบทร้อยกรอง
 - 4.3 ประเภทของบทร้อยกรอง
 - 4.4 การสอนอ่านและขั้นตอนการสอนอ่านบทร้อยกรอง
 - 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

1.1 ความหมายของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

เรโนลด์ และเบิร์ช (ผดุง อารยะวิญญู, 2541: 115 ; อ้างอิงจาก Reynolds & Birch, 1977) กล่าวว่า เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยาความบกพร่องนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของเด็กทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน เด็กมีปัญหาในด้านการฟัง การคิดการพูดคุยกับผู้อื่น การอ่าน การสะกดคำ หรือการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมไปถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ การได้รับบาดเจ็บทางสายตาทางการได้ยิน และทางการเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ความบกพร่องทางอารมณ์ และความเสียเปรียบทางสภาพแวดล้อม

ศรียา นิยมธรรม (2537: 3) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ไว้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabled Children) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความเข้าใจการใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งความผิดปกติอาจเห็นได้ในลักษณะของการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคำนวณ ตลอดจนการรับรู้อันเป็นผลมาจากความผิดปกติทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากการมองเห็น ปัญญาอ่อน การไม่ได้ยิน การเคลื่อนไหวไม่ปกติ เนื่องจากร่างกายพิการ มีอารมณ์แปรปรวน หรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 9) กล่าวว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง ความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ สภาพจิตเวช และสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 115) กล่าวว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว การได้ยิน และสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543: 3) กล่าวว่า กฎหมายสาธารณะที่เรียกว่า Public Law 101-476 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความของความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี (L.D.) ไว้ว่า “ความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่า

นั้น ที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจภาษา หรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์” นอกจากนี้ คำจำกัดความยังระบุต่อไปด้วยว่า ความบกพร่องในการเรียนรู้ยังครอบคลุมสภาพต่างๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมองถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่านและความบกพร่องในการเข้าใจ

จรัลลักษณ์ จิรวินูลย์ (2546: 1) กล่าวว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (L.D.) หมายถึง ภาวะความบกพร่องที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาในการใช้ภาษา การอ่าน การเขียน การสะกดคำ และการคิดคำนวณ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่าเรื่องหนึ่ง ซึ่งสาเหตุมาจากความบกพร่องในการแปลข้อมูลที่สมอง ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้เหมือนกับนักเรียนคนอื่น ความบกพร่องนี้ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อการเรียน ทำให้มีผลการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2543: 61) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องเฉพาะด้านในการเรียนรู้ (Learning Disabilities หรือ Academic skill disorders) หมายถึง กลุ่มอาการของนักเรียนที่มีลักษณะภายนอกเป็นปกติ แสดงความฉลาดออกมาได้จากการพูดคุย ตรวจร่างกาย ไม่พบความบกพร่องในการทำงานของระบบประสาทใหญ่ แต่มีความบกพร่องในทักษะของการอ่าน หนังสือ การเขียน และการคำนวณ คือ ทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่านักเรียนอื่นที่มีระดับเชาว์ปัญญา และอยู่ในสภาพแวดล้อมคล้ายกันอย่างน้อย 2 ชั้นเรียน โดยมีได้เกิดจากภาวะตาบอด หูหนวก ปัญญาอ่อน ขาดโอกาสที่จะเรียนหรือมีปัญหาอื่นๆ ที่ทำให้ไม่อยากเรียนหนังสือ ผลจากตัวโรคทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ต่อไปได้ในระบบการเรียนการสอนตามปกติ และทำให้ขาดโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทางสังคมตามมา

จากความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ (L.D.) ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีภาวะความบกพร่องทางกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนมีปัญหาในการรับรู้ด้านต่างๆ เช่น ปัญหาการใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การเข้าใจ และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ทำให้นักเรียนมีการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ของนักเรียนทั่วไป ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางสติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย การเคลื่อนไหวสายตา การได้ยิน และสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นจะต้องให้ความช่วยเหลือ

นักเรียนกลุ่มนี้ โดยการใช้บริการทางการศึกษาที่แตกต่างจากนักเรียนปกติหรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การศึกษาพิเศษ

1.2 สาเหตุของปัญหาในการเรียนรู้

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2543: 62) กล่าวถึงสาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

1. เป็นความบกพร่องในการทำงานของระบบประสาท โดยมีการศึกษาด้วย เอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ชนิด Positron Emission Tomography (PET Scan) เพื่อดูการทำงานของสมอง อาศัยการตรวจดูระดับการใช้น้ำตาลของเซลล์สมองในช่วงปี ค.ศ.1995-1998 บ่งชี้คล้ายกันว่ามีการทำงานของสมองลดลงที่บริเวณ postero – temporal และบริเวณ temporo parietal cortex ในขณะที่ให้คนไข้อ่านหนังสือออกเสียง

2. ถ่ายทอดโรคทางกรรมพันธุ์มีหลายรายงานที่บ่งชี้ถึงความผิดปกติของ HLA region บน chromosome คู่ที่ 6 มีรายงานหนึ่งที่ศึกษารายละเอียดของ 4 ครอบครัวที่มีคนไข้ dyslexia มากกว่า 1 คน และพบว่า 2 ใน 4 ของครอบครัวมีโอกาสเกิดโรคในผู้ชาย 100% ปัจจุบันทราบว่าทักษะในการฟังและการพูดเป็น biological primary function ซึ่งนักเรียนทุกคนที่มีสมองปกติ จะมีทักษะนี้อยู่ในตัวเอง การที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดคุยกับคน ก็สามารถทำให้นักเรียนสามารถพูดได้ แต่ทักษะในการอ่านหนังสือ การสะกดคำ และทักษะ ในการเขียนหนังสือ เป็นสิ่งที่มนุษย์มาเรียนรู้ภายหลังต้องใช้การสั่งสอน ฝึกฝน และการที่นักเรียน จะทำงานนี้ได้ จำเป็นต้องอาศัยความจำ การแปลความหมาย การเชื่อมโยง การผสมผสาน การทำงานหลายส่วนของระบบประสาท

การศึกษาในนักเรียนกลุ่มที่พูดไม่ได้ ตามหลังความกระทบกระเทือนทางสมอง โดยที่ช่วงหนึ่งของชีวิตสามารถพูดคุยก่อนได้ปกติมาก่อน หลังจากมีอาการดีขึ้นแล้วนักเรียนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ แต่จะมีความยากลำบากในการสะกดคำ และอ่านหนังสือ พบว่าปัญหาพื้นฐานในการอ่านหนังสือไม่ได้อยู่ที่สมองขาดทักษะของ single word deciding ร่วมกับปัญหา phonological process แน่นนอน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 355-356) กล่าวถึงสาเหตุของความด้อยความสามารถในการเรียน (Learning Disabilities) มีสาเหตุสำคัญ 4 ประการดังนี้

1. ระบบประสาทบกพร่อง เป็นเวลานานหลายสิบปีที่ความด้อยความสามารถในการเรียน (L.D) ได้มีการพิสูจน์ว่าเกิดจากความผิดปกติของระบบประสาท (Bigler. 1992; Smith. 1994) ซึ่งอาจเกิดจากการพัฒนาของระบบประสาทและสมองที่ผิดปกติหรือความเสียหาย และบกพร่องที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนาการในครรภ์ การขาดออกซิเจนในระหว่างคลอดและการติดเชื้อ เป็นต้น

2. พัฒนาการด้านต่างๆ ช้ากว่าวัย บางทฤษฎีเชื่อว่า ความด้อยความสามารถในการเรียนเกิดจากพัฒนาการที่ช้ากว่าวัยตามเกณฑ์ปกติอย่างมาก โดยเฉพาะสมองและระบบประสาท จากการศึกษาวิจัยมักพบว่า นักเรียนเหล่านี้พัฒนาการล่าช้ากว่าวัยในด้านต่างๆ หลายด้าน เช่น วุฒิภาวะเชิงทักษะ พัฒนาการทางภาษา การทำงานประสานสัมพันธ์กันของเห็น และการเคลื่อนไหว เป็นต้น (Smith. 1994)

3. สาเหตุจากพันธุกรรม มีการศึกษาจำนวนมากที่ได้พิสูจน์ว่า ความด้อยความสามารถในการเรียนเกิดจากปัจจัยทางพันธุกรรม (Bonnet. 1989)

4. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับสาเหตุจากพันธุกรรม มีการศึกษาหลายชิ้นที่สรุปผลการศึกษาว่าความด้อยความสามารถทางการเรียนเกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม อาทิ ทุพโภชนาการรังสี สารตะกั่ว ยา หลอดไฟที่เคลือบปรอท (fluorescent) และการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ในบางกรณีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความด้อยของการเรียนกำลังได้รับการศึกษาวิจัยอย่างมาก

กรมวิชาการ (2546: 6-7) กล่าวถึงสาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจจำแนกได้ดังนี้

การได้รับบาดเจ็บทางสมอง บุคลากรทางการแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในหลายประเทศมีความเชื่อว่าสาเหตุที่นักเรียนเหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้ได้นั้น เนื่องมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมองเล็กน้อย (Minimal brain damage) อาจจะได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่างคลอด หรือหลังคลอดก็ได้ การได้รับบาดเจ็บนี้ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามการได้รับบาดเจ็บไม่รุนแรง สมอง และระบบประสาทส่วนกลางยังทำงานได้ดีเป็นส่วนใหญ่ มีบางส่วนเท่านั้นที่บกพร่องไปบ้าง ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการรับรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ปัญหานี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เพราะนักเรียนบางรายอาจเป็นกรณียกเว้นได้

กรรมพันธุ์ งานวิจัยเป็นจำนวนมากระบุตรงกันว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้บางอย่าง สามารถถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ได้ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเป็นรายกรณีพบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บางคนอาจมีพ่อแม่ พี่ น้อง หรือญาติใกล้ชิด มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการอ่าน การเขียน และความเข้าใจทางภาษา มีรายงานการวิจัยที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับนักเรียนฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน (Identical twins) พบว่านักเรียนฝาแฝดคนหนึ่งมีปัญหาในการอ่าน ฝาแฝดอีกคนหนึ่งมักมีปัญหาในการอ่านด้วย แต่ปัญหานี้ไม่พบบ่อยนักสำหรับนักเรียนฝาแฝดที่เกิดจากไข่คนละใบ (Fraternal twins) จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าปัญหาทางการเรียนรู้อาจสืบทอดทางกรรมพันธุ์ได้

สิ่งแวดล้อม สาเหตุทางสภาพแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง สาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ใช่การได้รับบาดเจ็บทางสมอง และกรรมพันธุ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กภายหลังการคลอด เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การที่เด็กมีพัฒนาการทางร่างกายล่าช้า ด้วยสาเหตุบางประการ การที่ร่างกายได้รับสารบางประการอันเนื่องจากสภาพมลพิษในสิ่งแวดล้อม การขาดสารอาหารในวัยทารกและในวัยนักเรียน ตลอดจนการที่ผู้ปกครองมีความบกพร่องทางภาษาทางด้านการแสดงออก หรือภาษาที่ผู้ปกครองใช้อาจคลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง ในกรณีเช่นนี้จะทำให้นักเรียนขาดต้นแบบที่ดีในการพัฒนาทางภาษา ทำให้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้รวมถึงการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพของครู ตลอดจนการขาดโอกาสในการศึกษา เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมเหล่านี้ อาจจะทำให้สภาพการเรียนรู้ของเด็กมีความบกพร่องมากขึ้นจากการศึกษาเรื่องสาเหตุของการเกิดปัญหาในการเรียนรู้จากนักการศึกษาและนักจิตวิทยา สรุปได้ว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาในการเรียนรู้เกิดจากสาเหตุหลายประการร่วมกัน คือ สาเหตุจากระบบประสาทบกพร่อง การได้รับบาดเจ็บทางสมอง การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพมลภาวะเป็นพิษต่างๆ การขาดสารอาหารในวัยทารก และวัยนักเรียน มีผลทำให้พัฒนาการของนักเรียนล่าช้า การค้นหาสาเหตุของความบกพร่องของนักเรียนส่วนมากเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางสาธารณสุข ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องรับรู้ไว้เพื่อจะได้หาทางจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียนต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวข้องกับประเภทของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ สรุปได้ว่านักเรียนที่ปัญหาในการเรียนรู้แบ่งได้หลายประเภท มีพฤติกรรมหลายลักษณะ พฤติกรรมต่างๆ จากความบกพร่อง ทางจิตวิทยามีผลทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการใช้ภาษา การคิด การรับรู้ และการคิดคำนวณ

1.3 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

เลอร์เนอร์ (Lerner, 1997: internet) ได้กล่าวถึงลักษณะของความบกพร่องในการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. มีสมาธิสั้น
2. มีความผิดปกติในด้านการเคลื่อนไหว
3. มีปัญหาในกระบวนการรับรู้ และการให้ข้อมูล
4. มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย หรือการรู้คิด
5. มีความยุ่งยากในการแสดงออกทางด้านภาษา
6. มีความยุ่งยากในการอ่าน (อ่านไม่ได้)
7. มีความยุ่งยากในการเขียน (เขียนไม่ได้)

ศรียา นิยมธรรม (2541: 40) ได้จัดกลุ่มลักษณะรวมๆ ของปัญหาทางการเรียนรู้ได้

4 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย หรือการรู้คิด (Cognitive) เช่น การคิดและการแก้ปัญหา
2. ด้านภาษา (Language) ได้แก่ การพูด การฟัง การเขียน การอ่าน
3. ด้านกลไกการเคลื่อนไหว (Motor) เช่น การประสานงานกันของอวัยวะต่างๆ

ในร่างกาย

4. ด้านสังคม (Social) เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 3-4) กล่าวว่า เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ อาจมีลักษณะ

ดังต่อไปนี้

1. มีความบกพร่องทางการพูด
2. มีความบกพร่องทางการสื่อสาร
3. มีปัญหาในการเรียนวิชาทักษะ
4. มีปัญหาในการสร้างแนวความคิดรวบยอด
5. การทดสอบผลการเรียนให้ผลไม่แน่นอน
6. มีความบกพร่องทางการรับรู้
7. มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว
8. มีอารมณ์ไม่คงที่ บางครั้งระเบิดอารมณ์ใส่ผู้อื่น ความผิดหวังเล็กๆ น้อยๆ

อาจทำให้เสียอารมณ์อย่างรุนแรงได้

9. โยกตัว หรือผงกศีรษะบ่อยๆ
10. ลักษณะการนอนไม่คงที่ บางครั้งหลับ บางครั้งไม่หลับ ไม่เป็นเวลาแน่นอน
11. มีพัฒนาการทางร่างกายไม่คงที่
12. มีพฤติกรรมไม่คงเส้นคงวา
13. เสียสมาธิง่าย
14. แสดงพฤติกรรมแปลกๆ
15. มีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน

กรมวิชาการ (2546: 4) กล่าวว่าลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อาจมี

ลักษณะ ดังนี้

1. มีความบกพร่องทางการพูดและการใช้ภาษา
2. มีความบกพร่องทางการสื่อสาร
3. มีปัญหาในการเรียนในกลุ่มวิชาทักษะ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์

4. มีปัญหาในการสร้างแนวความคิดรวบยอด
5. การทดสอบผลการเรียนให้ผลไม่แน่นอนยากแก่การพยากรณ์
6. มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
7. มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว
8. มีอารมณ์ไม่คงที่ บางครั้งระเบิดอารมณ์ใส่ผู้อื่น ความผิดหวังเล็กๆ น้อยๆ

อาจทำให้เสียอารมณ์อย่างรุนแรงได้

9. ลักษณะการนอนไม่คงที่ บางครั้งหลับ บางครั้งไม่หลับ ไม่เป็นเวลาแน่นอน
10. มีพฤติกรรมไม่คงเส้นคงวา
11. เสียสมาธิง่าย มีช่วงความสนใจสั้น
12. แสดงพฤติกรรมแปลก ๆ
13. มีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน มีความจำในระยะสั้น

จากลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะบกพร่องทางการใช้ภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และด้านการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ รวมถึงความบกพร่องด้านกลไกการเคลื่อนไหวของร่างกาย ด้านการมีทักษะทางสังคมด้วย

1.4 ประเภทของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

ศรียา นิยมธรรม (2542: 17) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. LD ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนที่โรงเรียน (School Work LD) นักเรียนกลุ่มนี้จะมีปัญหาในการเรียนรู้เรื่องการอ่าน การเขียน หรือเลขคณิต บางคนอาจมีปัญหาด้านเดียว บางคนก็ทุกด้าน แต่นักเรียนเหล่านี้อาจเก่งด้านกีฬา ชกมวย ศิลปะ และเข้ากับคนได้ง่ายจึงมีเพื่อนมาก ชื่อเป็นทางการของนักเรียนประเภทนี้ คือ ปัญหาการเรียนรู้ทางวิชาการ “Academic Learning Disability”
2. LD ด้านการพูดและการฟัง (Talking and Listening LD) นักเรียนกลุ่มนี้บางคนมีความคิดดี แต่ไม่สามารถหาถ้อยคำที่เหมาะสมมาอธิบายให้คนอื่นเข้าใจถึงความคิดของเขาได้ บางคนสามารถได้ยินเสียงที่คนอื่นพูดชัดเจน แต่กลับไม่ค่อยเข้าใจคำพูดเหล่านั้น หมายความว่าอย่างไร หลายๆ คนจึงเข้าใจว่านักเรียนไม่ได้ฟัง ชื่อเป็นทางการของนักเรียนประเภทนี้ คือ ปัญหาการเรียนรู้ด้านภาษา “Language Learning Disability”
3. LD ด้านความตั้งใจ (Paying Attention LD) นักเรียนบางคนมีปัญหาเรื่องการตั้งใจ หรือให้ความสนใจในเรื่องต่างๆ นักเรียนมีความคิดเกิดขึ้นในหัวพร้อมกันมากมายขณะที่ครู

กำลังพูด แต่สิ่งที่ครูพูดทำให้นักเรียนนึกถึงเรื่องอื่นๆ ขึ้นมา แล้วทำให้ไม่สามารถรวบรวมความคิดมายังสิ่งที่ครูพูดได้ ชื่อเป็นทางการของนักเรียนประเภทนี้ คือ สมาธิสั้น “Attention Deficit Disorder”

4. LD ด้านการเคลื่อนไหว (Moving LD) นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนมากเคลื่อนไหวช้าๆ เพราะมีความลำบากในการใช้มือจับดินสอหรือสีเทียน ลายมือยุ่งอ่านไม่ค่อยออก จึงมักได้คะแนนต่ำ เพราะทำงานสกปรกยุ่งเหยิง บางคนเล่นเกม เล่นกีฬาไม่เป็น มักถูกล้อเลียนว่าเป็นเจ้าแตงโม่งาม ชื่อเป็นทางการของนักเรียนประเภทนี้ คือ ปัญหาการรับรู้ด้านการเคลื่อนไหว

5. LD ด้านความรู้สึก (Feeling LD) คนทั่วไปมักจะแสดงว่าเขาารู้สึกอย่างไร ด้วยการกระทำ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง แต่นักเรียนกลุ่มนี้มีปัญหาเรื่องไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น และไม่สามารถบอกได้ว่าคนอื่นรู้สึกอย่างไร ชื่อเป็นทางการของนักเรียนประเภทนี้ คือ ปัญหาด้านทักษะทางสังคมหรือปัญหาทางการรับรู้ทางสังคม “Social Perceptual Disability”

เบญจพร ปัญญา (2543: 4) ได้แบ่งประเภทของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เป็น 4 ประเภท คือ

1. ความบกพร่องด้านการเขียนและการสะกดคำ
2. ความบกพร่องด้านการอ่าน
3. ความบกพร่องด้านการคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์
4. ความบกพร่องหลายๆ ด้านร่วมกัน

วินิตดา ปิยะศิลป์ (2543: 61) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 3 กลุ่มดังนี้

1. Reading disorder เป็นกลุ่มที่พบได้บ่อยที่สุด โดยที่นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้เลย (alexia) หรือมีความสามารถในการอ่านหนังสือต่ำกว่านักเรียนในวัยเดียวกัน 2 ชั้นปี (Dyslexia) ส่งผลกระทบในการเรียนรู้อย่างมาก
2. Writing expression disorder เป็นกลุ่มที่ขาดทักษะในการเขียนหนังสือ คือ เขียนหนังสือผิดๆ ถูกๆ หรือเขียนหนังสือแล้วอ่านไม่รู้เรื่อง แสดงความคิดผ่านตัวอักษรไม่ได้ แต่รู้ว่าจะเขียนอะไร มักพบร่วมกับปัญหาในการอ่านหนังสือ
3. Mathematics disorder พบน้อยที่สุด นักเรียนจะมีทักษะในด้านการคำนวณต่ำกว่านักเรียนในวัยเดียวกัน 2 ชั้นปี หรือทำไม่ได้เลย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สรุปได้ว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้แบ่งได้หลายประเภท แต่ละประเภทมีพฤติกรรมหลายลักษณะ พฤติกรรมต่างๆ นั้นเกิดจากความบกพร่อง ทางจิตวิทยามีผลทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการใช้ภาษา การคิด การรับรู้ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

1.5 การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

การคัดแยกนักเรียน (Identification) เป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อจัดประเภทนักเรียนเพื่อเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ นักเรียนที่ได้รับการตัดสินว่าเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะได้รับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร สื่อการสอน ตลอดจนวิธีสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องตามความต้องการและปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาต่างๆ ของนักเรียนลดน้อยลง ครู และผู้เชี่ยวชาญจะทำหน้าที่ตรวจสอบ และประเมินผลเช่นเดียวกับด้านอื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:15) กล่าวถึงการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ดังนี้

1. พิจารณาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาของนักเรียนคนเดียวกัน คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง เช่น นักเรียนที่มี I.Q. 120 แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมต่ำหรือวิชาใดวิชาหนึ่งต่ำ

2. คำนึงถึงความสามารถเฉพาะทาง สังเกตจากนักเรียนที่มีสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่มีปัญหาในการเรียน ซึ่งนักเรียนจะมีความบกพร่องในการรับรู้ หรือการทำงานของสมองเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำข้อมูล เช่น นักเรียนที่ผิดปกติด้านการเขียน เขียนอักษรสลับหน้าและหลัง เช่น บก เป็น กบ เป็นต้น

3. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สังเกตจากความแตกต่างของนักเรียนกับเพื่อน ว่าสิ่งใดที่เพื่อนทุกคนทำได้ แต่นักเรียนคนนั้นทำไม่ได้ มีความยุ่งยากสับสนเกี่ยวกับเรื่องวัน เช่น วันนี้ พรุ่งนี้ แต่ไม่รู้ว่าเป็นวันอะไร เป็นต้น สับสนเกี่ยวกับเรื่องเวลา เช่น นัด 9.00 น. ตอนเช้ามา 9.00 น. ตอนกลางวัน เป็นต้น

4. หาจุดตัดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พิจารณาจากการกำหนดค่าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ถ้านักเรียนคนใดได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ครูกำหนด นักเรียนคนนั้นจะเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 35-44) กล่าวถึงวิธีคัดแยกนักเรียนมี 2 วิธีใหญ่ๆ คือ การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ และการคัดแยกอย่างเป็นทางการ

1. การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Identification)

เป็นการคัดแยกนักเรียนโดยไม่ใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ครูอาจใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมีระบบ โดยมีผู้สังเกต 2-3 คน ครูลงมตร่วมกันว่านักเรียนที่สังเกตมีปัญหาอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจคัดแยกประเภทนักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกวิธีหนึ่งที่โรงเรียนหลายแห่งใช้ได้ผลมาแล้ว คือ การบันทึกพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนว่า

นักเรียนมีปัญหาในการเรียนอย่างไรบ้าง จึงขอลำดับถึงการคัดแยกนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ 2 วิธี พอสังเขป ดังนี้

1.1 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ครูอาจประเมินผลนักเรียนเพื่อการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทาง พฤติกรรมของนักเรียนได้ โดยการสังเกตพฤติกรรมด้านการเรียนและพฤติกรรมทั่วไป ตามหัวข้อ ต่อไปนี้ พฤติกรรมด้านการเรียน แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1.1. ด้านภาษาไทย ครูสังเกตว่านักเรียนมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่

1.1.1.1 นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งครูได้หรือไม่ เพียงใด

1.1.1.2 เวล่านักเรียนใช้คำพูดในการติดต่อสื่อสาร ครูฟังคำพูด ของนักเรียนแล้วเข้าใจหรือไม่ เพียงใด

1.1.1.3 ลักษณะการพูดของนักเรียน นักเรียนพูดเป็นคำ เป็นประโยคที่ขัดถ้อยขัดคำหรือไม่ เพียงใด

1.1.1.4 นักเรียนอ่านคำง่ายๆ ได้หรือไม่

1.1.1.5 ความสามารถในการอ่านของนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในชั้นต่ำกว่า หรือต่ำกว่าเพื่อนในชั้นหรือไม่

1.1.1.6 นักเรียนอ่านข้ามบรรทัดหรือไม่

1.1.1.7 นักเรียนอ่านข้ามข้อความหรือไม่

1.1.1.8 นักเรียนอ่านสลับตัวอักษรหรือไม่

1.1.1.9 นักเรียนลอกคำศัพท์จากกระดานดำได้หรือไม่

1.1.1.10 นักเรียนเขียนตามคำบอกได้หรือไม่

1.1.1.11 ลายมือของนักเรียน อ่านยากหรือไม่เพียงใด

การสะกดคำ อ่านเป็นคำที่ถูกต้องได้หรือไม่

1.1.1.12 นักเรียนเขียนตัวอักษรกลับหลังหรือไม่

1.1.1.13 นักเรียนเขียนประโยคถูกต้องตามหลักภาษาไทยหรือไม่ เพียงใด

1.1.2. ด้านคณิตศาสตร์ ครูสังเกตว่านักเรียนมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่

1.1.2.1 นักเรียนนับเลขได้หรือไม่

1.1.2.2 นักเรียนเข้าใจความหมายของจำนวนหรือไม่

1.1.2.3 นักเรียนนับจำนวนตามครูได้หรือไม่ เพียงใด เช่น ครู
ให้นักเรียนพูดตาม 1 5 2 3 6 9 4 8 1 7 6 3

1.1.2.4 นักเรียนบอกขนาดของสิ่งของได้หรือไม่

1.1.2.5 นักเรียนบอกความแตกต่างของรูปทรงทางเรขาคณิตได้
หรือไม่

1.1.2.6 นักเรียนเข้าใจความหมายของเงินตราหรือไม่

1.1.2.7 นักเรียนเข้าใจความหมายมาตรการ ชั่ง ตวง วัด หรือไม่

1.1.2.8 นักเรียนทำเลขได้ หรือไม่ เพียงใด ในการบวก ลบ

คูณ หาร

1.1.2.9 นักเรียนทำโจทย์ปัญหาได้หรือไม่ เพียงใด

1.1.3. ด้านพฤติกรรม

1.1.3.1 นักเรียนเสียสมาธิง่ายหรือไม่ เพียงใด

1.1.3.2 นักเรียนมีช่วงความสนใจสั้นหรือไม่ เพียงใด

1.1.3.3 นักเรียนมีใจจดจ่ออยู่กับกิจกรรมได้นานหรือไม่ เพียงใด

1.1.3.4 นักเรียนอยู่นิ่งเฉยได้นานหรือไม่ เพียงใด

1.1.3.5 นักเรียนเดินหรือวิ่งได้ คล่องแคล่วหรือไม่ เพียงใด

1.1.3.6 นักเรียนหยิบจับสิ่งของได้ดีหรือไม่ จับดินสอได้หรือไม่

1.1.3.7 นักเรียนมีความอดทนต่อการรอคอยได้หรือไม่เพียงใด

1.1.3.8 นักเรียนจำสิ่งของได้หรือไม่ เช่น เกมการจำสิ่งของ

1.1.3.9 นักเรียนแสดงความสับสนระหว่างซ้าย ขวา หรือไม่

เพียงใด

1.1.3.10 นักเรียนทำงานเสร็จตามที่ได้รับมอบหมายหรือไม่

เพียงใด

1.2 การบันทึกพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียน

ครูผู้สอนจะเข้าใจปัญหาในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหาก ครูผู้สอนเป็นคนที่มีความทักษะในการสังเกตว่านักเรียนในชั้นเรียนของตน มีปัญหาในการเรียนอย่างไรบ้าง นักเรียนทำตามคำสั่งของครูได้หรือไม่ หากทำได้ ทำได้มากน้อย เพียงใด หากทำไม่ได้ นักเรียนแสดงพฤติกรรมอย่างไร เป็นต้น

ผู้ที่ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมในการเรียน อาจเป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่างๆ เช่น วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นต้น ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน

ในการเรียน ควรรวบรวมมาจากครู 2-3 คน เพื่อให้เห็นปัญหาชัดเจน โรงเรียนอาจกำหนดแบบฟอร์มขึ้น เพื่อใช้ในการบันทึกปัญหาในการเรียนของนักเรียน

2. การคัดแยกอย่างเป็นทางการ (Formal Identification)

เป็นการคัดแยกนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานซึ่งมีค่าความเที่ยงตรง ความ เชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ และมีเกณฑ์ปกติสำหรับการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจในการคัดแยกนักเรียน แอสดี มักมีการประเมินนักเรียนใน 2 ลักษณะดังนี้ คือ

2.1 การวัดระดับความสามารถของนักเรียน ความสามารถในที่นี้

หมายถึง ความสามารถทางสมอง นั่นคือ ระดับสติปัญญา ผู้วัดส่วนใหญ่เป็นนักจิตวิทยา ซึ่งอาจใช้แบบทดสอบต่อไปนี้

2.1.1. Stanford

2.1.2. WISC

2.1.3. WAIS

2.1.4. Progressive Matrices

2.1.5. Color Progressive Matrices

แบบทดสอบมาตรฐานที่จะนำมาใช้ในการทดสอบระดับสติปัญญา เพื่อตัดสินใจว่าเป็นนักเรียน LD หรือไม่ ควรใช้แบบทดสอบที่ไม่มีการทดสอบความสามารถด้านภาษา (Nonverbal test) เพราะนักเรียน LD อาจด้อยความสามารถในการทำข้อสอบที่มีภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ไม่ได้ ระดับสติปัญญาที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด แบบทดสอบที่นิยมใช้ในการคัดแยก นักเรียน LD อาจเป็น Color Progressive Matrices เพราะเป็นแบบทดสอบที่ไม่วัดทักษะด้านภาษา

2.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะต้องทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ใน 3 ด้านเป็นอย่างน้อย นั่นคือ ด้านการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ (Norms) แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้ในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบริการตามสำนักทดสอบและประเมินผลต่างๆ ซึ่งมีชื่อเรียกกันมากมาย แบบทดสอบหนึ่งที่มีคนนำมาใช้มาก คือ Wide Range Achievement Test

เมื่อได้คะแนนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ให้นำมาเปรียบเทียบกับระดับสติปัญญาของนักเรียน โดยเทียบตามชั้นหรืออายุ นักวิชาการมีความเชื่อมั่นว่า นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามไปด้วย นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาดำกจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ถ้านักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แสดงว่านักเรียนอาจมีปัญหาบางอย่าง โดยทั่วไปนักเรียนแอสดีมักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

ชั้นที่ ตนเรียนอยู่ประมาณ 2 ปี เช่น นักเรียนเรียนอยู่ชั้น ป.3 แต่อ่านเขียนหนังสือแบบเรียนชั้น ป.3 ไม่ได้ หรือได้แต่ไม่ดีนัก แต่สามารถอ่านแบบเรียนชั้น ป.1 ซึ่งเป็นชั้นที่ต่ำกว่าชั้น ป.2 จำนวน 2 ปี เป็นต้น แต่ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการคัดแยกนักเรียนผิดพลาดได้

ศรียา นิยมธรรม (2546: 144-146) กล่าวถึงการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ต้องอาศัยการสังเกตอย่างมีระบบในพฤติกรรมการทำงานและผลการเรียนของนักเรียน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพร้อมกับผลการทดสอบของนักจิตวิทยา หรือผลการทดสอบของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาแล้วแต่กรณี กล่าวคือ

1. ด้านคณิตศาสตร์ การสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์ เช่น นักเรียนไม่สามารถแยกความแตกต่างของขนาดและรูปทรง จำนวนไม่ได้ ไม่เข้าใจเครื่องหมายและความหมายของการบวก ลบ คูณ หาร และการคิดคำนวณ ครูอาจประเมินนักเรียนได้โดยการสังเกตพฤติกรรมจากผลงานของนักเรียน เช่น แบบฝึกหัด การบ้าน เพื่อประกอบการวินิจฉัยเกี่ยวกับนิสัยในการทำงานและวิเคราะห์ความผิดพลาดในการทำงาน คู่มือสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถของสมองหรือไม่เพียงไร

การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ประสาทแพทย์ จักษุแพทย์ โสตแพทย์ นักตรวจวัดการได้ยิน เพื่อทดสอบความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา สายตา การได้ยิน การเคลื่อนไหวและอารมณ์

2. ด้านภาษา การสังเกตพฤติกรรมทั่วไปในด้านนี้ ได้แก่ การที่นักเรียนไม่ตั้งใจ ฟังครู เข้าใจคำศัพท์น้อยมาก จำสิ่งที่ครูพูดให้ฟังไม่ได้ ปฏิบัติตามคำสั่งไม่ได้เพราะไม่เข้าใจคำสั่ง เล่าเรื่องหรือลำดับเหตุการณ์ไม่ได้ ปัญหาด้านการอ่าน เช่น การอ่านข้ามบรรทัด อ่านไม่ออก อ่านไม่ชัดเจน ไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน นอกจากนี้อาจมีปัญหาด้านการเขียน เช่น เขียนหนังสือไม่เป็นตัว จำตัวอักษรไม่ได้ สะกดคำง่าย ๆ ไม่ได้ เขียนบรรยายภาพไม่ได้ เป็นต้น

การประเมินของครู ได้จากทดสอบความพร้อมก่อนเข้าเรียนซึ่งมีเครื่องมือคัดแยกนักเรียนหลายอย่าง เช่น แบบประเมินพัฒนาการแบบแป้นหมุน (Dial-R) และแบบคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นต้น

การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยาอาจทดสอบกระบวนการทางภาษาโดยใช้แบบทดสอบจิตวิทยาภาษาศาสตร์ เป็นต้น การทำงานของผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะด้านการแพทย์จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องได้คำตอบที่ชัดเจนขึ้นสำหรับการคัดแยกนักเรียน

3. ด้านการรับรู้ การสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของการมีปัญหาด้านการรับรู้ นั้น ได้แก่ การที่นักเรียนมีความสับสนเรื่องเวลา ขนาด ระยะทาง การเรียงลำดับมากน้อย การเรียงลำดับเหตุการณ์

การสืบสนเรื่องซ้าย-ขวา หรือบน-ล่าง การไม่สามารถบอกความแตกต่างของภาพที่มองเห็น การจำสิ่งที่เห็นไม่ได้ การจำเสียงที่ได้ยินไม่ได้ และแยกเสียงไม่ได้

ครูและผู้เชี่ยวชาญก็จะตรวจสอบและประเมินผลนักเรียนจากการสังเกต การทดสอบเช่นกัน

4. ด้านการเคลื่อนไหว นักเรียนที่มีปัญหาด้านนี้จะสังเกตพฤติกรรมทั่วไปได้จากการที่นักเรียนมักเคลื่อนไหวซ้ำผิดปกติ เดินรุ่มง่าม หกล้มบ่อย กระโดดสองเท้าพร้อมกันไม่ได้ มีปัญหาในการทรงตัวขณะเดิน หยิบจับสิ่งของไม่ค่อยได้จึงทำของหลุดมือบ่อย ซุ่มซำม หรืออาจเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา อยู่นิ่งเฉยไม่ได้ รับลูกบอลไม่ได้ ตีตกรดุมไม่ได้

การประเมินของครูจากการทดสอบการสังเกตประกอบกับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ และจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลข้างเคียงแพทย์ก็เป็น การประมวลผลภาพของนักเรียนที่ทำให้การคัดแยกเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น

5. ด้านอารมณ์และสังคม พฤติกรรมทั่วไปที่สังเกตได้ ได้แก่ การเอาแต่ใจตนเอง ไม่ฟังความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อนจึงไม่ชอบ และไม่ยอมให้เข้ากลุ่มด้วย นอกจากนี้นักเรียนจะมีช่วงความสนใจสั้นมาก (ไม่เกิน 1 นาที) ขาดความรับผิดชอบ เลี่ยงงาน มักทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ จึงส่งงานไม่ตรงเวลา ทั้งยังทำงานประมาท ไม่เป็นระเบียบ หวงของไม่แบ่งปัน และมักแต่งตัวไม่เรียบร้อยเสมอๆ

จากการศึกษาเรื่องการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ดังที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้มีหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะมีรายละเอียดต่างกันไป ผู้ที่จะทำการคัดแยกเด็กต้องศึกษาวิธีการให้เข้าใจ และเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมาเป็นเวลานาน จึงจะทำการคัดแยกเด็กได้ตรงกับความเป็นจริง

1.6 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน

จากการศึกษาข้อมูลเรื่องลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านพบว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านไว้ ดังนี้

เลอร์เนอร์ (Lerner. 1997: online) ได้กล่าวถึงลักษณะของความบกพร่องในการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. มีสมาธิสั้น
2. มีความผิดปกติในด้านการเคลื่อนไหว
3. มีปัญหาในกระบวนการรับรู้และการให้ข้อมูล
4. มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย หรือการรู้คิด
5. มีความยุ่งยากในการแสดงออกทางด้านภาษา

6. มีความยุ่งยากในการอ่าน (อ่านไม่ได้)

7. มีความยุ่งยากในการเขียน (เขียนไม่ได้)

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 24-25) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีปัญหาในการอ่านว่า อาจมีพฤติกรรม ดังนี้

1. จำตัวอักษรไม่ได้ ทำให้อ่านเป็นคำไม่ได้

2. จำตัวอักษรได้บ้าง แต่อ่านเป็นคำไม่ได้

3. ความสามารถในการอ่านต่ำกว่านักเรียนอื่นในชั้นเรียนเดียวกัน

4. ระดับสติปัญญาของเด็กอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เมื่อวัดโดยใช้แบบทดสอบเชาว์ปัญญาที่เชื่อถือได้

5. เด็กบางคนอาจมีความไวในการใช้สายตา

6. เด็กบางคนอาจมีความไวในการฟัง

7. พูดไม่เป็นประโยค

8. เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้ดี หากได้เด็กฟังหรือมีคนอ่านหนังสือให้ฟังหรือฟังจากเทป แต่ถ้าให้อ่านเองเด็กจะอ่านไม่ได้ อ่านไม่เข้าใจหรือจับใจความไม่ได้

9. อ่านคำโดยสลับตัวอักษร เช่น

กบ เป็น บก

มอง เป็น ของ

ยอด เป็น ดอย

กาบ เป็น บาก เป็นต้น

10. ไม่เข้าใจว่าตัวอักษรใดมาก่อน-หลังตัวอักษรใดอยู่ทางซ้ายหรือขวา

11. ไม่สามารถแยกเสียงสระในคำได้ เช่น ระหว่างน้ำลงกับแมลง เด็กมักอ่านคำแมลง ว่า แม - ลง หรือ มะ - แลง - ลง เป็นต้น

เด็กกลุ่มนี้มีศัพท์ทางวิชาการเรียกว่า ดิสเล็กเซีย (Dyslexia) เด็กที่มีปัญหาในการอ่าน เรียกว่า เด็กดิสเล็กเซีย (Dyslexia child) เด็กแต่ละคนอาจมีพฤติกรรมดังกล่าวมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป

จรีลักษณ์ จีรวินุลย์ (2546: 1) กล่าวถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนด้านการอ่าน ดังนี้

1. ไม่สามารถสะกดคำได้

2. อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง

3. คำคำที่เพ่งอ่านผ่านไปไม่ได้
4. ไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
5. มีปัญหาเรื่องการแยกแยะตัวอักษร เช่น มีความสับสนระหว่างอักษร ม-น, ด-ค, 6-9 หรือเห็นคำว่า กบ เป็น บก เป็นต้น

ศรียา นิยมกรรม (2546: 155) กล่าวว่าพฤติกรรมที่สังเกตได้ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านมีดังนี้

1. อ่านสลับตัวอักษร อ่านออกเสียงไม่ชัด
2. หลงบรรทัด อ่านตะกุกตะกัก ผิด ๆ ถูก
3. ขมวดคิ้วนึ้นหน้าเวลาอ่าน ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์
4. อ่านสลับคำ อ่านข้ามคำ อ่านซ้ำ อ่านย้อนกลับไปกลับมา จับใจความเรื่องที่อ่าน หรือลำดับเรื่องที่อ่านไม่ได้

จากลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่กล่าวมาสรุปได้ว่านักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านนั้นมีพฤติกรรมที่บกพร่องในการอ่าน คือ อ่านไม่ถูกต้องตามหลักภาษา มีปัญหาการอ่านออกเสียง การจำคำ ไม่สามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2535: 2-3) ได้สร้างเครื่องมือในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อายุระหว่าง 6-12 ปี เป็นเครื่องมือมาตรฐาน พร้อมทั้งหาเกณฑ์ (Norms) สำหรับเด็กทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบและตัดสินใจในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สำนวญปัญหาในการเรียนของเด็ก 5 ด้านใหญ่ๆ คือ ภาษา คณิตศาสตร์ เวลาและทิศทาง การเคลื่อนไหว พฤติกรรม และสำนวนปัญหาในการเรียน 25 ด้านย่อยๆ คือ คำศัพท์ การฟังคำสั่ง การอ่าน การเขียน การนับ การเข้าใจ ความหมาย การจำตัวเลข สัญลักษณ์ การคำนวณ เวลา ขนาด การจัดลำดับ ทิศทาง การเดินวิ่ง การกระโดด การทรงตัว การใช้นิ้วมือ การเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ ความร่วมมือ ความสนใจ ความเป็นระเบียบ การปรับตัว การยอมรับความรับผิดชอบ คำถามทั้งหมด มี 50 ข้อ โดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินเด็ก ข้อจำกัดของเครื่องมือนี้ คือ ผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักเด็กเป็นอย่างดี และไม่ลำเอียง

ศรียา นิยมกรรม (2545: 71) ได้สำนวนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของ โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 942 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสอบไม่ผ่านในด้านการจัดหมวดหมู่มากที่สุด รองลงมา คือ ซ้าย-ขวา การจำคำ การใช้ขา การวาดรูปทรง และด้านที่สอบไม่ผ่านน้อยที่สุด คือ ด้านการจำตัวเลข นอกจากนี้ยังพบว่า

จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดจะมีนักเรียนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 20.49 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน จะพบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สอบไม่ผ่านในด้านการจัดหมวดหมู่มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านซ้าย-ขวา การจำคำ การใช้ซ้ำ การวาดรูปทรง และด้านที่สอบไม่ผ่านน้อยที่สุด คือ ด้านการจำตัวเลข

แมรี และเบิร์ตแตรม (Marry; & Bertram. 1997: 174-178) ได้ศึกษาทฤษฎี การสอนอ่านและเขียนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากครูการศึกษาพิเศษ และนักการศึกษา จากเกรด 2 ว่าใช้วิธีสอนแบบใดบ้าง ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มครูผู้สอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ใช้วิธีอ่านแล้วเติมคำตอบ (Guided Reading) 90% การอ่านเป็นรายบุคคล (Individualized Reading) 87.0% การแลกเปลี่ยนหนังสือกัน (Trade books) 81.5% และการเปลี่ยนกันอ่าน (Round-Reading) 74.1% เป็น 4 วิธีในระดับแรกที่ใช้มากที่สุด และยังมีอีก 17 วิธีที่ใช้สอนเด็กปกติ และเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ และจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคน ในยุคปัจจุบันยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมา เพราะขณะนี้วิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้ามากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การอ่านจึงเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้และคุณภาพการอ่านของนักเรียนย่อมมีผลกระทบถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา

การอ่านมีความหมายหลายนัย นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2537: 121) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง ที่ต้องการใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ หรือ สัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้นๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

บันลือ พุกชะวัน (2538: 2) กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมผสานเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำ หรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน

3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน

4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้าน เช่น การสังเกต จำรูปคำ

นภดล จันทรพิบูล (2539: 73) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการในการแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดของตนเองแล้วผู้อ่านก็นำความคิดความเข้าใจที่ได้จากการอ่านนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

แม่นมาศ ขวลิต (2544: 3) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง ในการรับสาร ซึ่งแสดงด้วยถ้อยคำที่เขียนลงไว้เป็นลายลักษณ์ (ภาพ รหัส แผนภูมิ) และอักษร โดยใช้วิธีสำหรับรับสารที่แสดงเป็นลายลักษณ์อักษร คือ ตา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546: 7) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถจำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

จากความหมายการอ่านที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านคือการใช้ความสามารถในการแปลความหมายของสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดและเข้าใจความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านตรงกัน

2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งต่อชีวิตของคนเรา เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ทั้งปวง นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546: 188) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ และพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่างๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546: 7) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องอ่านหนังสือ เพื่อการศึกษาหาความรู้ด้านต่างๆ

2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนและพัฒนางาน

3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อไป

4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิด และฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน เมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้ได้

5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองที่ง่ายที่สุด และได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งด้าน จิตใจ และบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

7. การอ่านเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม

8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

สถาบันนักเรียน (2548 : ออนไลน์) กล่าวถึง คุณค่าของการอ่าน ดังนี้

1. ได้รับความรู้ ความคิดเห็น อันนำไปสู่การเกิดปัญญา มีหลายครั้งที่ยามมีปัญหา คับอกคับใจ ไม่สามารถปรึกษาใครได้ การอ่านเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ได้รับความรู้แก้ปัญหา ตลอดจนมองเห็น หนทางในการแก้ปัญหาได้กระจ่าง ชัดเจนขึ้น

2. เกิดจินตนาการ หนังสือสร้างขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน ผู้อ่านจึงได้ซึมซาบ จินตนาการเหล่านั้นเข้าไปในจิตใจ ตลอดจนเกิดประกายสรรค์สร้างจินตนาการที่เจิดจรัสขึ้นมาในชีวิตของตนเอง มนุษย์ต่างกับสัตว์โลกตรงการมีจินตนาการ ใครมีชีวิตจริงที่แสนจะแห้งแล้ง เพราะกิจวัตรประจำวัน และภาระหน้าที่ที่แสนซ้ำซากจำเจ ลองหาหนังสือที่คุณพอใจสักเล่ม หยิบมันขึ้นมาอ่าน เพื่อจุดประกายจินตนาการให้กับชีวิต

3. ได้รับความประสพการณ์ มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความอยากรู้อยากเห็น อยากทำนั่น อยากทำนี่ แต่ก็มีกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานอีกหลายอย่างที่กีดกันไม่ให้เราทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ดังใจฝัน หากเราทำได้สามารถทำสิ่งที่ต้องการ นั่นคือ การได้รับความประสพการณ์ตรง เพราะเราได้ไปสัมผัสกับ สิ่งนั้นๆ เอง ในทางตรงกันข้ามหากมีบางอย่างก็เชื่อว่าเราจะหมดหวังเสียทีเดียว การอ่านเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ทางอ้อมให้กับมนุษย์ ใครละจะรู้ว่าเมื่อถึงคราวที่ต้องเผชิญหน้ากับ ความเป็นจริงประสพการณ์ทางอ้อมที่เราได้รับจากการอ่านจะช่วยเราไว้ได้ นักเขียนหลายคนบรรยาย

จากการเสพยาติ และอารมณ์ที่บรรเจิดได้อย่างดีเยี่ยม จนผู้อ่านอาจหลงคิดว่า ผู้เขียนท่าจะเคยลองเสพจริงๆ แต่จริงๆ แล้วเกิดจากการที่ผู้เขียนอ่าน และศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเกิดประสบการณ์ทางอารมณ์นั่นเอง

4. ได้พักผ่อน และได้รับความบันเทิง การอ่านหนังสือเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่งที่ประหยัด และปลอดภัยตัวผู้เขียนเองนอกจากจะต้องอ่านตำราต่างๆ เพื่อมาเตรียมการสอนแล้ว นอกเหนือเวลาทำงานผู้เขียนยังใช้การอ่านเป็นการสร้างความบันเทิงให้กับชีวิต การมีหนังสือดีๆ อ่านแม้สักเล่มเท่ากับมีเพื่อนคลายเหงาที่ดีผู้หนึ่ง

5. การอ่านเป็นการฝึกสมาธิแบบหนึ่ง เมื่อพูดถึงคำว่าสมาธิหลายๆ คนคงนึกถึงวัด พระ ความศักดิ์สิทธิ์ และความยิ่งใหญ่ แต่ความจริงแล้วเราสามารถสร้างสมาธิได้จากการอ่านหนังสือ เพราะการอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยสมาธิ การรวบรวมความสนใจให้พุ่งไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งในที่นี้หมายถึงตัวหนังสือที่ลอยอยู่เบื้องหน้าเป็นทิวแถว ยังไม่เคยพบเห็นใครที่ขณะอ่าน หนังสือแล้วจะประกอบกิจกรรมอย่างอื่นไปได้ด้วยดี

จากคุณค่าและความสำคัญของการอ่าน ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกๆ คน เพราะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ทั้งปวง เพื่อนำมาความสำเร็จในการดำรงชีวิต

2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านของแต่ละบุคคล ย่อมมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533: 21) กล่าวว่า การอ่านโดยทั่วๆ ไปมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อทำเป็น)
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อคิดเป็น)

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538: 8) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการให้ความรู้ของตนเองออกมายาวขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิม เพื่อให้เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจตนเอง รู้ทันต่อความก้าวหน้าต่างๆ
2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด กว้างขวางมากขึ้น
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือความบันเทิง เช่น การอ่านหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ที่มีเนื้อหาไม่เป็นวิชาการนัก

4. อ่านเพื่อจรรโลงใจ บางครั้งชีวิตของคนเราพบปัญหาและเกิดความท้อใจ หากได้อ่านหนังสือที่เกี่ยวกับบุคคลที่ฟันฝ่าอุปสรรคชีวิตจนประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้ที่หมดหวังในชีวิตมีกำลังใจดีขึ้น

5. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ เช่น หนังสือแนะแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างบุคลิกภาพ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ

วรรณิ์ โสมประยูร (2537: 127-128) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี
3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทขบขันหัวเราะต่าง ๆ
4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่านประวัติศาสตร์
5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาประเด็นว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นของจริง เช่น การอ่านโฆษณาต่างๆ
7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความในวารสาร
8. การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ อ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า

9. การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเหมือนกับพูด เช่น อ่านบทละครต่าง ๆ

เกรลเล็ท (Grellet. 1994: 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
 2. การอ่านเพื่อหาความรู้จากข้อมูลต่างๆ
- สนิท ตั้งทวี (2538: 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้
1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
 2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
 3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง
 4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
 5. อ่านเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม
 6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

เตือนใจ ทรุยกะโทก (2543: 18) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่นอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ อ่านเพื่อความสนุกสนานหรืออ่านเพื่อต้องการอยากรู้

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่านของแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันไป ตายวัย และอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้มีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของการอ่านก็ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตต่อไป

2.4 วิธีการสอนอ่านทั่วไป

วรรณิ โสภประยูร (2537: 131) กล่าวว่า วิธีการสอนอ่านนั้นมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อบกพร่องแตกต่างกัน ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในแต่ละวิธี เพื่อเลือกวิธีอ่านให้เหมาะสมกับเนื้อหา และทักษะที่ต้องการพัฒนาในตัวผู้เรียน นอกจากนี้ครูจะต้องเข้าใจวิธีบูรณาการวิธีการสอนเพื่อให้วิธีสอนเกิดความสมบูรณ์ โดยนำวิธีที่ดีต่างๆ มาผสมผสานหรือบูรณาการเข้าด้วยกัน ตัวอย่างวิธีการสอนอ่านแบบต่างๆ ที่ครูควรนำมาผสมผสานกันและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน มีดังนี้

1. วิธีการสอนแบบแจกลูก เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักรูป และเสียงของตัวอักษรทุกตัว เพื่อให้รู้จักการประสมคำ ซึ่งมีทั้งการแจกลูกพยัญชนะและสระ เช่น กะ กา กิ กี่ กือ กุ กล้วย ฯลฯ และ กา ขา คา งา จา ฉา ซา ฯลฯ รวมทั้งการผันวรรณยุกต์ ที่แยกเสียงตามอักษรสูง-กลาง-ต่ำ เช่น กา ก่า ก้า ก๊า ก๋า , ขา ข่า ข้ำ , คา ค่า ค้ำ เป็นต้น วิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกนี้ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนเรียนคำใหม่ได้ง่าย อ่านออกเสียงได้ดี แต่บางครั้งทำให้นักเรียนไม่สนใจการ อ่านเพราะไม่ค่อยเข้าใจความหมายของคำ และทำให้ขาดทักษะการอ่านเร็ว การสอนอ่านแบบแจกลูก จึงมุ่งให้นักเรียนออกเสียงได้เป็นส่วนใหญ่ มากกว่าที่จะมุ่งอ่านเพื่อเอาความหมาย การสอนโดยวิธี แจกลูกจะได้ผลดีมากที่สุดก็ต่อเมื่อนักเรียนโตพอที่จะรู้เหตุผลได้ดีแล้ว เช่น ในตอนปลายปีของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น อย่างไรก็ตามการสอนอ่านแบบแจกลูกตลอดไปย่อมไม่ได้ผลดี เพราะจะทำให้ให้นักเรียนมีวสันใจต่อเสียงและการประสมอักษรจนลืมนึกถึงความหมายของคำ

2. วิธีการสอนแบบสะกดคำ ในปัจจุบันใครก็ตามที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้ นับว่าเป็นข้อเสียเปรียบอย่างมหาศาลทั้งในทางธุรกิจและวงการสังคม เพราะโลกทุกวันนี้เป็นโลกของการอ่านและโลกของการเขียน ซึ่งทั้งในเรื่องทักษะการอ่านและทักษะการเขียนนั้นย่อมจะต้องมีการสะกดคำ (Spelling) รวมอยู่ด้วย จึงทำให้การอ่านและการสะกดคำมีความสัมพันธ์กันในแง่ของการใช้ทักษะทางภาษามากพอสมควร นักวิจัยทางภาษาของประเทศสหรัฐอเมริกาบางท่านได้รายงานถึง

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสะกดคำ และความสามารถในการอ่านว่า มีอยู่ค่อนข้างสูงมากในระดับประถมศึกษา เป็นต้นว่า นักเรียนที่สะกดคำเก่งมักจะเป็นนักเรียนที่อ่านเก่ง และนักเรียนที่อ่านสะกดคำไม่เก่งจะต้องอ่านไม่เก่งด้วยเสมอ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า นักเรียนที่สะกดคำไม่เก่ง จะต้องอ่านไม่เก่งไปเสียทั้งหมด การเรียนรู้ในการอ่านกับการเรียนรู้ในการสะกดคำ จึงมีความสัมพันธ์กันมาก วิธีสอนแบบสะกดคำในภาษาไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของวิธีสอนอ่านแบบแจกลูกหรือประสมคำ แต่ที่แยกออกมาเพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีสอนอ่านแบบสะกดคำ จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียนด้วย

3. วิธีสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค วิธีสอนแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนสนใจอ่านหนังสือ เรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือประโยค และเรื่องราวที่อ่านได้ดี ทำให้นักเรียนอ่านได้เร็ว เพราะสามารถวาดสายตาไปได้ครั้งละ 2-3 คำ นอกจากนี้ยังช่วยให้ทำความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ด้วยการสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยคให้กับนักเรียนเริ่มเรียนหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วใช้วิธีสอนอ่านแบบแจกลูกในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมกับทั้งสองอย่าง จะได้ประโยชน์มากที่สุด และจะช่วยให้การอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นๆ ดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ดี หากจะใช้วิธีการสอนอ่านแบบเป็นคำ เป็นประโยคแต่เพียงอย่างเดียว ก็อาจทำให้นักเรียนอ่านออกเสียงได้ไม่ดีเท่าที่ควร

4. วิธีการสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ แผนภูมิประสบการณ์มีหลายชนิด ซึ่งครู และนักเรียนสามารถช่วยกันสร้างขึ้นมาได้ แผนภูมิที่ดีจะเป็นอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนอ่าน การสอนอ่านโดยวิธีนี้ จะทำให้นักเรียนอ่านคำหรือประโยคได้เร็ว และมีความหมายมากขึ้น และนักเรียนสามารถนำความคิดที่ได้จากแผนภูมิไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ดี นอกจากนี้ครูยังสามารถใช้แผนภูมิสอนอ่านควบคู่ไปกับวิธีสอนอ่านแบบอื่นๆ ได้ทุกแบบ และใช้ได้ดีกับทุกกลุ่มประสบการณ์อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การทำแผนภูมิประสบการณ์ก็เป็นภาระหนักสำหรับครู และนักเรียน อีกทั้งถ้าจะสอนโดยให้นักเรียนอ่านแผนภูมิบ่อยๆ เป็นประจำก็อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน

ดาร์นี อุทัยรัตนกิจ (2538: 33) กล่าวว่า จากสภาพปัญหา ลักษณะความบกพร่องในด้านการอ่านของเด็ก การสร้างหลักสูตรเฉพาะให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ การปรับโปรแกรมการอ่านในชีวิตประจำวันของเด็กทำได้โดยครูคอยให้กำลังใจจนถึงการปรับวิธีการสอน ใช้เทคนิคการสอนอ่านที่เหมาะสมกับแบบการคิดหรือแบบการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 72-73) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งกับเด็กปกติ และเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสอนที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านคำ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

1. วิธีสอนอ่านเป็นคำ (Sight Word Approach) เป็นการสอนเด็กให้อ่านเป็นคำๆ และให้เด็กอ่านก่อนที่เด็กจะจำตัวอักษรได้ เมื่อเด็กอ่านคำได้มากพอสมควรแล้ว จึงสอนให้รู้จักตัวสระและพยัญชนะในภายหลัง ครูอาจใช้บัตรคำในการสอนให้เด็กอ่านตาม ให้ดูภาพประกอบ เด็กอาจอ่านคำได้โดยการจำ ครูอาจทำโดยการบันทึกเสียงลงบนเทปก็ได้ แล้วจึงเปิดเสียงให้เด็กฟัง และให้เด็กอ่านบัตรคำ การสอนวิธีนี้จะทำให้เด็กอ่านคำโดยใช้สายตา

2. วิธีสอนหน่วยเสียง (Phonic Approach) เป็นการสอนให้เด็กอ่านโดยวิธีให้เด็กเข้าใจหน่วยเสียงในภาษา เช่น เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และให้เด็กเปล่งเสียงให้ถูกต้อง หน่วยเสียงสระและพยัญชนะจะปรากฏในคำ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าวิธีนี้เป็นการสอนอ่านเป็นคำๆ ในแต่ละคำมีที่ให้สังเกตหน่วยเสียงได้อย่างชัดเจน

3. วิธีสอนอ่านเบื้องต้น (Basal Reading Approach) เป็นการสอนอ่านโดยมีเนื้อหาเป็นชุด ตามระดับความสามารถของเด็กตั้งแต่ง่ายไปถึงยาก เริ่มจากการอ่านคำ อ่านฟังเสียง ไปจนถึงการอ่านเพื่อเข้าใจความหมาย เนื้อหามีตั้งแต่สั้นๆ ไปจนถึงเนื้อหาที่มีความยาวหลายหน้ากระดาษ ภายในชุดการสอนอาจประกอบด้วยบัตรคำ บัตรภาพ เนื้อหาสาระที่จะให้เด็กอ่าน มีการจำกัดคำยากและเพิ่มปริมาณคำยากขึ้นตามลำดับ มีคู่มือครูและมีการทดสอบไว้สำหรับแต่ละตอนแต่ละชุด

บันลือ พฤษะวัน (2543: 3) กล่าวว่า การที่เด็กอ่านได้โดยการอ่านเป็นคำ มีภาพประกอบในการช่วยอ่าน เด็กได้ฝึกอ่านคำประกอบภาพ เป็นการเสริมแรงให้เด็กสนใจ ทำทนายให้อ่านให้ผู้อื่นเรียนเห็นว่าการอ่านนั้นง่าย

การสอนอ่าน สรุปได้ว่า การสอนอ่านมีหลายวิธีซึ่งครูผู้สอนควรใช้พิจารณาเลือกใช้ให้สอดคล้องกับปัญหาและธรรมชาติของเด็ก การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาเป็นตัวกำหนดแนวทางกระบวนการ ขั้นตอนในการสอนอ่านเพื่อพัฒนาการสอนอ่านให้สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ปิยลักษณ์ พฤษะวัน (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจโดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการทดลองปรากฏว่า คำเฉลยคะแนนความสามารถในการ

อ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงเดือน จิตอารีย์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนการอ่านออกเสียงเฉลี่ย 67.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ อยู่ในระดับปานกลาง

อัจฉรา นาคทรัพย์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำ ผลการวิจัยพบว่า การสอนอ่านเป็นคำมีประสิทธิภาพที่ 94.44 / 92.45 และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำหลังการสอนอ่านเป็นคำ สูงกว่าก่อนการสอนอ่านเป็นคำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรัญญา เชื้อทอง (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยวิธีการโดยใช้บัตรพยักกรอง ผลการวิจัยพบว่าการสอนอ่านคำยาก โดยใช้บัตรพยักกรองมีประสิทธิภาพที่ 92.71 / 82.57 และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำยากหลังการสอนอ่านคำยากสูงกว่าก่อนการอ่านคำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แซมมูเอล และเบคจี (Samuels; & Begy. 1975: 55) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเร็วในการจำคำของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงและนักเรียนที่มีความสามารถ ในการอ่านคำโดยศึกษากับนักเรียนระดับ 4 จำนวน 40 คน แล้วทำการทดสอบการจำคำ โดยใช้กล่อง ฉายคำให้เห็นเพียงชั่วขณะ ซึ่งฉายให้ดูใน 5 ลักษณะที่แตกต่างกันและทำให้แบบทดสอบชนิดเติมคำที่ขาดหายไปในช่วงว่างเป็นระยะๆ ผลศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงจำคำได้เร็วกว่า โดยสามารถเติมคำในแบบทดสอบชนิดให้เติมคำที่ขาดหายไปได้ถูกต้องและรวดเร็วกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านคำ

สเปรดเบอรี และเอลกินส์ (Spreadbury; & Elkins. 1992-1993: 97) ได้ศึกษาการอ่านออกเขียนได้ของครอบครัวในประเทศออสเตรเลีย เพื่อตรวจสอบการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเมื่ออ่านหนังสือด้วยกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน ใช้ระยะเวลาในการทดลองเป็นเวลา 1 ปี โดยสำหรับเด็กใช้แบบประเมินทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ส่วนผู้ปกครองใช้วิธีการสัมภาษณ์ ครูใช้การสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่าน ผลการทดลองปรากฏว่า การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กช่วยเด็กเพิ่มประสิทธิภาพ

รอส (Bender. 1993: 188; Citing Ross) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านเป็นคำไว้ว่า การสอนวิธีนี้ใช้ได้ดี ทั้งเด็กพิเศษ และเด็กปกติ ซึ่งดีในด้านการจำคำ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้มากกว่าและใช้เวลาน้อยกว่าการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

ฮิค และเวดริงตัน (Hicks; & Wadlington. 1994 : บทคัดย่อ) การศึกษาประสิทธิภาพของการแบ่งปันการอ่านกับเพื่อนวัยรุ่น โดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนที่ปรับมาจากหนังสือประสบการณ์การอ่านหนังสือ Big Book ให้กับนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อความสนุกสนานในการอ่าน พัฒนาความรู้เรื่องคำศัพท์ และยุทธศาสตร์ความเข้าใจและการใช้ sound word attack โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกหนังสือเพื่ออ่านออกเสียงกับเพื่อน ดังนี้

1. เลือกหนังสือที่เขียนได้
2. เลือกหนังสือที่สะท้อนประสบการณ์และความสนใจของผู้อ่าน
3. เลือกหนังสือที่ส่งผลต่อความอบอุ่น ความมีอารมณ์ขันและสามารถบ่งบอก

อารมณ์ของผู้อ่านขณะอ่านได้

4. เลือกหนังสือที่มีหลากหลายทางวรรณคดี
5. เปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือ

ซึ่งทำการทดลองวิธีการแบ่งปันการอ่านกับเพื่อน ก่อนการทดลองจริงได้ทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 8 ก่อน โดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านออกเสียงจากเนื้อเรื่องบนแผ่นใสให้เด็กฟัง ประมาณ 15-20 นาที หลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน ซึ่งเป็นการแสดงกลยุทธ์ในการเรียนรู้ศัพท์ใหม่ และกลยุทธ์ในการอ่านให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่างและตามด้วยการอภิปราย ซึ่งนักเรียนให้ความเห็นว่าการเรียนรู้้น้อยมาก ควรเพิ่มเวลาเพื่อให้การอ่านออกเสียงมีผลดียิ่งขึ้น พร้อมกับให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวันระหว่างการสอนอ่านด้วย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือนิทาน

3.1 ความหมายของนิทาน

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2516: 37-41) ให้ความหมายของนิทานว่า นิทาน คือเรื่องราวที่เล่าสู่กันมา หรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนาน และเนื้อเรื่องในนิทานอาจเป็นเรื่องเหลือเชื่อที่แสดงอิทธิฤทธิ์ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อความบันเทิงแก่ผู้ฟัง แต่นิทานอาจจะสอดแทรกคติเตือนใจ หรือแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตด้วย

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534: 32) ได้ให้ความหมายของนิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ที่มีได้เจาะจงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง จุดใหญ่ก็เล่าเพื่อความสนุกสนาน และ

ความพอใจทั้งของผู้เล่าและผู้ฟัง มุ่งที่จะสนองความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งก็สอดแทรกคติสอนใจเอาไว้ด้วย

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 212) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า นิทานคือ เรื่องเล่าสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอาจเป็นเรื่องจริงหรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ บางเรื่องอาจจะมีการแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เพื่อให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน บางเรื่องก็มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นข้อคิด ข้อเตือนใจแก่ผู้ฟัง

จึงสรุปได้ว่านิทาน คือ เรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาซึ่งอาจเป็นเรื่องจริง หรือเรื่องที่แต่งขึ้นตามจินตนาการ โดยมุ่งหวังให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้ข้อคิดจากการฟังหรือการอ่าน

3.2 รูปแบบของนิทาน

นิทานแบ่งเป็นหลายประเภท โดยใช้เกณฑ์การแบ่งที่แตกต่างกันออกไป เช่น แบ่งตามเนื้อหาสาระ แบ่งตามยุคสมัย หรือแบ่งตามสถานที่เกิด เป็นต้น นักการศึกษาที่สนใจในด้านนิทาน ได้แบ่งนิทานตามรูปแบบต่างๆ ไว้ดังนี้

กิ่งแก้ว อรรถากร (2513: 9) ได้แบ่งนิทานตามเนื้อหาโวหาร และโครงสร้าง ออกเป็น 6 ชนิดคือ

1. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีลักษณะการเล่าซ้ำรอยเดิม เป็นช่วงๆ เปลี่ยนเฉพาะบางคำเท่านั้น
2. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวละครยืนโรง
3. นิทานคติ มีเนื้อหาเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมผลดีย่อมเกิดจากการกระทำดี ส่วนผลร้ายย่อมเกิดจากการประมาทเห็นแก่ได้
4. มุขตลก เป็นเรื่องสั้นที่ตลกขบขัน แสดงถึงความโง่เขลา หรือปฏิกิริยาไหวพริบของตัวละคร
5. เรื่องไม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อไม่น่าเป็นไปได้
6. นิทานทรงเครื่อง เนื้อหาเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตรพิสดาร

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 13-19) ได้แบ่งนิทานสำหรับเด็ก ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. นิทานพื้นบ้าน (folk tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แบ่งออกเป็น

- 1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (talking – beast tales)
- 1.2 นิทานไม่รู้จบ (cumulative tales)
- 1.3 นิทานตลกขบขัน (the drolls or humorous tales)
- 1.4 นิทานอธิบายเหตุ (pourquoi stories or tales that tell why)

มีเนื้อเรื่องที่อธิบายหรือตอบคำถามของเด็กๆ ว่า “ทำไม” เช่น ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น ทำไม น้ำทะเลจึงเต็ม

1.5 เทพนิยาย (fairy tales) ตัวละครจะมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือเป็นผู้วิเศษ สามารถทำสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้

2. นิทานสอนคติธรรม (fables) เป็นเรื่องสั้นๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ มีโครงเรื่องง่ายๆ ใช้บทเรียนที่สอนใจ เช่น นิทานอีสป (Aesop's fables) นิทานประเภทนี้จะรวม นิทานเทียบสุภาษิตและนิทานชาดกไว้ด้วย

3. เทพปกรณัม (myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ และเรื่องราว ในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลกท้องฟ้า และพฤติกรรมของมนุษย์ มีเทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

4. महाकाव्यและนิทานวีรบุรุษ (epic and hero tales) คล้ายกับเทพปกรณัม ต่างกัน แต่ว่าตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ไม่ใช่เทพเจ้า มีการกระทำที่กล้าหาญฟันฝ่าอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุด

5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์

ไพพรรณ อินทน์ (2534: 27-28) ได้แบ่งนิทานไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย (Fairy Tale)

มักจะกำหนดสถานที่เล่นลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่งมีเมืองๆ หนึ่ง ตัวละครมีฤทธิ์เดชมาก ถ้าเป็นชายยากจนก็จะแต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ทอง สโนไวท์ ชินเดอเรล่า

2. นิทานท้องถิ่น หรือเรียกว่า “ตำนาน” (Legend)

มักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องพิสดาร แต่เชื่อว่าเป็นจริง เช่น เรื่องพระยาทองพระยาพาน พระร่วง นิทานท้องถิ่น อาจจำแนกย่อยได้ดังนี้

2.1 นิทานประเภทอธิบาย (Explanatory Tale หรือ Etiological Tale) เช่น ทำให้น้ำส้มสายชูเข้ามาในเมืองลพบุรี สถานที่ต่างๆ ว่าเหตุใดจึงมีชื่อ เช่นนั้น อธิบายปรากฏการณ์ เช่น เหตุใดพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริต่อกันเหตุใดกาจึงมีสีดำ เป็นต้น

2.2 นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ประเภท โชคลาง ไสยศาสตร์ คาถาอาคม มนต์ดำ เช่น เมืองลับแล นครบาดาล ขอมดำดิน อาลาตื้นกับตะเกียงวิเศษ เป็นต้น

2.3 นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้และลายแทง เช่น โฉนดลัด แจ็คผู้ขายยักษ์ สมบัติพระศุภี อภินิหารชนแกะทองคำ เป็นต้น

2.4 นิทานวีรบุรุษ (Hero Tale) กล่าวถึงความสามารถ ความองอาจกล้าหาญของบุคคล นิทานวีรบุรุษคล้ายคลึงกับนิทานปรัมปรา ซึ่งมีตัวเอกเป็นวีรบุรุษเหมือนกัน แต่นิทานวีรบุรุษมีการกำหนดเวลาที่แน่นอน จะเรื่องพนวิสัยมนุษย์อยู่บ้าง แต่เชื่อว่ามีเค้าเรื่องจริง เช่น โรบินฮู้ด ชุปเปอร์แมน พระลอ รามเกียรติ์ ผู้ชนะสิบทิศ โซโล เป็นต้น

2.5 นิทานคติสอนใจ เป็นเรื่องสั้น ๆ เช่น กล่องข้าวน้อยฆ่าแม่ นิทานอีสป

3. เทพปกรณัม (Myth)

ตัวบุคคลในเรื่องมักจะเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ ทำมหาสงครามตีเมขลา – รามสูร นิทานชาดก เป็นต้น

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale)

แต่มีความประพจน์เช่นเดียวกับคนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable) คล้ายกับนิทานคติสอนใจ คือตัวเอกต้องเป็นสัตว์แต่มีสติ เช่น เจ๊กน้อย ม้าอาวี่ กระต่ายกับเต่า เป็นต้น

4.2 นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Formula Tale) มีวิธีการเล่าแบบจำเพาะ เช่น เรื่องยายกะตา ตาเถรกับยายชี พระกับเถร แม่ยายกับลูกเขย เป็นต้น

5. นิทานตลกขบขัน (Jest)

เป็นเรื่องสั้นๆ เนื้อหาจุดสำคัญอยู่ที่เรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้อาจเป็นเรื่องการแก้แค้นลัลา การแสดงปฏิภาณไหวพริบ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรม ประเพณี และกิจวัตร ฉะนั้น นิทานประเภทนี้จึงรวมไปถึงนิทานเหลือเชื่อ (Tall Tale) ซึ่งทั้งผู้ฟังและผู้เล่าไม่ติดใจในความไม่สมจริงเหล่านั้น

สรุปได้ว่ารูปแบบของนิทานจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ ซึ่งตัวละครจะมีอิทธิฤทธิ์ต่างๆ แต่งเป็นเรื่องราวที่มีความสนุกสนานตลกตลกเป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของตัวละครมีความเชื่อต่างๆ และมีคติสอนใจ

3.3 คุณค่าและประโยชน์ของนิทาน

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2520: 37-39) ได้กล่าวไว้ว่า นิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมบุคลิกภาพและส่งเสริมพัฒนาทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็ก คือ

1. ช่วยให้เกิดความอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
2. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ใช้ฟัง
3. ช่วยให้เกิดได้รู้จักโลกในแง่เล็กๆ น้อยๆ จากนิทานทำให้ตัดสินใจและสนองตอบ

ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง

4. ทำให้เด็กได้พักผ่อนคลายเครียดได้รับความเพลิดเพลินความสดชื่น

มล. จ้อย นันทวิชรินทร์ (2526: 1-3) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของนิทานไว้ดังนี้

1. เกิดการเร็วทางสื่อภาษา นิทานทำให้เด็กได้เข้าใจในรูปแบบการใช้ ภาษาในการเล่าเรื่อง ในบทสนทนาต่างๆ
2. เกิดการรู้ทางสำเนียง นิทานที่มีบทบรรยาย บทสนทนาที่มีเสียงมีจังหวะที่แปรเปลี่ยนไปจะจูงใจให้เด็กตั้งใจฟังและสามารถจับความหมายในสำเนียงนั้นได้
3. เกิดการรู้ทางจักขุ ซึ่งได้แก่รายการนิทานที่ใช้ภาพประกอบ หนังสือภาพ ภาพยนตร์ หุ่นของจริงและสื่อทางจักขุและทำให้เด็กเกิดการรับรู้ในเรื่องนิทานนั้นๆ
4. เกิดการรับรู้เกี่ยวกับสังคม นิทานนำเด็กให้รับรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมของชนแต่ละหมู่ ศีลธรรม รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมต่างๆ ของคนในสังคม ทำให้เด็กเรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนในสังคมเข้าใจบทบาทของตนและมีความพร้อมในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นด้วย

วรรณี ศิริสุนทร (2532: 31) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานไว้ดังนี้

1. ใช้นิทานเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
2. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดีหรือความเข้าใจผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัว และสอนจริยธรรมแก่เด็ก
3. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
4. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและทักษะทางภาษาและทักษะการคิด
5. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอริยาบถของตนเอง

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 49) ได้กล่าวไว้ว่านิทานมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา มากดังนี้คือ

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็กๆ ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เด็กๆ ระวังแจ่มใสสมวัย
2. ใช้นิทานเป็นเครื่องสนองต่อความต้องการของเด็กๆ ที่อยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรมีประสบการณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งก็ได้มาจากการฟังนิทาน

จากคุณค่าและประโยชน์ของนิทาน ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่านิทานช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ช่วยให้เกิดจินตนาการจากเรื่องที่อ่าน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้เด็กรักการอ่าน และนิทานยังเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษา และทักษะการคิดและช่วยให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างความบันเทิงให้แก่เด็ก ช่วยฝึกให้เด็กมีสมาธิในการเรียนได้ดีขึ้น

3.4 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

วินัย รอดจ่าย (2539: 8) ได้กล่าวถึงหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่เขียนให้เด็กและเยาวชนอ่านโดยเฉพาะ หรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ให้เด็กฟังก็ได้ถ้าเด็กยังเล็ก โดยมุ่งเน้นที่จะให้เด็กเกิดความสุขเพลิดเพลิน ใคร่รู้ นำไปสู่นิสัยรักการอ่านต่อไป หนังสือสำหรับเด็กควรมีลักษณะดังนี้

1. มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก ความรู้เป็นส่วนเสริมประกอบ เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่ชอบสนุกสนานชวนคิดติดตาม เป็นแก่นของเรื่อง สำหรับความรู้ผู้เขียนเพียงสอดแทรกแต่อย่าให้มากนักจะทำให้เด็กเบื่อหน่ายต่อการอ่านได้
 2. เนื้อเรื่องควรสอดคล้องกับวัย และจิตวิทยาความต้องการของเด็ก เช่น เด็กอายุ 7-8 ปี ชอบอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับ นิทาน ตำนานเทพนิยาย คำกลอนง่ายๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือเด็กวัย 11 ปี เด็กผู้ชายชอบอ่านเรื่องลึกลับผจญ เด็กผู้หญิงชอบอ่านเรื่องชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง ถ้าเป็นนวนิยายก็เป็นเรื่องรักๆ ใคร่ๆ
 3. เป็นหนังสือที่เด็กสามารถตัดสินใจซื้อด้วยตนเองได้ด้วยความพอใจ หนังสือนี้จะต้องมีจุดเด่นในด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ เนื้อหา เมื่อเด็กหยิบขึ้นมาพิจารณาแล้ว สามารถตัดสินใจด้วยตนเองที่ซื้อหนังสือได้
 4. เป็นหนังสือที่เด็กๆ ทั่วไปยอมรับ ซึ่งหนังสือในลักษณะนี้ เด็กๆ จะกล่าวถึงเสมอ หรือจำนวนความถี่ของการใช้หนังสือเล่มนี้ จากการที่เด็กขอยืมจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน หรือสภาพของหนังสือที่เหลือร่องรอยของการเปิดอ่าน ดูจนชำรุดทรุดโทรมก่อนกาลเวลา เป็นต้น
- จินตนา ไบกาซุยี่ (2542: 1-2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่让孩子อ่านในเมืองไทย หนังสือสำหรับเด็กแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะการใช้ ได้แก่

- 1.1 หนังสือเรียน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนใช้ควบคู่กับการเรียน

มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจจะมีลักษณะเป็นหนังสือเล่มเดียว หรือเป็นชุดก็ได้ ในแนวการเขียนประเภทความเรียงที่เสนอเนื้อหาให้ความรู้โดยตรง ด้วยกระบวนการความเชิงอธิบาย บรรยาย และยกตัวอย่างเป็นส่วนใหญ่ หนังสือเรียนอาจเรียกชื่อต่างๆ กันดังนี้ หนังสือแบบเรียน ตำราเรียน แบบสอบถาม หนังสืออ่านประกอบ หนังสือประกอบการเรียน เป็นต้น

1.2 หนังสืออ่านโดยทั่วไป สำหรับเด็กหรือหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านทั่วๆ ไป นอกเหนือจากหนังสือเรียน มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นให้ทั้งความรู้ ความคิด และสาระอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน หรือมุ่งหมายให้ความบันเทิง เพติดเพลินที่ประเทืองสติปัญญา หรือคุณธรรมอันดีงามแก่ผู้อ่าน โดยใช้แนวเขียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้ามีเนื้อหาให้ความรู้ และสาระประโยชน์โดยตรง จะใช้แนวเขียนแบบสารคดี (non fiction) จัดเป็นประเภทหนังสือสารคดี แต่ถ้าหากเนื้อหาเน้นความบันเทิงเพติดเพลินและจรรโลงจิตใจ จะใช้แนวเขียนแบบบันเทิงสารคดี (fiction) จัดเป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี

2. จุดมุ่งหมายของหนังสือสำหรับเด็ก จินตนา ไบกาซูยี (2542: 8-9) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

2.1 ช่วยให้ได้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนาน เพติดเพลิน สนองความต้องการของวัยเด็ก เช่น การ์ตูน เด็กเล็กจะชื่นชอบการ์ตูนมาก โดยเฉพาะการ์ตูนตลก และการ์ตูนนิ

2.2 ช่วยสร้างความคิดคำนึง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

2.3 ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม เด็กยิ่งอ่านมากยิ่งมีความแตกฉานในด้านภาษา โดยเฉพาะในเรื่องคำ ประโยค และข้อความเป็นอย่างมาก หนังสือบางเล่มที่ใช้ภาษาไพเราะสละสลวย จัดเป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กได้ดีทีเดียว โดยเฉพาะหนังสือประเภทกวี คำประพันธ์ร้อยกรอง หรือคำคล้องจองประเภทง่ายๆ เด็กจำคำและเรื่องราวได้โดยเร็ว

2.4 ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนา ให้บังเกิดแก่เด็ก คุณธรรมที่แทรกและแฝงอยู่ในเนื้อหา เรื่องราวที่สนุกสนาน มีส่วนปลูกฝังสร้างเสริมนิสัยที่ดีให้บังเกิดแก่เด็กที่อ่าน

2.5 ช่วยให้ได้รู้จักเลือกอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งดำรงนิสัยการอ่านให้อยู่ตลอดชีวิต ซึ่งอ่านวยประโยชน์ต่อเด็กมาก ในแง่ที่รู้จักใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้

2.6 ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป เช่น ขาดความรัก ปมด้อย ความว่าเหว หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ จะช่วยปลอบประโลมจิตใจของเด็ก และเป็นเพื่อนกับเด็กได้ดีทีเดียว

2.7 ช่วยให้ได้กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย เป็นการป้องกันไม่ให้เด็กหันไปอ่านและสนใจเรื่องของผู้ใหญ่เร็วกว่าวัย อันจะเป็นสิ่งชักนำให้เด็กประพฤติดนในสิ่งที่ไม่สมควร

3. ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก จินตนา ไบกาซูยี (2542: 10-17) ได้เสนอแนะไว้ ดังนี้

3.1 เนื้อหาต้องมีวัตถุประสงค์แน่นอนและแก่นเรื่องบ่งบอกชัดเจน มีเพียงเรื่องเดียว ไม่ควรมีหลายเรื่อง เพราะจะทำให้ผู้อ่านสับสนได้ง่าย

3.2 เนื้อหาต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย เช่น หนังสือภาพ สำหรับเด็กเล็ก และวัยเด็กประถมศึกษาตอนต้น เนื้อหาควรสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่มีบทบรรยายมากนัก ใช้ตัวละครเหมาะสม ไม่มีตัวละครมาก มีบทสนทนาพอสมควร

3.3 แนวการเขียนเนื้อหาหรือการเสนอเนื้อหา ควรเลือกให้เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของหนังสือ เมื่อเลือกใช้ประเภทใด จะต้องใช้อย่างถูกต้อง ซึ่งแนวการเขียนมีหลายประเภท เช่น นิทาน นิยาย นิทานพื้นเมือง เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทละคร จดหมาย บันทึกเรื่อง ความเรียง ฯลฯ รวมทั้งบทร้อยกรองทุกรูปแบบ หรือคำคล้องจองที่ต้องมีเนื้อเรื่องหรือโครงเรื่องอยู่ด้วย

3.4 ภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเด็กจะต้องมีภาพประกอบเสมอ บางเล่มมีภาพน้อย บางเล่มมีภาพมาก สัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่องขึ้นอยู่กับวัยของเด็กผู้อ่าน เด็กอายุน้อยต้องมีภาพมาก เด็กอายุมากภาพมีน้อยลงได้ หนังสือบางเล่มอาจทำเป็นภาพลายเส้นง่ายๆ เป็นลายเส้นสมจริง หนังสือบางเล่มอาจใช้ภาพถ่ายที่ชัดเจน และไม่เลื่อนลงเรื่องสีของภาพ โดยเฉพาะเด็กเล็กชอบสีสดใสมากกว่าภาพขาวดำ

3.5 ภาษาและสำนวนภาษา ที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก ต้องใช้คำง่ายที่ไม่ต้องแปลซ้ำอีก ใช้ประโยคสั้นๆ ถ้าเข้าใจคำ ก็เข้าใจประโยค และเข้าใจเรื่องราวได้

3.6 ขนาดตัวอักษรและเลือกใช้ตัวอักษร ต้องสัมพันธ์กับความสั้น-ยาว ของประโยค ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์บรรจง ให้ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจน การเลือกขนาดตัวอักษรขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของเรื่อง หรือความยาวของเรื่องและวัยของผู้อ่าน เด็กเล็กหรือชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3) ควรใช้ขนาดตัวอักษรโตประมาณ 28-32 พอยต์

สรุปได้ว่าหนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความบันเทิง ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมีภาพประกอบที่สวยงาม มีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจสำหรับเด็ก

3.5 หลักการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก

รัถพร ชังธาดา (2531: 114-121) เขียนหลักเกณฑ์ทั่วไป ในการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก ดังนี้

1. นักเขียนหนังสือเด็กจะต้องสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว คือ มองเป็นอะไร ๆ ก็น่าสนใจไปหมด
2. มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่ดีสำหรับเด็ก
3. ควรมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของเรื่องที่เด็กชอบ ดังนี้
 - 3.1 เป็นเรื่องที่สิ่งเล็กๆ สามารถเอาชนะสิ่งใหญ่ได้
 - 3.2 เป็นเรื่องจินตนาการที่สนุกสนานเหลือเชื่อ
 - 3.3 ตำนาน
 - 3.4 ปริศนา – คำทาย
 - 3.5 เด็กชอบบันเทิงมากกว่าสารคดี เป็นต้น
4. ต้องรู้จักว่าเป็นเด็กระดับไหน วัยใด มีความต้องการและความสนใจอย่างไร มีความรู้ความเข้าใจในคำศัพท์มากน้อยแค่ไหน
5. ให้แนวคิดหรือความรู้ที่มีคุณค่าต่อเด็ก
6. เขียนในเรื่องที่ผู้เขียนมีความรู้อย่างแท้จริง
7. ตัวละครควรมีลักษณะ ดังนี้
 - 7.1 ตัวเอกของเรื่องควรอยู่ในวัยเดียวหรือวัยที่ใกล้เคียงกับเด็ก
 - 7.2 พฤติกรรมของตัวละครจะต้องให้มีคุณค่าและมีการพัฒนาบุคลิกภาพลักษณะนิสัยไปในทางที่ดีขึ้น
 - 7.3 บุคลิกภาพของตัวละครจะต้องเหมาะสมกับเรื่อง
 - 7.4 ตัวละครควรเป็นสิ่งที่มีชีวิตที่เคลื่อนไหวได้
8. ควรมีเทคนิคในการเขียน ปัจจุบันมี 5 แบบคือ
 - 8.1 แบบเล่าเรื่อง คือ ผู้เรื่องให้ตัวละครอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ มาเล่าเรื่องให้ฟัง
 - 8.2 แบบสนทนา คือ ผู้เรื่องให้ตัวละครในเรื่องสนทนากัน
 - 8.3 แบบใช้ภาพ คือ ใช้ภาพเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง ตัวอักษรบรรยายภาพ หรือเล่าเรื่องเพียงเล็กน้อย โดยให้ความสำคัญอยู่ที่รูปภาพ
 - 8.4 แบบบรรยาย หรือเล่าเรื่อง โดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องทั้งหมด
 - 8.5 แบบบรรยายผสมบทสนทนา คล้ายกับหนังสือนวนิยายของผู้ใหญ่
9. ต้องระวังอย่าเขียนแบบดูถูกเด็ก

10. พยายามสอดแทรกอารมณ์เข้าไปในเรื่อง เช่น ความรัก ความเกลียดชัง
ความรื่นรมย์ ความสนุกสนาน

11. ใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.6 คุณค่าและประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2538: 35-44) ได้เสนอแนะไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กหรือวรรณกรรมสำหรับเด็ก มีคุณค่าต่อการพัฒนาการของเด็กทุกวัยเป็นอันมาก สามารถส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เกิดพัฒนาการทางใช้ภาษา ทางสติปัญญา ทางบุคลิกภาพ และทางสังคม ดังนี้

1. พัฒนาการทางภาษา เด็กในวัยเริ่มเรียนสามารถพัฒนาการใช้ภาษาได้ดี จากการดูภาพและอ่านงานวรรณกรรมประเภทหนังสือภาพ โดยเฉพาะหนังสือภาพประกอบเรื่อง เด็กที่มีโอกาสได้ฟังพ่อแม่ หรือครูอ่านหนังสือให้ฟังบ่อยๆ และได้ดูภาพประกอบเรื่อง มักจะมีความสามารถในการพูด การฟัง และมีความรู้ในการใช้ศัพท์ต่าง ๆ กว้างขวางและคล่องแคล่ว รวมทั้งช่างสังเกต และมีจินตนาการมากด้วย ครูที่หมั่นนำวรรณกรรมสำหรับเด็กมาอ่านให้ฟังหรือให้เด็กอ่านเอง แล้วตามด้วยการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ในการสร้างจินตนาการและพัฒนาความคิดได้อย่างยิ่ง

2. พัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา เราอาจจำแนกลักษณะการรู้จักใช้ความคิดเป็นลำดับได้ คือ ขั้นความสามารถในการรับรู้ ซึ่งคือ ความสามารถในการมองเห็น สังเกตเห็น จัดลำดับ หาความหมายของเรื่องราวหรือเนื้อหาสาระที่ปรากฏให้เห็น ขั้นบันทึกความรู้ ความเข้าใจไว้ แลนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้ตามวาระอันควร ขั้นการใช้เหตุผล คือ ความสามารถที่จะนำความรู้มาใช้ในการตีความ อธิบายความ และสรุปความ ขั้นตระหนัก คือ ความสามารถที่จะเข้าใจลึกซึ้งถึงความสัมพันธ์ระหว่างสาระความรู้และเรื่องราวของสิ่งต่างๆ ซึ่งความสามารถเหล่านี้ส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้โดยอาศัยวรรณกรรมประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1 การสังเกต เราสามารถใช้หนังสือภาพที่มีขนาดใหญ่ สีสันสะดุดตาทำให้เด็กดู และกระตุ้นให้สังเกตสิ่งที่ปรากฏในภาพ เช่น การกระทำที่สังเกตได้ ความสัมพันธ์ของคน สัตว์ และสิ่งของที่ปรากฏในภาพ เด็กในวัยต่างๆ สามารถพัฒนาความสามารถในการสังเกต โดยการพิจารณารายละเอียดต่างๆ ในภาพ

2.2 การเปรียบเทียบ เราสามารถใช้หนังสือภาพ หนังสือภาพประกอบเรื่อง และหนังสือประเภทอื่นๆ เป็นเครื่องมือให้เด็กรู้จักเปรียบเทียบ เด็กเล็กๆ สามารถดูหนังสือภาพเกี่ยวกับสัตว์ประเภทต่าง ๆ และเห็นความแตกต่างระหว่างสัตว์ต่างๆ ได้

2.3 การจัดกลุ่มหรือการจัดประเภท หนังสือภาพที่แสดงความคิดรวบยอด แสดงเกี่ยวกับสี รูปทรง ขนาด สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการจัดกลุ่มหรือประเภทของ

สิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกัน หนังสือแสดงถึงสัตว์ประเภทต่างๆ ในสวนสัตว์ ส่งเสริมให้เด็กจัดประเภทสัตว์ตามขนาด ตามรูปร่างลักษณะ ตามแหล่งที่อยู่อาศัย และตามอาหารที่กิน เป็นต้น

2.4 การจัดลำดับ หนังสือประเภทบันเทิงคดี ที่ผู้แต่งเรียบเรียงเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ ซึ่งอาจจะเป็นไปตามวัน เวลา หรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลัง หรือตามพื้นที่ ช่วยให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับการจัดลำดับหนังสือสารคดีที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเรียงลำดับตามขนาดพื้นที่ คุณสมบัติ หรือความสำคัญ เป็นต้น ช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจและเรียบเรียงเรื่องราวและความคิดให้เป็นไปตามลำดับ

2.5 การสรุปความ การให้เด็กได้เล่าเรื่องที่ได้ฟังหรือได้อ่าน ช่วยส่งเสริมความสามารถในการสรุปความ การให้เด็กพยายามกล่าวถึงสิ่งที่สำคัญที่สุดจากเรื่องราวที่อ่าน ทำให้เด็กฝึกฝนการแยกรายละเอียดจากสาระสำคัญ

2.6 การนำความรู้ไปใช้ เด็กควรได้รับโอกาสลงมือปฏิบัติจริงหรือนำความรู้ความเข้าใจหรือทักษะบางอย่างไปใช้ด้วย เช่น ภายหลังดูหนังสือภาพที่แสดงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี หรือขนาด หรือรูปทรง พวกเขาควรได้ลงมือปฏิบัติ เช่น ระบายสี ฝึกเขียนรูปตามเส้นประที่แสดงขนาดหรือรูปทรงด้วย เมื่อได้อ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของพืชแล้ว เด็กควรได้รับโอกาสให้ทดลองปลูกต้นไม้ และสังเกตความเจริญเติบโตของพืช เป็นต้น

2.7 การวิพากษ์วิจารณ์ เมื่อเด็กอ่านเรื่องไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตาม ควรได้รับโอกาสที่จะสนทนาหรืออภิปรายกันเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ คน สัตว์ ภาพประกอบ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด แสดงความเห็นทั้งความเห็นคล้อยตาม และความเห็นที่ตรงกันข้าม พร้อมกับการอธิบายเหตุผล คำถามที่พ่อแม่หรือครูใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย จึงสำคัญมากในการพัฒนาความคิดวิพากษ์วิจารณ์ของเด็ก

3. พัฒนาการทางบุคลิกภาพ ขณะที่อ่านวรรณกรรม เด็กในวัยต่างๆ ได้มีโอกาสสัมผัสและเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลและเหตุการณ์ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ความไม่พอใจ การต่อสู้ของตัวละคร ได้เรียนรู้ความทุกข์ ความสุข ความอดทน ความเศร้าโศกของตัวละคร ช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจ เห็นใจ ซาบซึ้งและมีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร ได้เรียนรู้ที่จะมีอารมณ์ความรู้สึกและการควบคุมอารมณ์ต่างๆ ไปพร้อมกัน การอ่านหนังสือทำให้เด็กรู้จักตนเอง กล่าวคือ การได้อ่านเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตของตัวละคร ปัญหา การแก้ปัญหา ส่วนที่ดีและส่วนที่ไม่ดีของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านรู้จักเปรียบเทียบตัวเอง ทั้งในแง่ของความคิด ความรู้สึก และการประพฤติปฏิบัติ การให้โอกาสเด็กได้อ่านวรรณกรรม ได้สนทนาเกี่ยวกับตัวละคร ทำให้เด็กเข้าใจคนอื่น เข้าใจตนเอง นับถือตนเองและรู้จักที่จะยอมรับและนับถือผู้อื่น

นอกจากนี้งานวรรณกรรมยังมีความงามแทรกอยู่ด้วย ความงามของงานวรรณกรรมไม่ใช่อยู่ที่ภาพที่มีสีสันสดใสเท่านั้น แต่ยังมี ความงามจากการใช้ภาษาที่ช่วยสร้างอารมณ์ความรู้สึก และจินตนาการ ความงามจากการสร้างเรื่องราว ฉาก ตัวละคร และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม จนผู้อ่านเกิดความประทับใจ เกิดความรู้ เกิดความรู้สึกและอารมณ์ร่วมไปด้วย ความงามเหล่านี้จะถ่ายทอดไปถึงผู้อ่านให้เกิดความชื่นชมด้วย

4. พัฒนาการทางสังคม การที่เด็กเติบโตขึ้นในครอบครัวหรือในชุมชนใด เด็กย่อมได้รับอิทธิพลความคิด ความเชื่อ และแนวทางการปฏิบัติตนของครอบครัวและชุมชนนั้น เมื่อเด็กเรียนรู้และสัมผัสความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนเช่นนั้น ก็จะมี ความคิด ความเชื่อ และปฏิบัติตนในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดความกลมกลืน เป็นที่ยอมรับ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เด็กจะเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวเป็นลำดับแรก แล้วจึงขยายออกไปสู่เพื่อนๆ ที่โรงเรียน และบุคคลอื่นๆ ในชุมชน วรรณกรรมที่เด็กอ่าน จะช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกัน รู้จักที่จะปฏิบัติตนอย่างไรต่อผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากของตน รู้ความประพฤติที่เป็นที่ยอมรับและไม่ยอมรับ รู้ว่าอะไรผิดหรือถูก รู้จักบทบาทของบุคคลต่างๆ รวมทั้งรู้จักบทบาทของตนเองในครอบครัวและชุมชน

สรุปได้ว่า คุณค่าของหนังสือสำหรับเด็กถือเป็นประเด็นหลักที่ผู้ซึ่งใกล้ชิดเด็กและมีส่วนรับผิดชอบในการอบรมเด็กและเยาวชน ควรได้ตระหนักเพื่อจะได้ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการบำรุงและส่งเสริมเด็กให้องงามทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม พ่อแม่ตลอดจนครูจะต้องพิจารณาพิเคราะห์รายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือ และรู้จักเลือกสรรหยิบยกสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กนำมาให้เด็กได้อ่าน และทำความเข้าใจ หนังสือไม่เพียงจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น ยังช่วยให้เด็กได้รู้จักตนเอง และสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขกับครอบครัว เพื่อนฝูง และกับบุคคลทั่วไปได้เป็นอย่างดีด้วย

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

สรวิชัย ศรีสุข (2530 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกม นิทานและปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม นิทานและปริศนาคำทาย มีองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันและยังพบอีกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทาย มีองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนทำการสอน

ดวงใจ วรรณสังข์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชุดการสอนนิทาน ประกอบภาพพยัญชนะไทย ผลการวิจัยพบว่า การสอนอ่านโดยใช้ชุดการสอนนิทาน ประกอบภาพ

พญัญชนะไทย มีประสิทธิภาพที่ 95.33/82.00 และนักเรียนมีความสามารถในการจำพญัญชนะไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภารดี ศรีประยูร (2542: 87-89) ได้ศึกษารูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ 3 แบบ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 42 คน ใช้นิทาน 3 เรื่อง การทดลองแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ กลุ่มที่ 2 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และกลุ่มที่ 3 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบไม่แตกต่างกัน

จอห์นสัน และ ซอลท์ (Johnson; & Saltz 1977: 367-379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่มกลุ่มแรกเป็นกลุ่มควบคุม อีก 3 กลุ่ม ได้รับการเล่านิทาน ให้ฟัง 3 แบบ คือ แต่ละกลุ่มหลังจากฟังนิทานแล้ว มีการสนทนาพาไป ศึกษาออกสถานที่ และเล่นเลียนแบบตัวละคร ผลการทดลองพบว่าเด็กในกลุ่มที่ฟังนิทานแล้ว แสดงเลียนแบบตัวละครในเรื่อง จะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุดในเรื่องถึงความต้องการของเด็กที่อยากจะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบ หรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ

คลอร์ และ โรเบิร์ต (Clare; & Robert. 1978:156 อ้างอิงใน ไพรัตน์ อยู่สมบูรณ์ 2539: 42) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก โดยใช้แม่แบบในนิทานและการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 62 คน จากโรงเรียน 2 แห่ง ในอัลบานาและอิลลินอยส์ โดยสุ่มเข้ารับสถานการณ์ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทสมมติ กลุ่มที่ 2 ดูแม่แบบในนิทาน (ฟังนิทาน) กลุ่มที่ 3 ดูแม่แบบในนิทานและแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มที่ 4 เป็นควบคุมโดยเรื่องที่ใช้ในการทดลองนี้จะมีลักษณะตัวละครของเรื่องเหมือนกัน ผลพบว่าเด็กเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์ และหลังจากนั้นอีก 6 สัปดาห์ ทำการวัดซ้ำอีกครั้งปรากฏว่าทัศนคติของเด็กชายทั้งสองโรงเรียนไม่เปลี่ยนแปลง จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่านิทานมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กในเวลาต่อมา

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

4.1 ความหมายของบทร้อยกรอง

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของบทร้อยกรองไว้หลายท่าน ดังนี้

วนิดา เสนีเศรษฐ (2531: 40) ได้กล่าวไว้ว่า ร้อยกรอง เป็นแบบการเขียนหนังสือประเภทหนึ่ง ที่แต่งขึ้นโดยใช้ถ้อยคำตามข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้ เช่น ข้อบังคับ ในเรื่อง ครุ-ลหุ คำเป็น-คำตาย เอก-โท สัมผัส จำนวนคำ และวรรคตอน ฯลฯ อาจเรียกบทร้อยกรองว่า คำประพันธ์หรือกาพย์ กลอน ตามลักษณะของบทร้อยกรองนั้นๆ ก็ได้ ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกัน

วันเนา ฐิติน (2532: 1-2) อ้างถึงพระยาอนุมาณราชธน ได้ให้ความหมายของ ร้อยกรองไว้ว่า หมายถึง ถ้อยคำที่นำมาที่นำมาประกอบกัน มีขนาดมาตรา เสียงสูงต่ำ หนักเบา และสั้นยาวตามแบบรูป (Pattem) ที่กำหนดไว้แบบรูปที่กล่าวนี้มีมากด้วยกัน ขนาดมาตรา ได้แก่ ถ้อยคำที่เป็นบทหนึ่งๆ โดยกำหนดเป็นมาตราวัดขึ้นไว้เป็นหน่วยหนึ่งๆ ถ้าต้องการจะแต่งต่อก็ซ้ำรูปอย่างนั้นเรื่อยไปทุกบทคำ มาตราวัดที่กล่าวนี้ ภาษาอังกฤษเรียกว่า metre ในภาษาบาลีสันสกฤตเรียกว่า ฉันท บทประพันธ์หรือร้อยกรองบทหนึ่งๆ ภาษาอังกฤษเรียกว่า stanza บาลีเรียกว่า คาถา สันสกฤต เรียกว่า โศลก

กำชัย ทองหล่อ (2533: 537) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ร้อยกรอง” หมายถึง ถ้อยคำที่ร้อยกรองขึ้นตามลักษณะบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ เรียกว่า คำประพันธ์ คือถ้อยคำที่ได้ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับ จำกัดคำ และวรรคตอน ให้รับสัมผัสกันไพเราะตามกฎหมายเกณฑ์ที่วางไว้ในฉันทลักษณ์

จุฬา ละคร (2539: 62-65) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ร้อยกรอง หมายถึง การแต่งหนังสือดีได้ความไพเราะ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบทบัญญัติฉันทลักษณ์ ภาษา ร้อยกรองเป็นภาษาที่มีระเบียบบังคับมีแบบแผนตามลักษณะฉันทลักษณ์ของร้อยกรองแต่ละประเภท จึงได้นำบทร้อยกรองบางชนิดมาเขียนเป็นนิทานสำหรับเด็ก ร้อยกรองที่นำมาเขียนหนังสือสำหรับเด็กมีหลายชนิดทั้งนี้ควรคำนึงถึงถ้อยคำภาษาที่ใช้ควรเป็นร้อยกรองง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อนทั้งภาษาและฉันทลักษณ์ อ่านแล้วทำให้เข้าใจได้เป็นอย่างดี เช่น กลอนสุภาพหรือกลอนแปด กลอนหก กลอนสี่

จำเริญ แสงดวงแข (2547: 3) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทร้อยกรองไว้ว่า คำว่า “ร้อยกรอง” เป็นคำไทยที่สร้างขึ้นใหม่ให้มีความหมายตรงกับคำว่า Poetry ในภาษาอังกฤษ และให้คู่กับคำว่า “ร้อยกรอง” ในภาษาไทย คำว่า Poetry มาจากภาษาละตินว่า Poet-a ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้ริเริ่ม” “ผู้สร้างสรรค์” มีนัยของความคิดเกี่ยวกับการเลือกถ้อยคำ การใช้โวหาร และการใช้ฉันทลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะพิเศษกว่าธรรมดาที่เป็นร้อยแก้ว คำว่า “ร้อยกรอง” ในภาษาไทย หมายถึง งานเขียนที่กำหนดฉันทลักษณ์ สำหรับความรู้สึกของคนไทยนั้นฉันทลักษณ์ต้องมีสัมผัสจึงจะไพเราะ

จากความหมายของบทร้อยกรองสรุปได้ว่า บทร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์ที่เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับ การจำกัดคำ การเว้นวรรคตอน การสัมผัสคล้องจอง ตามรูปแบบทางฉันทลักษณ์ ซึ่งได้แก่ คำประพันธ์ประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย

4.2 ความสำคัญและคุณค่าของบทร้อยกรอง

วนิดา เสนีเศรษฐ และคณะ (2531: 41-42) ได้กล่าวถึง คุณค่าของบทร้อยกรองว่าประกอบด้วย

1. บทร้อยกรองที่มีสุนทรียภาพ กวีนิพนธ์ที่มีสุนทรียภาพหรืองดงามย่อมประกอบด้วยคุณสมบัติหลายประการ คือ ประกอบด้วยเสียงสูงเสียงต่ำ เสียงสั้น เสียงยาว และเสียงหนัก เสียงเบา อันเกิดจากระดับของเสียงวรรณยุกต์ เสียงของพยัญชนะและสระ รวมทั้งน้ำหนักของเสียงในแต่ละคำ ซึ่งหนักเบาต่างกัน นอกจากนี้จังหวะลีลาในร้อยกรองยังเกิดจากสัมผัสซึ่งนอกจากจะมีสัมผัสนอกตามลักษณะบังคับแล้ว มักนิยมเพิ่มสัมผัสในให้ไพเราะงดงามขึ้นอีก การที่บทร้อยกรองจะมีความไพเราะและสื่อความคิด ความรู้สึกหรือจินตนาการของกวีได้ดีเด่นหรือไม่เพียงไรนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับจังหวะลีลาดังกล่าวแล้ว ยังขึ้นอยู่กับทางเลือกสรรคำที่นำมาใช้อีกด้วย

2. สาระแห่งบทร้อยกรอง อันได้แก่ ข้อเท็จจริง คติชีวิต ความรู้ทางวิชาการ สภาพสังคม จริยธรรม ความรู้สึกของกวี และอื่นๆ ร้อยกรองแต่ละบทแต่ละเรื่อง ย่อมมีสิ่งที่กวีต้องการสื่อความหมาย ซึ่งเรียกได้ว่า สาระของเรื่องหรือแก่นเรื่อง แล้วกวีจึงขยายความหมายนั้นให้ชัดเจนด้วยกลวิธีต่างๆ

จิตภัทร อุปราวิทยานันท์ (2543 : 215 – 218) ได้กล่าวไว้ว่า บทร้อยกรองมีคุณค่าต่อเด็ก ๆ คุณค่าเหล่านั้นคือ ความละเอียดอ่อนในจิตใจ บทร้อยกรองจะเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีจิตใจอ่อนโยนและเป็นคนดีของสังคมต่อไป คุณค่าของร้อยกรองที่สำคัญมีดังนี้

1. คุณค่าทางด้านสุนทรียะ คือความไพเราะงดงามในด้านการแสดงออกของกวี ซึ่งแสดงออกมาในรูปของอารมณ์สะท้อนใจ (Emotion) ในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น ในรูปของความรัก ความพลัดพราก ความสนุกสนานตื่นเต้น ความตลกขบขัน และความงดงามของธรรมชาติ

2. ให้คุณค่าทางด้านประสบการณ์ของกวีที่ถ่ายทอดมาสู่ผู้อ่าน บทร้อยกรองให้ประสบการณ์ทั้งมวลที่ฝังแน่นในใจของกวี

3. ให้คุณค่าทางสติปัญญา บทร้อยกรองให้ประสบการณ์ทั้งมวลแก่ชีวิตให้ความคิดที่งดงาม ให้สติระลึกรู้ถึงความเป็นไปของชีวิต ช่วยถ่วงดุลความหลงที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ปุถุชนทำให้มองโลกกว้างขึ้น รู้จักมองลึกเข้าไปถึงความสำคัญ สภาพจิตใจและความต้องการของผู้อื่น

4. ให้คุณค่าทางด้านความสนุกสนานเพลิดเพลิน บทร้อยกรองจำนวนไม่น้อยที่เป็นบทร้อยกรองที่เหลวไหล ไร้สาระ แต่จังหวะลีลาการใช้คำสัมผัสและเสียงต่าง ๆ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และตลกขบขันแก่ผู้อ่าน

5. ให้คุณค่าทางความรู้สึกที่เป็นพลังภายใน ก่อให้เกิดความรู้สึกอันเป็นพลังเย็บที่ค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นในจิตใจของเด็ก พลังนั้นจะเป็นพลังสร้างสรรค์ที่ทำให้เด็กมีความเข้มแข็งพร้อมที่จะต่อสู้โลกและชีวิตยามอ่อนแอหรือทุกข์ท้อภายในร้อยกรองจะช่วยปลอบประโลมและให้กำลังใจให้พร้อมที่จะก้าวอย่างเพื่องอนาคตต่อไป

6. ให้คุณค่าในแง่ของการสั่งสอนอบรม บทร้อยกรองที่ดีนอกจากจะให้ความรื่นรมย์เป็นอันดับแรกแล้วยังช่วยอบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดีด้วย

จากความสำคัญและคุณค่าของบทร้อยกรอง สรุปได้ว่าบทร้อยกรองคือถ้อยคำที่ได้นำมาเรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับการจำกัดคำ และวรรคตอนว่าจึงขึ้นอยู่กับสัดส่วนของความไพเราะและสารประโยชน์ที่กวีนำมาสอดแทรกประสานกันไว้อย่างสมดุล

4.3 ประเภทของบทร้อยกรอง

กำชัย ทองหล่อ (2530: 433) ได้กล่าวถึงประเภทของคำประพันธ์ จำแนกออกเป็น 7 ชนิด คือ

1. โคลง
2. ร่าย
3. ลิลิต
4. กลอน
5. กาพย์
6. ฉันท์
7. กล

วนิดา เสนีเศรษฐี และคณะ (2531: 40) ก็ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า ประเภทของบทร้อยกรอง มีหลายประเภท หากจัดตามลักษณะการแต่งจะได้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. โคลง เช่น โคลง 2 โคลง 3 โคลง 4 เป็นต้น
2. ฉันท์ เช่น วสันตดิถีฉันท์ อินทวิเชียรฉันท์ มานวกฉันท์ เป็นต้น
3. กาพย์ เช่น กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง กาพย์สุรางคนางค์ เป็นต้น
4. กลอน เช่น กลอนสุภาพ กลอนดอกร้อย กลอนสักวา เป็นต้น
5. ร่าย เช่น ร่ายโบราณ ร่ายยาว เป็นต้น

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532: 146-147) กล่าวถึงร้อยกรอง หรือคำประพันธ์ไทยว่ามี 5 ประเภท คือ

1. กาพย์ แบ่งออกเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
 2. กลอน แบ่งออกเป็น กลอนแปด กลอนหก ซึ่งจัดเป็นกลอนสุภาพ นอกจากนั้น กลอนยังมีรูปแบบที่นำไปแต่งเป็นดอกสร้อย สักวา เพลงยาว เสภา นิราศ กลอนบทละคร กลอนเพลงปฏิพากย์ ได้อีกหลายแบบและมีกลอนกลบทแบบต่าง ๆ อีกมาก
 3. โคลง แบ่งเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพแล้วยังมีโคลงตันอีกหลายชนิด มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น โคลงตัน วิวิธมาลี จัตวาทัศนที บาทกฤษร ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีโคลงพิเศษอีกหลายชนิด ได้แก่ โคลงกระหู่ โคลงกลอักษร และโคลงห้า มณฑกคติที่ใช้ในประกาศแข่งน้ำพระพิพัฒน์สัตยา
 4. ฉันท์ แบ่งเป็นหลายชนิด เช่น อินทวิเชียรฉันท์ ภูงคปายาตฉันท์ วิชชุมาลาฉันท์ มาถวนกฉันท์ วสันตดิถีฉันท์ อิทธิสังฉันท์ ฯลฯ เป็นต้น
 5. ร่าย แบ่งเป็น ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายด้น และร่ายยาว
- เปลื้อง ณ นคร (2532: 29-31) กล่าวว่า การนับประเภทของร้อยกรองไทยนั้น มี 5 ประเภท คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

จากประเภทของบทร้อยกรอง สรุปได้ว่าบทร้อยกรองประกอบไปด้วย โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

4.4 การสอนอ่านและขั้นตอนการสอนอ่านบทร้อยกรอง

1. วิธีอ่านร้อยกรองตามหลักเกณฑ์
 - การอ่านร้อยกรองอ่านได้ 2 แบบ คือ
 - 1.1 อ่านเหมือนร้อยแก้ว แต่เว้นวรรคตอนและมีจังหวะตามคำสัมผัส
 - เส้นที่ขีด คือ เส้นแสดงจังหวะตกเวลาอ่านควรเคาะจังหวะไปด้วย
 - 1.2 อ่านเป็นทำนองตามฉันทลักษณ์ ซึ่งมีวิธีอ่านอ่านให้มีสำเนียงสูงต่ำ หนัก เบา เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสให้ชัดเจนไพเราะ มีจังหวะและเคลื่อนเสียงเป็นกังวานขึ้นลง ทำให้เกิดอารมณ์คล้ายตามกำหนดเสียงนั้น ๆ การอ่านแบบนี้เรียกว่า การอ่านทำนองเสนาะ ใช้กับการอ่านกลอนทุกชนิด กลอนสี่ กลอนหก กลอนแปด กลอนเสภา กลอนบทละคร กลอนสักวา กลอนดอกสร้อย

ขั้นตอนการสอนอ่านร้อยกรอง

การสอนอ่านร้อยกรอง ควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในใจ เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาว่า

เป็นร้อยกรองประเภทใด

มีทำนองอ่านอย่างไร

มีคำศัพท์คำใดบ้างที่ยังไม่ทราบความหมาย

บทร้อยกรองกล่าวถึงอะไร มีใจความว่าอย่างไร

บางครั้งอาจจะแบ่งกลุ่มนักเรียน ให้ศึกษาตามหัวข้อข้างต้นก็ได้

ถามนักเรียนตามหัวข้อใน ก – ง หรือถ้าแบ่งกลุ่มก็ให้นักเรียนผลัดกันออกมา

รายงาน

ให้นักเรียนศึกษาความหมายของคำ และวิธีอ่าน (ถ้ามีคำยาก) จากพจนานุกรม
อ่านเป็นจังหวะ โดยให้เคาะจังหวะไปด้วย อาจใช้วิธีอ่านดังนี้

- อ่านพร้อมกันทั้งชั้น
- ผลัดกันอ่านแถวละบรรทัด
- ผลัดกันอ่านแถวละวรรค
- อ่านทีละคร

อ่านเป็นทำนองเสนาะตามฉันทลักษณ์โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ถ้าเป็นร้อยกรองประเภท
ใหม่ นักเรียนยังไม่เคยอ่านมาก่อน ควรอ่านนำเป็นตัวอย่าง หรือถ้าเป็นทำนองพิเศษอาจใช้
วิทยากรหรือเทปบันทึกเสียงก็ได้ แต่ถ้าครูสามารถอ่าน หรือขับร้องได้เองจะให้ประโยชน์มากกว่าถ้า
บทใดแสดงท่าทางประกอบได้ก็ให้นักเรียนแสดง

ถ้านักเรียนกลุ่มใด หรือแถวใดอ่านไม่ถูกต้องให้นักเรียนกลุ่มอื่นช่วยกันแก้ไขถ้ายังไม่
ถูกต้องครูต้องช่วยแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ

แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นบทร้อยกรองที่อ่านในเรื่องต่อไปนี้

- ความไพเราะของร้อยกรอง
- คำศัพท์และความหมายที่น่าสังเกต
- การใช้ถ้อยคำ สำนวนในบทร้อยกรอง
- ความประทับใจที่ได้จากบทร้อยกรอง เช่น ในด้านเนื้อหา ความคิดที่ได้จาก

เนื้อหา ความซาบซึ้ง ฯลฯ

ให้จดข้อคิด หรือสำนวน คำคม ภาษิต ที่ได้จากบทร้อยกรองไว้ในสมุดภาษาไทย
ประจำชั้น หรือสมุดส่วนตัวของนักเรียนเอง เพื่อใช้เป็นตัวอย่าง

ปรับปรุงการอ่านของนักเรียนให้ดีขึ้น ไพเราะขึ้นอยู่เสมอ อาจใช้เครื่องบันทึกเสียง
บันทึกการอ่านของนักเรียนไว้ แล้วเปิดให้ฟังเพื่อหาข้อบกพร่อง และเปรียบเทียบกับบทอ่านที่ถูกต้อง
และไพเราะของครู เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 656 – 657)

2. วิธีอ่านร้อยกรองให้ไพเราะ

เมื่ออ่านร้อยกรองตามหลักเกณฑ์แล้ว มีหลักบางประการที่จะทำให้การอ่านทำนองเสนาะไพเราะขึ้น คือ

2.1 คำที่เป็นอักษรสูง เช่น หรรษา สิน สม สร้างสรรค์ สังข์ ให้ขึ้นเสียงสูง แม้จะอยู่ในบรรทัดที่ต้องออกเสียงต่ำ แต่ถ้าเป็นโคลงสี่สุภาพอาจจะหลบเสียงลงมาต่ำก็ได้ แล้วเอื้อนเสียงทอดยาวให้ไพเราะ

2.2 บางบรรทัดที่มีหลักว่าจะต้องออกเสียงสูงหรือเสียงต่ำ อาจจะอ่านกลับกับหลักก็ได้ ต้องพิจารณาดูความ ถ้าในบรรทัดที่ต้องออกเสียงต่ำ แต่คำส่วนใหญ่ในบรรทัดนั้นเป็นอักษรสูง ก็อาจจะอ่านเป็นเสียงสูงจะทำให้ไพเราะกว่าอ่านด้วยเสียงต่ำแต่โดยทั่วไปให้ยึดหลักเกณฑ์การอ่านตามข้อ 1 ไว้ก่อน ถ้าอ่านดูไม่ไพเราะจึงอ่านกลับกับหลัก

2.3 คำบางคำที่รับสัมผัสกับคำหน้า ต้องอ่านออกเสียงตามคำหน้าด้วย

2.4 ใช้น้ำเสียงให้เหมาะกับข้อความที่อ่านด้วย เช่น ข้อความที่แสดงความชื่นชมชื่นใจในการบารการสงคราม หรือแสดงอารมณ์โกรธเกรี้ยว ต้องใช้น้ำเสียงแสดงถึงอารมณ์นั้น ๆ ด้วย เช่น กระแทกเสียง ทำเสียงดัง ห้าว จังหวะกระชั้น เป็นต้น ถ้าข้อความแสดงความนิมนวลหรือชมธรรมชาติ ก็ใช้น้ำเสียงอ่อนหวาน แสดงความโศกเศร้าใช้น้ำเสียงแผ่วครวญ ทอดเสียงให้ละเอียด เป็นต้น

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

4.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ หอมพูล (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความบทร้อยกรองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะระหว่างกลุ่มที่ใช้การสอน ตามคู่มือครูกับกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ ผลการศึกษาพบว่าหลังการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ บทร้อยกรอง กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความบทร้อยกรองภายในกลุ่มทดลอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความบทร้อยกรองหลังการฝึกทักษะการอ่านจับใจความบทร้อยกรอง สูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกทักษะการอ่านจับใจความบทร้อยกรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรรณพ รัตนวิจารณ์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏว่าบทเรียนโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 90.75/88.38 ซึ่งหมายความว่านักเรียนสามารถทำบทเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และผลจากการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน

บทเรียนโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าบทเรียนโปรแกรมนี้มีความน่าเชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ได้

สมาน แต้มพิมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 43-44) ได้ศึกษา การสร้างแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกอ่านคำควบกล้ำสูงกว่าก่อนเรียน

อรัญญา เชื้อทอง (2546: 67) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยาก โดยใช้บัตรย่อยกรอง พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งคล้อยจองกับสมมุติฐาน ข้อ 2 ที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน เป็นผลจากการใช้แบบฝึกทักษะในการสอนอ่านโดยใช้บัตรย่อยกรอง ผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบสท์ (Best. 1969: 3316-A) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่าน โดยใช้โปรแกรมการฝึกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 2-6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมการฝึกมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูง และเห็นว่าผลดังกล่าวขึ้นอยู่กับโปรแกรมการฝึก ความเข้าใจในรายละเอียดการใช้โปรแกรมการฝึกและความเอาใจใส่ของครูด้วย

จอห์นสัน (Johnson 1970: 1520-B) ได้ศึกษาการฝึกเพื่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่านของเด็กที่เริ่มอ่านที่มีความสามารถในการอ่านและแตกต่างกันจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับ 1 จำนวน 424 คน กลุ่มทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอ่านกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมการฟัง ปรากฏว่ากลุ่มทดลอง มีความสามารถทางการอ่านภาษาไทยมากกว่าโดยเฉพาะเด็กที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาต่ำมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การที่จะทำให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ได้มีการพัฒนาการและเกิดเรียนรู้ที่ดีขึ้น ต้องใช้กิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการสอนอ่านและการใช้สื่อการเรียนการสอนหลายรูปแบบ จึงจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

บทที่

3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านหนองสามพญา อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 6 คน ซึ่งมีวิธีการคัดเลือกดังนี้

1. คัดเลือกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบสำรวจปัญหาทางการเรียนรู้และแบบสำรวจปัญหาทางการเรียนรู้เฉพาะด้านของ ผดุง อารยะวิญญู ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้แบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (แบบ ครป.)

เป็นแบบสำรวจโดยประเมินความสามารถของเด็กในการรับรู้และแปลผลข้อมูล ประกอบด้วยคำถาม 1-57 ข้อ สำรวจปัญหาของเด็กใน 8 ด้านใหญ่ คือ การรับและแปลผลข้อมูล ด้วยการฟัง การรับรู้และแปลผลข้อมูลด้วยสายตา การจัดหมู่ข้อมูล การรับรู้ความคิดรวบยอด ความเร็วในการรับรู้และแปลผลข้อมูล การรับรู้ทางสายตาและการเคลื่อนไหว การรับรู้ทางสังคม ด้านสมาธิ ซึ่งมีคะแนนรวมจุดตัดตั้งแต่ 121 หรือสูงกว่า 121 ขึ้นไป ถือว่าเด็กมีปัญหาทางการเรียน ในขั้นนี้จะพบเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้หรือเด็กปัญญาอ่อนในระดับเรียนได้ (EMR) ดังนั้นจึงต้องทำการคัดแยกอีกในขั้นที่ 2

ขั้นที่ 2 ใช้แบบสำรวจปัญหาทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน

เป็นแบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยสำรวจปัญหาทางการเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน มีข้อย่อย 20 ข้อ ด้านการเขียนสะกดคำ มีข้อย่อย 30 ข้อ และด้านคณิตศาสตร์ มีข้อย่อย 30 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน คะแนนรวม 3 ด้านที่จุดตัด 199 ขึ้นไป ถือว่าเด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้ นำผลทั้ง 2 ขั้น มาวิเคราะห์ข้อมูลบันทึกและทำการเก็บข้อมูลในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อสัมภาษณ์ ก่อนสัมภาษณ์ ให้ผู้ปกครองกรอกแบบซักถาม ประวัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กมากที่สุด ประเด็นของสัมภาษณ์ผู้ปกครองคือ ความสามารถในการอ่านว่ามีปัญหาอย่างไรจึงนำมาเป็นข้อมูลเพื่อสรุปประเด็นปัญหา แล้วจึงเก็บในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 4 ทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล

ครูสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับการอ่าน โดยเลือกคำยากในระดับชั้นประถมศึกษาที่ 4 - 6 มาทดสอบครูตรวจแบบทดสอบเพื่อหาความบกพร่อง นำข้อมูลทั้ง 4 ชั้นประมวลแล้วพิจารณาว่า ข้อมูลสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าหากข้อมูลสอดคล้องกันทั้ง 4 ชั้น หรือสอดคล้องกันอย่างน้อย 2 ชั้น และมีความรุนแรงในลักษณะที่ต้องการความช่วยเหลือโดยครูพิจารณาว่าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือแล้วไม่สามารถเรียนหนังสือได้ หรือเรียนไม่ทันเพื่อน

2. ประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญา

การประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาของเด็กที่ได้รับการคัดแยกแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับการอบรมการใช้แบบประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาสำหรับเด็กอายุ 2-15 ปี สร้างขึ้นโดยฝ่ายกรมสุขภาพจิต (กระทรวงสาธารณสุข. 2546)

3. นำข้อมูลมาสรุปเพื่อตัดสินว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. หนังสือนิทานคำกลอน
2. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านคำและวัดความเข้าใจความหมายของคำ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. หนังสือนิทานคำกลอน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้นิทานคำกลอน เทคนิค วิธีการที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านคำ วิธีการ ในการจัดทำหนังสือ นิทาน ตลอดจนหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนภาษาไทย จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้เชี่ยวชาญในการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

1.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.3 กำหนดเนื้อหาโดยนำคำศัพท์ที่เป็นคำพื้นฐาน (Basic Word) มาจากหนังสือ เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย จำนวน 100 คำ มาให้นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จำนวน 6 คนอ่าน แล้วเลือกคำที่นักเรียนอ่านผิดบ่อยเหล่านี้คิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งรวบรวมคำ ที่นักเรียนอ่านผิด ได้จำนวน 30 คำ และนำคำที่นักเรียนอ่านผิดมาแต่งเป็นนิทานประกอบคำกลอน

1.4 นำหนังสือนิทานคำกลอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในด้านการสอนภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้าน การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ว่าสอดคล้องกับ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 ผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ และได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบตามความสามารถในการอ่าน

แบบทดสอบตามความสามารถในการอ่านคำประกอบด้วย บัตรคำ 30 ใบ เป็นการทดสอบความสามารถในการอ่านคำทีละคำ ซึ่งผู้วิจัยใช้กระบวนการสร้างและหาคุณภาพ ของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อศึกษาคำพื้นฐานในระดับช่วงชั้น

2.2 ศึกษาสาระสำคัญของหลักสูตร การสอนวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้และการประเมินผลด้านการอ่าน จากหนังสือการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของผดุง อารยะวิญญู

2.3 ศึกษาวิธีการสอนอ่านโดยการใช้หนังสือนิทานคำกลอน

2.4 การสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน โดยนำคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 นำมาทำแบบทดสอบจำนวน 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย

2.4.1 แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ ให้เด็กอ่านคำในหนังสือนิทานคำกลอน แล้วบันทึกการอ่านของเด็กลงในแบบบันทึกการอ่านคำ

2.4.2 ทดสอบความเข้าใจความหมายของคำ โดยตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

2.5 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำ มีดังนี้

2.5.1 การอ่านออกเสียงคำ จำนวน 30 คำ 30 คะแนน

อ่านได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

อ่านได้ไม่ถูกต้องหรือไม่ออกเสียง ให้ 0 คะแนน

2.5.2 ความเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

ตอบคำถามได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

ตอบคำถามได้ไม่ถูกต้องหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินรวม เป็นการนำคะแนนการอ่านออกเสียงคำ และการเข้าใจความหมายของคำมารวมกัน เป็นคะแนนเต็ม 60 คะแนน แล้วพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

41 -60 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับดี

21- 40 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับพอใช้

0 - 20 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับที่ต้อง

ปรับปรุง

2.6 นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาว่าคำที่ใช้ทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาถึงความเห็นดังนี้

คะแนน +1 สำหรับคำที่แน่ใจว่าวัดตรงตามจุดประสงค์

คะแนน 0 สำหรับคำที่ไม่แน่ใจว่าวัดตรงตามจุดประสงค์

คะแนน -1 สำหรับคำที่แน่ใจว่าวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.7 คัดเลือกคำที่มีค่าดัชนีที่คำนวณได้บางข้อ น้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้นำไป

ปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น

การดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้การทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 249) ดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E	หมายถึง	นักเรียนกลุ่มทดลอง
X	หมายถึง	การสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน
T ₁	หมายถึง	การทดสอบความสามารถในการอ่านก่อนสอน
T ₂	หมายถึง	การทดสอบความสามารถในการอ่านหลังสอน

2. วิธีดำเนินการทดลอง

2.1 ขั้นตอนการทดลอง

2.1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที เวลา 14.30 - 15.30 น. รวมทั้งสิ้น 30 ครั้ง นิทานจำนวน 3 เรื่อง

2.1.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ของการทดลองและขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ให้ครูประจำชั้น

2.2 ขั้นตอนการทดลอง

2.2.1 ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถด้านการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการ เรียนรู้ เป็นการประเมินก่อนการทดลองและบันทึกผลแบบบันทึก

2.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทาน คำกลอน ตามแผนการสอนจำนวน 30 แผน ตามลำดับดังนี้

ตาราง 2 แผนการสอน

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน	กิจกรรมการทดลอง
1	1	จันทร์	แผนการสอนที่ 1
	2	อังคาร	แผนการสอนที่ 2
	3	พุธ	แผนการสอนที่ 3
	4	พฤหัสบดี	แผนการสอนที่ 4
	5	ศุกร์	แผนการสอนที่ 5
2	6	จันทร์	แผนการสอนที่ 6
	7	อังคาร	แผนการสอนที่ 7
	8	พุธ	แผนการสอนที่ 8
	9	พฤหัสบดี	แผนการสอนที่ 9
	10	ศุกร์	แผนการสอนที่ 10

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน	กิจกรรมการทดลอง
------------	----------	-----	-----------------

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน	กิจกรรมการทดลอง
3	11	จันทร์	แผนการสอนที่ 11
	12	อังคาร	แผนการสอนที่ 12
	13	พุธ	แผนการสอนที่ 13
	14	พฤหัสบดี	แผนการสอนที่ 14
	15	ศุกร์	แผนการสอนที่ 15
4	16	จันทร์	แผนการสอนที่ 16
	17	อังคาร	แผนการสอนที่ 17
	18	พุธ	แผนการสอนที่ 18
	19	พฤหัสบดี	แผนการสอนที่ 19
	20	ศุกร์	แผนการสอนที่ 20
5	21	จันทร์	แผนการสอนที่ 21
	22	อังคาร	แผนการสอนที่ 22
	23	พุธ	แผนการสอนที่ 23
	24	พฤหัสบดี	แผนการสอนที่ 24
	25	ศุกร์	แผนการสอนที่ 25
6	26	จันทร์	แผนการสอนที่ 26
	27	อังคาร	แผนการสอนที่ 27
	28	พุธ	แผนการสอนที่ 28
	29	พฤหัสบดี	แผนการสอนที่ 29
	30	ศุกร์	แผนการสอนที่ 30

2.3 ขั้นหลังการทดลอง

2.3.1 ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยให้กลุ่มทดลองทำการทดสอบการอ่านคำและทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำอีกครั้งหลังการทดลอง ซึ่งแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด เป็นชุดเดียวกันกับก่อนการทดลอง

2.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยมาทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 การศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 โดยใช้สูตรการหาเกณฑ์ประสิทธิภาพ (ประคอง กรรณสูตร. 2528: 101)

1.2 การศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ระหว่างก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานคำกลอน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 73) แล้วประเมินระดับความสามารถในการอ่านคำ

1.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานคำกลอน โดยใช้สูตรของ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 92)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาประสิทธิภาพหนังสือนิทานคำกลอน วิเคราะห์ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (ประคอง กรรณสูตร. 2528: 101) โดยใช้สูตร 80 ตัวแรกดังนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบ

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทดสอบระหว่างเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียน

80 ตัวหลังใช้สูตร ดังนี้

$$E_2 = \frac{\bar{F}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของการสอนอ่านหนังสือนิทานคำกลอน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบ

$\bar{F}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) (ลั้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 73) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530: 76)

คำนวณได้จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียน

2.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำ โดยใช้สูตรของ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 92)

$$D = Y - X$$

D แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน X และ Y ก่อนและหลังการทดลอง

X แทน ความสามารถในการอ่านหนังสือนิทานคำกลอนก่อนการทดลอง

Y แทน ความสามารถในการอ่านหนังสือนิทานคำกลอนหลังการทดลอง

โดยมีลำดับขั้นในการคิด ดังนี้

1. หาค่าความแตกต่างของข้อมูลแต่ละคู่ โดยคิดเครื่องหมาย

2. นำข้อมูลที่ได้มาเรียงลำดับจากน้อยไปมาก โดยให้ค่าที่น้อยที่สุดอยู่ในอันดับที่ 1 (จัดอันดับโดยไม่คิดเครื่องหมาย)
3. หาผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายบวก และผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายลบ
4. พิจารณาให้ค่าของผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่าเป็นค่า T ที่จะทำการทดสอบ (โดยไม่คิดเครื่องหมาย)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
X	แทน	คะแนนของการทดสอบก่อนการทดลอง
Y	แทน	คะแนนของการทดสอบหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านจากการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ปรากฏผลว่าในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตอนที่ 2 การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังจากการสอนด้วยหนังสือนิทานคำกลอน ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ก่อนและหลังการสอนอ่าน ด้วยหนังสือนิทานคำกลอน ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

ตอนที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ

80/80

ตาราง 3 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

คนที่	คะแนนอ่านคำระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)					คะแนนความสามารถ อ่านคำหลังเรียน (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)	
	คะแนนเฉลี่ย					คะแนน	ร้อยละ
	1	2	3	(20 คะแนน)	ร้อยละ		
1	17	18	19	18.00	90.00	58	96.67
2	19	18	20	19.00	95.00	57	95.00
3	20	17	20	19.00	95.00	56	93.33
4	18	20	20	19.33	96.67	60	100
5	19	17	17	17.67	88.33	55	91.67
6	20	20	18	19.33	96.67	59	98.33
				18.72	93.61	57.50	95.83

จากตาราง 3 พบว่าความสามารถอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้จากการสอน โดยการใช้หนังสือนิทานคำกลอนระหว่างเรียน คะแนนเฉลี่ย ของกลุ่ม เท่ากับ 18.72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.61 และความสามารถอ่านคำหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 57.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 95.83 ผลของการหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน มีค่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 93.61/95.83

ตอนที่ 2 การศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตาราง 4 คะแนนตามความสามารถในการอ่านคำ

คน	หลังการทดลอง			ระดับความสามารถ
	การอ่านออกเสียง (30คะแนน)	เข้าใจความหมาย (30คะแนน)	คะแนนรวม (60 คะแนน)	
1	29	29	58	ดี
2	29	28	57	ดี
3	28	28	56	ดี
4	30	30	60	ดี
5	27	28	55	ดี
6	30	29	59	ดี
$\bar{X}$	28.83	28.67	57.50	ดี
<i>S.D.</i>	1.17	0.82	1.87	ดี

จากตาราง 4 พบว่าหลังการทดลองความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.50 คะแนน ซึ่งแบ่งออกเป็นคะแนนการอ่านออกเสียงเฉลี่ยเท่ากับ 28.83 คะแนน และคะแนน ความเข้าใจความหมายของคำมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 28.67 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านคำหลังการทดลองของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านจากการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.50 คะแนน มีความสามารถในการอ่านคำอยู่ในระดับ ดี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ก่อนและหลังได้รับวิธีการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทาน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบตามความสามารถในการอ่านคำ ก่อนและหลังได้รับวิธีการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน

คนที่	คะแนน		ผลต่าง ของคะแนน	ลำดับที่ ความแตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนสอน	หลังสอน			บวก	ลบ
1	18	58	40	5.5	+5.5	
2	16	57	41	2	+2	
3	14	56	42	3	+3	
4	17	60	43	4	+4	
5	18	55	37	1	+1	
6	19	59	40	5.5	+5.5	
				รวม	+ 21	0

$$* p < .05 \text{ (} T_{(.05,6)} = 2 \text{)}$$

จากตาราง 5 พบว่าความสามารถในการอ่านคำของเด็ก ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านคำ สูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน ช่วยกันคิดค้นสื่อและนวัตกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอนตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ด้านการอ่านหลังจากสอนด้วยหนังสือนิทานคำกลอน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ก่อนและหลังการสอนอ่านด้วยหนังสือนิทานคำกลอน

สมมติฐานในการวิจัย

1. หนังสือนิทานคำกลอน ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีความสามารถในการอ่านคำหลังจากได้รับการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอนอยู่ในระดับดี
3. หลังการสอนด้วยหนังสือนิทานคำกลอน ความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรเป็นเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีความพิการซ้ำซ้อน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) โรงเรียนบ้านหนองสามพญา อำเภอกงไกรลาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คน

ซึ่งคัดแยกแบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะด้านของผดุง อารยะวิญญู และแบบประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาของกรมสุขภาพจิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. หนังสือนิทานคำกลอน
2. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านคำและวัดความเข้าใจความหมายของคำ

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design โดยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้งๆ ละ 50 นาที ตั้งแต่เวลา 14.30-15.30 น. รวมทั้งสิ้น 30 ครั้งโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ได้ทำการทดลองโดยทดสอบพื้นฐานก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำแล้วแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยทำการทดสอบเป็นรายบุคคล
2. ดำเนินการทดลอง โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ตามแผนการสอนจำนวน 30 แผน เมื่อจบในแต่ละแผนการสอน ดำเนินการทดสอบการอ่านคำเพื่อประเมินผลระหว่างเรียน และเมื่อจบนิทานในแต่ละเรื่องทำการทดสอบความเข้าใจความหมายของคำ เพื่อรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลอง
3. หลังการทดลอง เมื่อสอนจบในแต่ละเรื่องทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบการอ่านคำและวัดความเข้าใจความหมายของคำ ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนการทดลองโดยทดสอบเป็นรายบุคคล

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

วันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2550 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาประสิทธิภาพของ หนังสือนิทานคำกลอน โดยสูตรการหาเกณฑ์ตาม ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80
2. การศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบในการอ่านคำและแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความสามารถอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ก่อนและหลังการสอน โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ใช้สถิติทดสอบแบบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้จากการสอน โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน สรุปได้ว่า

1. การสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน มีค่าประสิทธิภาพซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเท่ากับ 93.61/95.83
2. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน มีความสามารถในการอ่านคำ อยู่ในระดับดี
3. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ได้รับการสอนอ่านโดยการใช้นิทานคำกลอน มีความสามารถในการอ่านคำหลังการสอนอ่าน โดยการใช้นิทานคำกลอนสูงกว่าก่อนการสอนอ่านโดยการใช้นิทานคำกลอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน ผลการวิจัยพบว่า

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานคำกลอน มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งมีประสิทธิภาพ 93.61/95.33 สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ว่า หนังสือนิทานคำกลอน ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80/80 หมายความว่า หนังสือนิทานคำกลอนมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนในด้านการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหันทน์ (2527:17) กล่าวไว้ว่า การสอนนั้นมีหลายวิธีที่สามารถนำมาดัดแปลงใช้ เช่น การเล่านิทาน หรือการอ่านเรื่องจากหนังสือภาพ นักเรียนยังสามารถดูภาพ อ่านเรื่องที่เห็นจากภาพด้วยตนเองได้อย่างเข้าใจ

ละเมียด ลิมอักษร (2529: 26-32) ได้กล่าวว่าผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาทบทวนเนื้อเรื่องของนิทานได้จากภาพ สัตววรรณ โดดดารา (2545: 96) ได้ศึกษาผล ผลการใช้ภาพยกระดับประกอบการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความเสียสละ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.11/81.33

2. จากการศึกษาความสามารถในการอ่านคำ โดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน พบว่าเด็กมีความสนใจเรื่องราวจากภาพที่เห็นในเนื้อเรื่อง จึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านเนื้อเรื่องเพื่อให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เห็น ซึ่งพบว่าการทดลองนักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำอยู่ในระดับต่ำ และหลังจากทดลอง นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพย์สุดา นิลสินธุ (2523: 80-82) กล่าวว่า การใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจะช่วยให้เด็กมีความสนใจ และตั้งใจจดจำเนื้อเรื่อง เกิดความเข้าใจ เป็นการส่งเสริมความสามารถในการฟังของเด็กให้สูงขึ้น นำไปสู่การเรียนรู้หลักการใหม่ๆ และ ชม ภูมิภาค (2525: 143) กล่าวว่า เด็กเล็กนั้นการสอนหรือการเล่าเรื่องด้วยภาพจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี เช่นเดียวกับ สุรางค์ โค้วตระกูล (2541: 253) กล่าวว่า คำคล้องจองจะมีเสียงสัมผัส คล้องจองช่วยให้จำง่ายแก่การจดจำ และยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งสอดคล้อง ไพเราะ พุ่มนุ้ม (2544: 7) กล่าวว่าครู ควรใช้เพลงหรือคำคล้องจองมาร้องหรือมาท่อง เพื่อให้เด็กหันมาสนใจและควรเป็นคำคล้องจองที่สั้นๆ สนุกสนาน เด็กจำง่าย

3. จากการศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ หลังการใช้หนังสือนิทานคำกลอนสูงขึ้น ผลการวิจัยพบว่าหลังจากการทดลองการสอนโดยใช้หนังสือนิทานคำกลอน นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น ทำให้เด็กอ่านได้คล่องขึ้น มีความเข้าใจความหมายของคำและเนื้อเรื่องที่อ่าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงใจ วรรณสังข์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชุดการสอน นิทานประกอบภาพพยัญชนะไทย ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทาน ประกอบภาพพยัญชนะไทย นักเรียนมีความสามารถในการจำพยัญชนะไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ภารดี ศรีประยูร (2542: 87-89) ได้ศึกษาความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และพบว่า อรัญญา เชื้อทอง (2546: 67) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยใช้บัตรย่อยกรองพบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับปานใจ จารุณิข (2548: 67) ได้ศึกษาพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง มีพฤติกรรมการพูดหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า

หนังสือนิทานคำกลอน เหมาะสำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่านิทานคำกลอนเป็นสื่อที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในเนื้อเรื่องที่เห็น เพราะมีภาพที่สวยงาม คำที่สัมผัสคล้องจอง อ่านแล้วเกิดความไพเราะ ช่วยทำให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้สามารถอ่านคำ จำคำ หมายความว่าของคำที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น ทำให้อ่านหนังสือได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและประสบผลสำเร็จในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการที่ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มทดลองสังเกตเห็นว่าหนังสือนิทานคำกลอนเป็นสื่อที่สร้างความสนใจได้ดี ทำให้เด็กสนใจและอยากร่วมกิจกรรม ดังนั้นครู ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สามารถที่จะนำการสอนอ่านโดยการใช้หนังสือนิทานคำกลอนนี้ ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการอ่านของเด็กได้ เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการอ่าน ได้เรียนรู้คำศัพท์เข้าใจ หมายความว่าของคำ เพื่อให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทางการอ่านภาษาไทยดีขึ้น

1.2 การฝึกอ่านหนังสือนิทานคำกลอน ควรใช้เกมหรือเพลงมาเสริมทักษะหรือแทรก เพราะเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้จะมีช่วงความสนใจในการอ่านสั้น

1.3 ในกรณีที่นำไปใช้กับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับต่ำหรือสูงกว่าครูผู้สอน ควรศึกษาคำหรือเนื้อหาที่จะใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาในระดับชั้นของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองใช้การสอนโดยการใช้หนังสือนิทาน กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านอื่นๆ ที่เริ่มเรียนรู้การอ่าน

2. ควรมีการทดลองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำจากการสอนโดยการใช้หนังสือนิทานคำกลอน กับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

3. ควรนำวิธีการสอนอ่านโดยการใช้หนังสือนิทานคำกลอนไปทดลองใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือกับเด็กปกติในการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2538). *คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2546). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กำชัย ทองหล่อ. (2530) *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- . (2533). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2513). *วรรณกรรมจากบ้านใน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จรีลักษณ์ จิรวินุลย์. (2546). *คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้การอ่าน*. กรุงเทพฯ: องค์การคำคุรุสภาลาดพร้าว.
- จ้อย นันทวิชรินทร์, ม.ล. (2526) “เล่านิทาน รายการเพื่อเด็ก,”ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด. พิษณุโลก: วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม.
- จำเริญ แสงดวงแข. (2547). *เอกสารประกอบการสอนการเขียนบทร้อยกรอง*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตภัทร อุปราชวิทยานันท์. (2543). *วรรณกรรมเด็ก*. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สถาบันราชภัฏพิษณุโลกสงคราม พิษณุโลก.
- จินตนา ใบกาชฎี. (2542). *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จุฬา ละคร. (2539). *การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด
- ฉวีวรรณ คูหาคานนท์. (2527). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ชม ภูมิภาค. (2524). *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2530). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2532). *การเขียน 2*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- ดวงเดือน จิตอารีย์. (2546). การใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินูญานินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ประถมศึกษา) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงใจ วรรณสังข์. (2535). การศึกษาความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จากการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2538). การศึกษาสำหรับคนพิการในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- เตือนใจ กรูยกระโทก. (2543). การศึกษาผลการสอนซ่อมเสริมด้านความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้หนังสือแผ่นเดียวเป็นสื่อ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์สุดา นิลสินธุพ. (2523). เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: ชมรมไทยอิสราเอล.
- ทิพวรรณ หอมพูล. (2535). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะระหว่างกลุ่มที่ใช้ในการสอนตามคู่มือครูกับกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล จันทรเพ็ญ. (2534). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ่อน.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). สถิติอนนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- บันลือ พุกขวัน. (2538). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2543). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจพร ปัญญาขง. (2543). คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง วรรณสูตร. (2528). สถิติเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- ปานใจ จารุณธิช. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กในปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ปิยลักษณ์ พลฤกษ์วัน. (2541). *การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจ โดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2535). *รายงานการวิจัย เรื่อง การสร้างเครื่องมือเพื่อคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2542). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- (2546). *วิธีสอนเด็กเรียนยาก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จำไทยเพรสจำกัด.
- ไพพรรณ อินทน์. (2534). *เทคนิคการเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ไพเราะ พุ่มนุ้ม. (2544). *การพัฒนาคุณภาพนักเรียนก่อนประถมศึกษาสู่ผลงานทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ภาวดี ศรีประยูร, 2542. *รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญญาพร นิตยะประภา. (2534). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2527). *เอกสารการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) หน่วยที่ 9 - 15*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- แม่น้ำศ ชวลิต. (2544). *แนวทางส่งเสริมการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- รัชนี ศรีไพวรรณ. (2516). *การเล่านิทานและเล่าเรื่อง . สื่อภาษาชุมนุมภาษาไทยของครูสภา*. 3 (เมษายน).
- รัถพร ชั่งธาดา. (2531). *หนังสือสำหรับเด็ก มหาสารคาม: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2535). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิควิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ละเมียด ลิ้มอักษร. (2529). *ทำอย่างไรเด็กจึงจะอ่านหนังสือ*. ประชากรศึกษา.

- วนิดา เสนีเศรษฐีและคณะ. (2531). *วิจารณ์ญาณทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- วรรณิ ศิริสุนทร. 2532. *เอกสารคำสอนวิชา บร 620 การเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- วรรณิ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2532). *การศึกษาเรื่องกลอน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2538). *คู่มือคุณครูเพื่อเด็กที่มีปัญหาการเรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ที ซี จี พริ้นติ้ง จำกัด.
- วินัย รอดจ่าย. (2539). *การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เลิฟแอนดิลิฟเพรส จำกัด
- (2543). *คู่มือครูเพื่อเด็กที่มีปัญหาการเรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ทีซีจีพริ้นติ้ง จำกัด.
- ศรียา นิยมธรรม. (2537). *แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2541). *ปัญหายุ่งยากทางการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พรวนการพิมพ์.
- (2542). *LD เข้าใจ & ช่วยเหลือ*. กรุงเทพฯ: P.A. ART & PRINTING.
- (2545). *การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 10*. (18-19 กันยายน 2546)
- (2546). *การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนัทธการพิมพ์ จำกัด.
- ศรียรัตน์ เจริญจันทร์. (2538). *การอ่านและการสร้างนิสัยการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาเด็กพิเศษ แนวคิดสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2545). *ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี: ปัญหาการเรียนรู้อย่างไรก็ได้*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2520). *การเล่านิทานเพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กก่อนวัยเรียน* ประชากรศึกษา, กรุงเทพฯ:
- สถาบันนักเรียน. (2548). *คุณค่าของการอ่าน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2548, จาก <http://childthairesearch.org/result/index.htm>
- สนิท ตั้งทวี. (2538). *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.

- สรรพชัย ศรีสุข. (2530). *เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่อง การจัดการศึกษาพิเศษ เล่ม 8 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2543). *สรุปย่อรายงานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานและมาตรฐานการศึกษา. (2546). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สิตวรรณ โดดดารา. (2545). *ผลการใช้ภาพยกระดับประกอบการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมจริยธรรม ด้านความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยี การศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2536). *โครงการรู้หนังสือประเทศไทย เอกสารทางวิชาการเนื่องในวัน ประถมศึกษาสัมพันธ์ ครั้งที่ 11*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ.
- อรรณพ รัตนวิจารณ์. (2538). *การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียน บทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการประถมศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อรัญญา เชื้อทอง. (2546). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม โดยใช้บทร้อยกรอง* : วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษา พิเศษ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา นาคทรัพย์. (2546). *การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.

- Bender, William N. (1993). *Teaching students with Mild Disabilities*. Massachusetts Ellyn and Bacon A Simon & Schuster Company.
- Best, Bill Arnold. (1969). The Effect of Special Programs on Mean Gains in Reading. *Dissertation Abstracts International*.
- Bonnet, K.A. (1989). *Learning disabilities : A neurobiological perspective in humans*. *Journal of Remedial and Special Education*, 10 , 8-19
- Clore, G. L., ;& M. B. Robert. (1978). The effects of children's stories on behavior and attitude : Modeling and vicarious role playing. *Resources in Education (ERIC)* 13, 4 (April): 156.
- Crellet, (1994). *Developing Reading Skills*. 4th ed. Cambridge. Cambridge University Press.
- Dexon , David , James Johnson ;& Eli Saltz. Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control. *Child Development* 2:237-379; June 1977.
- Hicks, Karen ;& Beth Wadlington. (1994). *The Efficacy of Shared Reading with Teens*. DAO.
- Johnson, Randal James. (1970). The Effect of Training in Letter Names on Success in Beginning for Children of Differing abilities. *Dissertation Abstracts International*.
- Lerner, Janet W. (1997). *Theories, Diagnosis, and Teaching Strategies*. 7th ed. New York : Houghton Mifflin Company.
- Lerner. (1999). *Characteristics of Learning Disabilities Handbook*. (online) Available <http://student.admin.utas.edu.au>.
- Marry, Ellen Drecktran ;& Chiang Berttam. (1997, May - June). Instructional Strategies Used by General Educators and Teachers of Students with Learning Disability. *Remedial and Special Education*. (18) : 174-181.
- Samith C.R. (1994). *Learning Disabilities : The interaction perspective in Humans*. *Journal of Remedial and Special Education* , 10 , 8-19.

- Samuels, Jay Sand Creal, L Begy. (1975). *Comparison of word Recognition speed and word Recognition Strategic For Good and Readers*. Readers in Education Cormers, Frances A . (1992).
- Spreadbury, Julie ;& Rlkins John. (1993). *Family Literacy in Australia*. DAO.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสือนิทานคำกลอนและแบบทดสอบ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจหนังสือนิทานคำกลอนและแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการอ่านและแบบทดสอบวัดการเข้าใจความหมายของคำ

อาจารย์ ดร.ศิริวิมล ใจงาม

วุฒิการศึกษา

ค.ด. อุดมศึกษา

ตำแหน่ง

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา/ประธานโปรแกรมการศึกษาพิเศษ

สถานที่ทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

อาจารย์มะลิ ตุ่มบุตร

วุฒิการศึกษา

กศ.ม. การวัดผลการศึกษา

ตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1

อาจารย์นันทยา ทองท้วม

วุฒิการศึกษา

กศ.บ. การศึกษาผู้ใหญ่

ตำแหน่ง

ครู ชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.3) ด้านภาษาไทย

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนวัดวังสวรรค์ (ประชาบำรุง) หมู่ 2 ตำบลยางซ้าย

อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ค

1. รายละเอียดการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหนังสือนิทานคำกลอน
2. รายละเอียดการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความเข้าใจ
ความหมายของคำ

การวิเคราะห์ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหนังสือนิทานคำกลอน
 ตารางที่ 6 แสดงคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี
 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหนังสือนิทานคำกลอน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
8	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
9	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
10	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
11	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
12	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
13	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
14	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
15	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
16	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
17	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
18	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
19	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
20	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
22	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
23	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
24	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
25	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
26	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
27	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
28	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
29	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
30	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ
 ตารางที่ 7 แสดงคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบค่า
 ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
8	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
9	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
10	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
11	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
12	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
13	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
14	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
15	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
16	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
17	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
18	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
19	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
20	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
22	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
23	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
24	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
25	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
26	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
27	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
28	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
29	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้
30	+1	+1	+1	+3	1.0	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง

ผลการประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญา

ผลการประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (IQ)

ของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน (กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน)

คนที่ 1	ระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เท่ากับ	97
คนที่ 2	ระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เท่ากับ	96
คนที่ 3	ระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เท่ากับ	95
คนที่ 4	ระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เท่ากับ	100
คนที่ 5	ระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เท่ากับ	96
คนที่ 6	ระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เท่ากับ	94

ภาคผนวก จ

แบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

แบบทดสอบความสามารถ ในการรับและแปลผลข้อมูล (แบบ ครป.)

โดย ด็อกเตอร์พี

คำชี้แจง

ครูที่คุ้นเคยกับเด็กมากที่สุด เป็นประเมินหาครูไม่มั่นใจในการประเมิน
โปรดทดสอบเด็กเพิ่มเติม

จงประเมินความสามารถของนักเรียนในการรับรู้และแปลผลข้อมูลตามราย
ระเอียดในแต่ละข้อ 1-57 โดยใช้เครื่องหมาย ลงในช่อง 0 1 2 3 ใน
กระดาษคำตอบ ซึ่งตรงกับความสามารถของนักเรียนมากที่สุด

- 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเลย ไม่เคยเลย
- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นน้อย หรือน้อยมาก
- 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ้าง ในระดับปานกลาง
- 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ่อย ๆ

๑. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยการฟัง (Auditory Processing)

1. เมื่อถูกถามด้วยวาจาเด็กใช้เวลามากกว่า 5 วินาที ในการตอบคำถามที่เด็กจะตอบได้
2. มีความยุ่งยากลำบากในการฟังเสียงที่คล้ายคลึงกัน เช่น คำสั่งที่เสียงคล้ายกัน คำพูดที่มีเสียงคล้ายกัน
3. แยกเสียงสูง ต่ำไม่ได้ เช่น เสียงดนตรี หรือเสียงวรรณยุกต์
4. เมื่อครูบอก สิ่ง หรือเล่าเรื่องให้ฟัง มักลืมง่าย
5. ฟังคำสั่งที่สลับซับซ้อน มีหลายขั้นตอน แล้วปฏิบัติตามไม่ได้
6. เมื่อมีการบอกขั้นตอนด้วยวาจา (เช่น การผูกเชือก) สามารถบอกขั้นตอนด้วยวาจาตามครูได้ แต่ปฏิบัติตามไม่ได้ (ผูกเชือกไม่ได้)
7. ฟังนิทานหรือเล่าเรื่องไม่เข้าใจ หากไม่มีภาพประกอบ
8. มักขอร้องให้ครูพูดซ้ำคำเดิมอีกครั้ง หรือให้อธิบายซ้ำ

๒. การรับและแปลผลข้อมูลด้วยสายตา (Visual Processing)

9. เมื่อครูถามพร้อมทั้งชี้รูปภาพประกอบ เด็กใช้เวลามากกว่า 5 วินาที ในการตอบคำถามที่เด็กรู้ว่าจะตอบได้
10. มีความยุ่งยากลำบากในการบอกความคล้ายคลึงกัน (ความเหมือน) ของรูปภาพ ตัวอักษร ตัวเลข วัตถุ
11. ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ (เช่น ป้ายห้ามลัดสนาม)
12. ลอกคำบนกระดานผิด (ลอกไม่ครบตกหล่น)
13. เมื่อดูแผนที่ แผนที่ เครื่องหมาย เช่น ลูกศร แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ไม่ได้
14. ไม่ชอบอ่านหนังสือที่มีแต่ตัวอักษร แต่ชอบอ่านหากมีภาพประกอบ

15. เมื่อมีแสดงกิจกรรมให้ดู หรือการสาธิตที่มีหลายขั้นตอนมักปฏิบัติตามตัวอย่างที่สาธิตให้ดูแล้วไม่ได้
16. มองไม่เห็นความแตกต่างของภาพ ตัวอักษร ตัวเลข วัตถุ
17. จำคำศัพท์คำเดิมไม่ได้ ทั้งๆ ที่เคยผ่านสายตามาแล้วหลายครั้ง
18. ไม่สนใจที่จะสังเกตความเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ติดตามป้ายประกาศหน้าห้อง

๓. การจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Organization / Sequencing)

19. วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ
20. ทำซ้ำของเครื่องใช้หายบ่อยๆ
21. มีความยุ่งยากในการเล่าเรื่องที่เป็นลำดับขั้นตอน เช่น การเล่านิทาน ลำดับเหตุการณ์
22. สับสนระหว่าง ซ้ายกับขวา
23. มักหาสิ่งของไม่พบ
24. เรียงตัวอักษรให้เป็นคำที่มีความหมายไม่ได้

๔. การรับรู้ความคิดรวบยอด (Conceptual Processing)

25. อ่านเรื่องแล้วไม่เข้าใจแนวคิดสำคัญของเรื่อง
26. ดูภาพแล้วไม่เข้าใจแนวคิดสำคัญของภาพ
27. อ่านคำโดยจำทีละคำ อ่านโดยประสมคำไม่ได้
28. สรุปลักษณะสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้
29. เมื่ออ่านนิทาน (หรือดูละคร) คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในลำดับไปไม่ได้
30. ไม่เข้าใจเรื่องซ้ำซ้อน อ่านเรื่องตลก หรือฟังเรื่องตลกแล้วไม่ขำ

๕ ความเร็วในการรับและแปลผลข้อมูล (Processing Speed)

31. อ่านหนังสือ ใช้เวลามากกว่า 5 วินาที ในการอ่านคำแต่ละคำ
32. เขียนหนังสือ ใช้เวลามากกว่า 10 วินาที ในการเขียนคำแต่ละคำ (คำพยางค์เดียว)
33. ทำการบ้านช้า (หรืองานที่ครูมอบหมายให้ทำในห้องเรียน) ใช้เวลานานกว่าเด็กอื่นในวัยเดียวกัน
34. ทำข้อสอบช้า เสร็จทีหลังเพื่อน หากเสร็จก่อนก็ทำข้อสอบโดยไม่รอบคอบ
35. ตอบคำถามครูช้า แต่ถ้าครูให้เวลาคิด เด็กก็ตอบได้
36. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ช้า
37. เมื่อให้อธิบายภาพ อธิบายช้า ใช้เวลานานกว่าเด็กอื่น
38. มองเห็นอันตรายที่จะมาถึง แต่ก็หลบหลีกช้า (เช่น มองเห็นกิ่งไม้หล่นจากต้นไม้แต่ก็หลบไม่ทัน)

๖. การรับรู้ทางสาย - การเคลื่อนไหว (Visual – Motor Processing)

39. ลายมืออ่านยาก
40. เขียนคำ 3 ครั้ง ไม่เหมือนกัน อาจผิด ตก หล่น ต่างกันไป
41. มีปัญหาในการประสานสายตากับมือ (เช่น การรับลูกบอล การตัดกระดาษ)
42. งานเขียนสกปรก มีรอยขีด ลบ ขีด ผ่า
43. เขียนหนังสือไม่เว้นวรรค ไม่เว้นช่องไฟ ตัวอักษรเบียดกันจนทำให้อ่านยาก
44. เขียนตัวอักษรหรือตัวเลขกลับหลัง

เช่น **ว ๕**
7 ๖

๗. การรับรู้ทางสังคม (Social Processing)

45. ก่อกวนเพื่อนในเวลาเรียน (แหย่เพื่อน)
46. ส่งการบ้านไม่ครบ หรือไม่ส่ง หรือส่งไม่ตรงเวลา
47. ไม่เข้าใจการสื่อสารที่ไม่ใช่ท่าทีวาจา (Nonverbal)
48. ทำการบ้านหรืองานที่มอบหมายไม่เสร็จ หรือไม่ทำ
49. ส่งเสียงรบกวนผู้อื่นโดยไม่เกรงใจ
50. มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการสนทนา (เช่น พูดสวนขณะผู้พูดกำลังพูด)

๘. สมาธิ (Attention)

51. ใจไม่ค่อยจ่ออยู่กับงาน มองโน่นมองนี่บ่อย ๆ
52. มีความยุ่งลำบากในการเปลี่ยนกิจกรรม จากกิจกรรมหนึ่งไปสู่อีกกิจกรรมหนึ่ง
53. เสียสมาธิง่าย มองไปยังทุกสิ่งที่เคลื่อนไหวผ่านสายตา
54. ระบายสีไม่อยู่ในกรอบที่กำหนดให้ ระบายสีไม่สวย
55. ลอกตัวอักษร ตัวเลข บนกระดานฝึก ลอกตกหล่น ไม่ครบ
56. หลงประเด็นในการพูดคุย การสนทนา
57. ฟังครูอธิบายได้ไม่นาน

แบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะด้าน

- @ แบบสำรวจปัญหาในการอ่าน
- @ แบบสำรวจปัญหาในการเขียน
- @ แบบสำรวจปัญหาทางคณิตศาสตร์

คำชี้แจง

เครื่องมือนี้ เป็นแบบสำรวจปัญหาในการเรียนของเด็กใน 3 ด้าน หรือ การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ และคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินเด็ก ครูผู้สอนต้องรู้จักเด็กเป็นอย่างดี ทำหน้าที่สอนเด็กมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน ครูผู้ประเมินใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ของความรุนแรงของปัญหาให้ตรงกับพฤติกรรมของเด็ก กรอกในกระดาษคำตอบ หลังจากนั้นจึงรวมคะแนนและหาค่าเฉลี่ยของปัญหาของเด็กแต่ละคนแต่ละด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติต่อไป

5	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด / รุนแรงมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาในระดับค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย

ภาคผนวก จ
หนังสือนิทานคำกลอน

หนังสือนิทานคำกลอน

ห่างไกล - มวนยาว

เรื่อง : นิมนวล มะลิ

บ้านเต่าเจ้าอยู่ริมคลอง
มีเต่าตัวมเต็มมากมาย

ริมหนองริมบึงมากมาย
ไม่หายตายจากสักตัว

เต่าเฒ่าตัวใหญ่เยียมยอด
เต่าเฒ่าเป็นห่วงทุกตัว

คอยสอดส่องดูรู้ทั่ว
ไม่กลัวลุ่มหลงติดยา

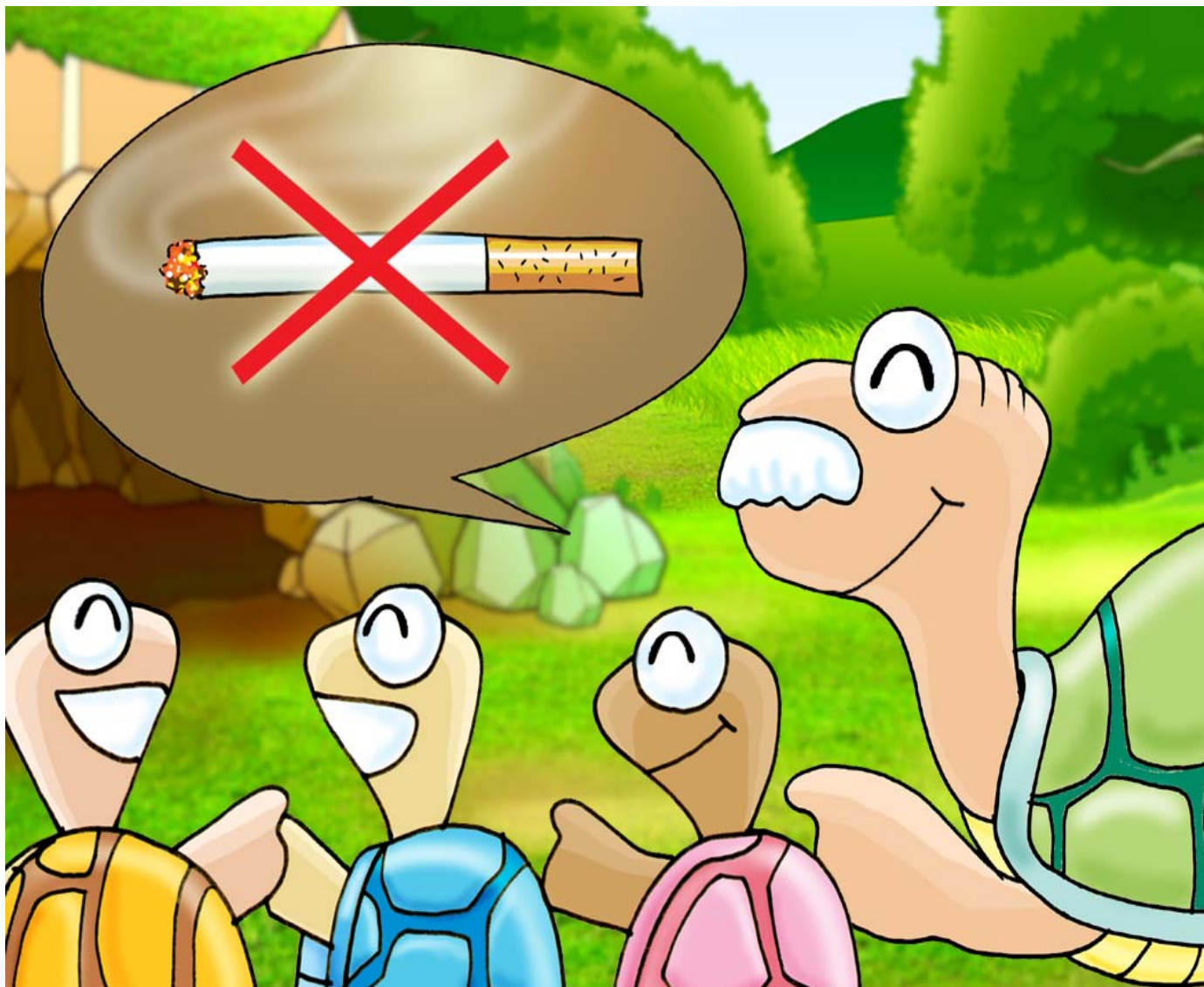
ไม่เคยล้มป่วยด้วยโรค
เจ้าเต่าสดชื่นอูรา

มีโรคโรคร้ายไม่กล้า
ตัวข้าไม่สับสนวัน

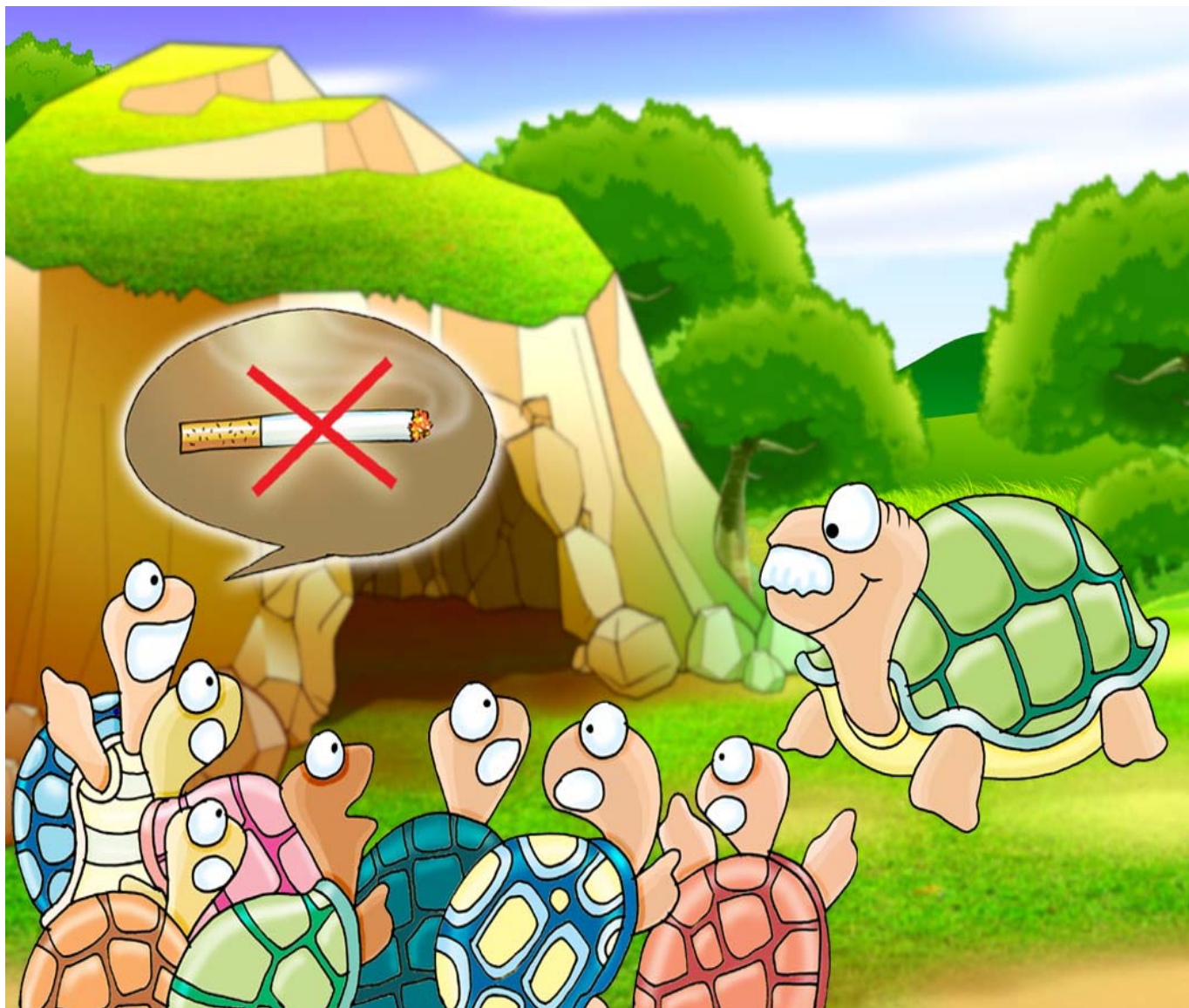
มวนยาวไม่เคยแตะต้อง
พวกเตารู้เท่าทันกัน

ลี้มลองมีโทษมหันต์
ทุกวันต่อต้านร่วมมือ

มะเร็งโรคร้ายหมายขีด
หมู่บ้านของเราเลื่องลือ

ตามติดมุ้งร้ายคล้ายดื้อ
เราคือผู้ปลอดมวนยาว

เจ้าเต่าประกาศทันควัน
ไม่มีใครติดมวนยาว

บ้านฉันเป็นบ้านสีขาว
เต่าสาวเต่าแก่ทุกตัว

เจ้าเต่าทุกตัวกลัวตาย
อายุยืนยาวทุกตัว

โรคร้ายไม่มีเกลือกกลัว
ครอบครัวเป็นสุขนิรันดร์

หนังสือนิทานคำกลอน

กระต่ายจอมกวน

เรื่อง : นิมนวล มะลิ

มองเห็นกระต่ายเจ้าเล่ห์
ทำตัวเกียจคร้านเพื่อนเตือน

เกเรเสแสร้งแก้งเพื่อน
แซ่เขื่อนนอนกินสิ้นอายุ

เพื่อนฝูงพากันรังเกียจ
เดือร้อนผู้นำวุ่นวาย

หยามเหยียดเกลียดหน้ากระต่าย
มุ่งหมายร่วมจับจับไป

กระต่ายจอมไวไ้อวด
ออกจากโพรงไม้เร็วไว

เร็วรวดออกจากพวกใหญ่
จากไปมิได้กลัวเกรง

พวกเจ้าเห็นว่าช้าแล้ว
ตัวข้ามิเคยกลัวเกรง

ล้มเหลวเหมือนโดนข่มเหง
นักเลงกระต่ายจอมชน

คบกันแรกแรกก็ดี
ชอบแก่งชอบแห่ชุกชน

หนึ่งปีเริ่มเลวสับสน
วีนวีนวีนขึ้นสู่ใจ

เสือเตือนอย่าเหย่อย่าทำ
เสือบอกอย่ามากวนใจ

ประจำชอบเหย่อยู่ได้
บอกให้อย่าแกล้ง เหย่กัน

กระต่ายไม่กลัวตัวช้ำ
ใช้ไม้เหย้าจุมุกพลงัน

คิดว่าเสือร้ายขู่ขวัญ
ทันควันเสือกัดขาดใจ

ร่างเหลกแยกเนื้อเลือด
กระต่ายจอมซนขาดใจ

บอกชัดความโกรธโลดได้
เหยไ้ไปไม่เป็นเวลา

ข้อคิดเรื่องนี้ชี้ชัด
ความโกรธโลดแล่นแค้นมา

ไปขัดอารมณ์ดังว่า
เช่นฆ่ากันตายได้เลย

หนังสือนิทานคำกลอน

ชายใจบุญ

เรื่อง : นิพนธ์ มະลิ

มีชายใจบุญจนเจือ
น้ำใจ*ไมตรี*ยังยืน

*ช่วยเหลือ*เพื่อแผ่ผู้อื่น
สดชื่นสุขใจไผ่ดี

วันหนึ่งพบปูสีทอง
หนองน้ำแห้งขอดไม่มี

ริมคลองเดินไซเซหนี
หวังดีใจบุญหนุนน้ำ

พาปู่สีทองมองหา
 เลี้ยงดูปู่ทองประจำ

นำพาลงน้ำชุ่มฉ่ำ
 อิ่มหน้า**สำราญ**บานใจ

มีกาฉัวเมียใกล้บ้าน
ของชายคนหนึ่งคนใด

ต้องการกิน**นัยน์ตา**ได้
แพ้ใจแพ้ทั้งต้องการ

จึงไปใช้งูเพื่อนเก่า
วานไปกัดชายใกล้บ้าน

งูเห่าจึงคิด**สงสาร**
ต้องการ**นัยน์ตา**ให้เมีย

งูเห่ารับปากเพื่อนไว้
กาหนุ่ม**กลุ้มใจ**เพราะเมีย

กลุ้มใจกาใช้ให้เสีย
ละเหี่ยอ่อนใจไข้งู

ฝ่ายชายหมายมุ่งทุ่งนา
งูเห่าฉกชายข้างคู้

นำพาปู่ทองมองอยู่
ห่อปุไส่พกตกมา

เจ้ากาดีใจใหญ่ยิ่ง
มุ่งหมายจะจิก **นัยน์ตา**

เก่งจริงเจ้างูเพื่อนข้า
ปู้้อ้าก้ามชูลนลาน

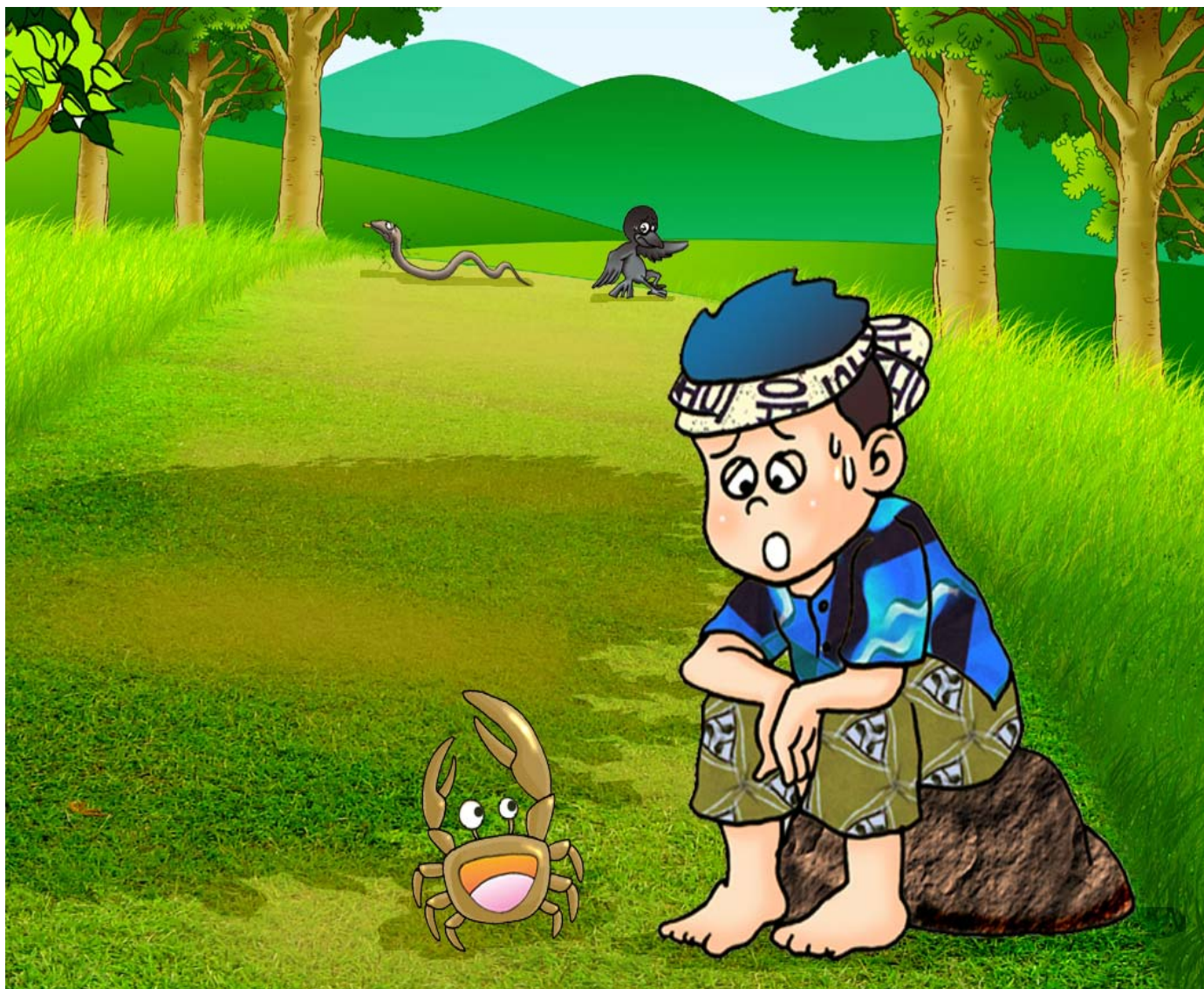
อีกข้างคว่ำคอเจ้ากา
ไม่ได้ **นัยน์ตา** ต้องการ

ใบหน้าขีดเผือดเดือดพล่าน
ลนลานตาเหลือกแทบตาย

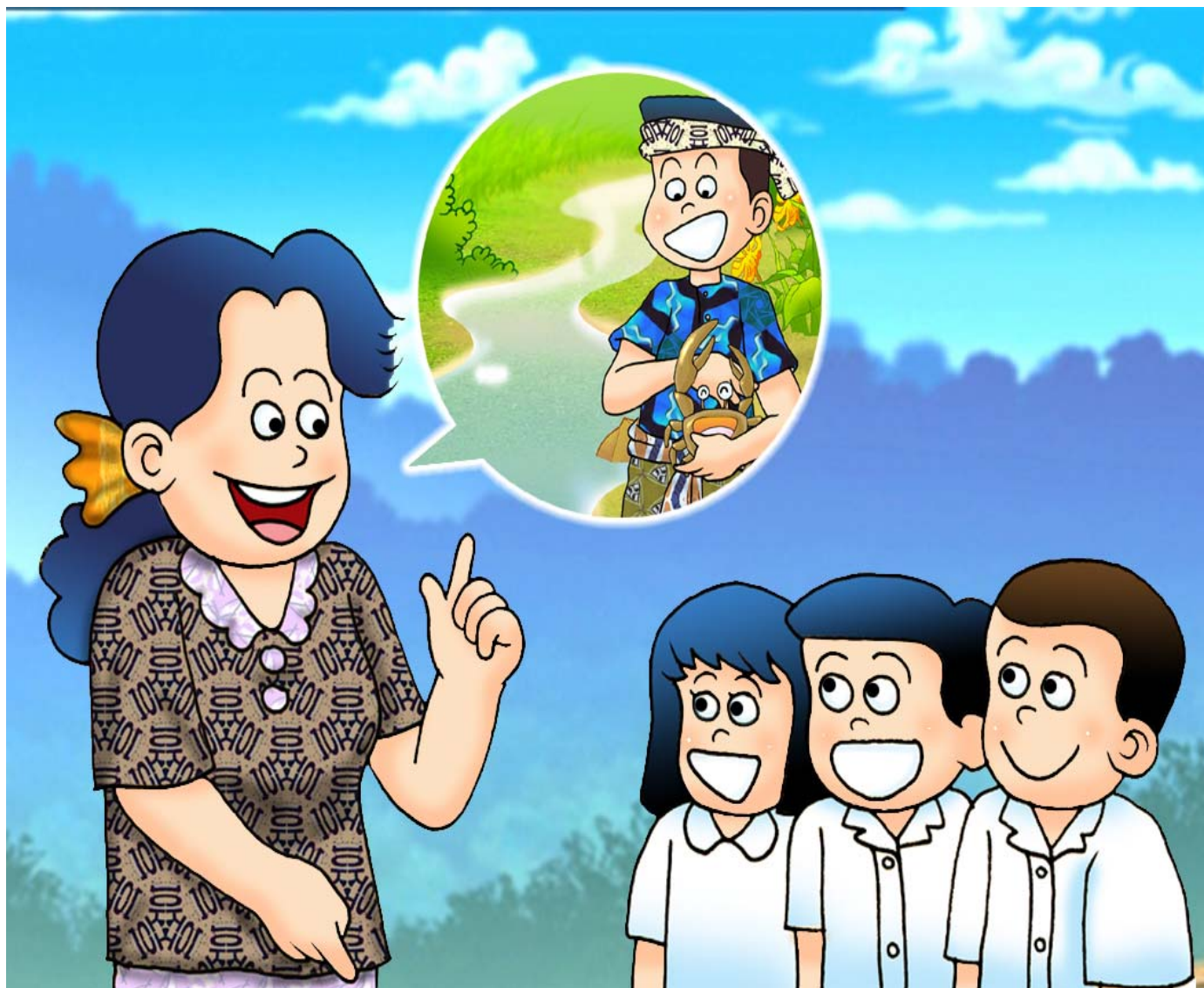
หายใจไม่ออกบอปปู
ร้องขอ**ชีวิต**กลัวตาย

เจ้างูเจ้ากาใจหาย
มุ่งร้ายยอมแพ้นั่นอน

ปลูด**พิษ**จากร่างชาย
ชายหนุ่มพื้นซึ่พแน่บนอน

ร่างกายหมด**พิษ**ถ่ายถอน
ร้าวรอนนี้กถึงคราใด

นิทานเรื่องนี้สอนว่า
ช่วยเหลือผู้อื่น
จนอุ่นใจ

คุณค่ากตัญญูผู้ให้
ก็ได้รับการตอบแทน

ภาคผนวก ช

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำ
2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ

คู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถในการอ่านคำ

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ใช้ทดสอบเมื่อเรียนในแต่ละเรื่อง และทำการทดสอบครั้งละ 1 เรื่องเท่านั้น

คำชี้แจง แบบทดสอบการอ่านคำมี 3 เรื่องละ 4 ฉบับ

1. ทดสอบก่อนเรียนในแต่ละเรื่องทุกครั้ง แบบทดสอบมีจำนวนเรื่องละ 1 ฉบับ ๆ คำ 10 คำ 10 คะแนน
2. แบบทดสอบระหว่างเรียนแบ่งเป็นเรื่องละ 2 ฉบับ ฉบับละ 5 คำ ฉบับที่ 1 ใช้ทดสอบเมื่อเรียนคำศัพท์ครบ 5 คำ ฉบับที่ 2 ใช้ทดสอบเมื่อเรียนจบในแต่ละเรื่องมีจำนวน 5 ข้อ รวม 2 ฉบับ 10 คำ 10 คะแนน
3. แบบทดสอบหลังเรียน ใช้ทดสอบเมื่อเรียนจบในแต่ละเรื่อง แบบทดสอบมีจำนวนเรื่องละ 1 ฉบับ ๆ ละ 10 คำ จำนวน 10 คะแนน
4. ใช้เวลาในการอ่านคำ ฉบับละ 5 นาที หรือตามความเหมาะสม
5. เมื่อทำการทดสอบในแต่ละฉบับ ให้ผู้ทดสอบบันทึกคะแนนลงในแบบทดสอบ เพื่อทำการประเมินผลการอ่านคำ

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ

เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว

ริมคลอง

ตัวมเตี้ยม

ตัวใหญ่

โรคร้าย

พ่นควัน

ตะต๋อง

โทษมหันต์

ปลอด

ประกาศ

ครอบครัว

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ

เรื่อง กระต่ายจอมกวน

กระต่าย

แก้ง

เกียจคร้าน

รังเกียจ

เดือดร้อน

โพรงไม้

กลัวเกรง

แห่

ความโกรธ

อารมณ์

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ

เรื่อง ชายใจบุญ

ช่วยเหลือ

ไมตรี

หนองน้ำ

สำราญ

นัยน์ตา

สงสาร

กลุ้มใจ

ชีวิต

พิษ

กตัญญู

**แบบบันทึกการอ่านคำ
เรื่อง ห่างไกล – มวนยาว**

ชื่อผู้อ่าน.....

คำศัพท์	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	อ่านได้	อ่านไม่ได้	อ่านได้	อ่านไม่ได้
1. ริมคลอง				
2. ตัวมเตี้ยม				
3. ตัวใหญ่				
4. โรคร้าย				
5. พันควน				
6. ตะต๋อง				
7. โทษมหันต์				
8. ปลอด				
9. ประกาศ				
10. ครอบครัว				
รวม				

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการอ่านคำ เรื่อง กระต่ายจอมกวน

ชื่อผู้อ่าน.....

คำศัพท์	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	อ่านได้	อ่านไม่ได้	อ่านได้	อ่านไม่ได้
1. กระต่าย				
2. แก้ง				
3. เกี้ยวคร้าน				
4. รังเกียจ				
5. เดือดร้อน				
6. โพรงไม้				
7. กลัวเกรง				
8. แหย่				
9. ความโกรธ				
10. อารมณ์				
รวม				

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการอ่านคำ เรื่อง ชายใจบุญ

ชื่อผู้อ่าน.....

คำศัพท์	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	อ่านได้	อ่านไม่ได้	อ่านได้	อ่านไม่ได้
1. ช่วยเหลือ				
2. ไม่ตรี				
3. หนองน้ำ				
4. สำราญ				
5. นัยน์ตา				
6. สงสาร				
7. กลุ้มใจ				
8. ชีวิต				
9. พิษ				
10. กตัญญู				
รวม				

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ
ระหว่างเรียน
เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว

ริมคลอง

ตัวมเตี้ยม

ตัวใหญ่

โรคร้าย

พ้นคว้น

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ
ระหว่างเรียน
เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว

เตะต๋อง

โทษมหันต์

ปลอด

ประกาศ

ครอบครวั

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ
ระหว่างเรียน
เรื่อง กระต่ายจอมกวน

กระต่าย

แก๊ง

เกียจคร้าน

รังเกียจ

เด็ดย้อน

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ
ระหว่างเรียน
เรื่อง กระต่ายจอมกวน

โพรงไม้

กลัวเกรง

แห่

ความโกรธ

อารมณ์

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ ระหว่างเรียน เรื่อง ชายใจบุญ

ช่วยเหลือ

มิตร

หนองน้ำ

สำราญ

นัยน์ตา

แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ
ระหว่างเรียน
เรื่อง ชายใจบุญ

สงสาร

กลัวใจ

ชีวิต

พิษ

กตัญญู

แบบบันทึกการอ่านออกเสียงคำระหว่างเรียน

เรื่อง ห่างไกล – มวนยาว

ชื่อผู้อ่าน.....

คำศัพท์	การอ่านออกเสียงระหว่างเรียน	
	อ่านได้	อ่านไม่ได้
1. รีมคลอง		
2. ตัวมเตี้ยม		
3. ตัวใหญ่		
4. โรคร้าย		
5. พันคว้น		
6. ตะต๋อง		
7. โทษมหันต์		
8. ปลอด		
9. ประกาศ		
10. ครอบครวั		
รวม		

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการอ่านออกเสียงคำระหว่างเรียน
เรื่อง กระต่ายจอมกวน

ชื่อผู้อ่าน.....

คำศัพท์	การอ่านออกเสียงระหว่างเรียน	
	อ่านได้	อ่านไม่ได้
1. กระต่าย		
2. แก้ง		
3. เกียจคร้าน		
4. รังเกียจ		
5. เดือดร้อน		
6. โพรงไม้		
7. กลัวเกรง		
8. แห่		
9. ความโกรธ		
10. อารมณ์		
รวม		

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการอ่านออกเสียงคำระหว่างเรียน

เรื่อง ชายใจบุญ

ชื่อผู้อ่าน.....

คำศัพท์	การอ่านออกเสียงระหว่างเรียน	
	อ่านได้	อ่านไม่ได้
1. ช่วยเหลือ		
2. ไมตรี		
3. หนองน้ำ		
4. สำราญ		
5. นัยน์ตา		
6. สงสาร		
7. กลุ้มใจ		
8. ชีวิต		
9. พืช		
10. กตัญญู		
รวม		

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ใช้ทดสอบเมื่อเรียนนิทานคำกลอนในแต่ละเรื่อง และทำการทดสอบครั้งละ 1 เรื่องเท่านั้น

คำชี้แจง แบบทดสอบมีทั้งหมด 3 เรื่อง ดังนี้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน มี 3 ฉบับ ๆ ละ 10 ข้อ 10 คะแนน รวม 30 ข้อ 30 คะแนน
2. แบบทดสอบหลังเรียน มี 3 ฉบับ ๆ ละ 10 ข้อ 10 คะแนน รวม 30 ข้อ 30 คะแนน
(แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบเดียวกัน)
3. แบบทดสอบระหว่างเรียน 3 เรื่อง เรื่องละ 2 ฉบับ ฉบับละ 5 ข้อ 5 คะแนน รวม 3 เรื่อง มี 6 ฉบับ รวม 30 ข้อ 30 คะแนน

ขั้นตอนในการดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมแบบทดสอบ วัดความเข้าใจความหมายของคำ (สำหรับนักเรียน) ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทดสอบ
2. ผู้ทดสอบแจกแบบทดสอบ ให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลลงในแบบทดสอบให้เรียบร้อย
3. ผู้ดำเนินการทดสอบ อ่านคำชี้แจงและอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบให้นักเรียนฟัง
4. ใช้เวลาทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ 15 นาที หรือตามความเหมาะสม
5. ผู้ดำเนินการทดสอบตรวจแบบทดสอบ บันทึกคะแนนลงในแบบทดสอบ เพื่อประเมินผลการทำงานแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำของนักเรียนแต่ละคน

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน
วัดความเข้าใจความหมายของคำ เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

โทษมหันต์	ตัวใหญ่	ตะต๋อง	ริมคลอง	ปลด
ครอบครวั	ตัวมเตี้ยม	โรคร้าย	พันควัน	ประกาศ

1. ช้าง.....มากกว่าเสือ
2. เจ้าไมควร.....ยาเสพติด
3. คุณครู.....ให้นักเรียนทราบข่าว
4.ของเต่าอยู่กันอย่างมีความสุข
5. มะเร็ง เป็น.....ที่ทำให้คนต้องตาย
6. คนที่สูบบุหรี่ จะต้อง.....ออกมาจากปาก
7. ผู้ที่ขายยาเสพติด ต้องได้รับ.....
8. เต่าอาศัยอยู่ที่.....
9. เต่าเดิน.....อยู่กลางทุ่งนา
10. บ้านเต่าเป็นเขต.....จากบุหรี่

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
วัดความเข้าใจความหมายของคำ เรื่อง กระจายจอมกวน

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

แก๊ง	กลัวเกรง	ความโกรธ	กระจาย	เกียจคร้าน
โพรงไม้	รังเกียจ	เดือดร้อน	อารมณ์	เหย่

1. ผู้นำต้อง.....เพราะมีลูกน้องไม่ช่วยทำงาน
2.ชอบกินหัวผักกาด
3. คนที่.....คือคนที่ไม่ชอบทำงาน
4. คนที่ไม่ช่วยเพื่อนทำงาน เพื่อนๆ จึงพากัน.....
5. เสือถูกกระจาย.....จึงเกิดความโมโห
6. กระจายชอบเอาไม้ไป.....เสียบ่อยๆ
7. กระจายอาศัยอยู่ใน.....
8. เสือเป็นสัตว์ที่ดุร้าย สัตว์อื่นๆ จึงต้อง.....มาก
9. เสือเกิด.....จึงกัดกระจายจนตาย.
10. เสือ.....ไม่ดี เมื่อถูกกระจายกวนใจ

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
วัดความเข้าใจความหมายของคำ เรื่อง ชายใจบุญ

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

ชีวิต	พิษ	สำราญ	ช่วยเหลือ	หนองน้ำ
กลุ่มใจ	กตัญญู	นัยน์ตา	ไมตรี	สงสาร

1. ชายใจบุญชอบ.....ผู้อื่นเสมอ
2. คนที่มี.....ต่อกันย่อมเป็นเพื่อนกัน
3. ชายใจบุญพบปู่เฒ่าอยู่ที่.....
4. เมื่อปู่เฒ่าจึงมีความสุขและ..... บานใจ
5. สิ่งที่ทำให้เรามองเห็นได้คือ.....
6. ปู่เฒ่ารู้สึก.....กาสองผัวเมีย
7. ปู่เฒ่า.....ที่ต้องไปกัดชายใจบุญ
8. สัตว์ทุกตัว ต่างก็รัก.....ของมัน
9. ปู่เป็นสัตว์ที่มี.....
10. ปู่เป็นสัตว์ที่มีความ.....ต่อชายใจบุญ

แบบบันทึกการวัดความเข้าใจความหมายของคำ
เรื่อง ห่างไกล – มวนยาว

ชื่อ.....

ข้อที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ตอบได้ ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ ถูกต้อง	ตอบได้ ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ ถูกต้อง
ข้อที่ 1				
ข้อที่ 2				
ข้อที่ 3				
ข้อที่ 4				
ข้อที่ 5				
ข้อที่ 6				
ข้อที่ 7				
ข้อที่ 8				
ข้อที่ 9				
ข้อที่ 10				
รวม				

เกณฑ์การประเมิน

1. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน
เรื่อง กระต่ายจอมกวน

ชื่อ.....

ข้อที่	การวัดความเข้าใจความหมายของคำ	
	ตอบได้ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ถูกต้อง
ฉบับที่ 1 ข้อที่ 1		
ข้อที่ 2		
ข้อที่ 3		
ข้อที่ 4		
ข้อที่ 5		
ฉบับที่ 2 ข้อที่ 1		
ข้อที่ 2		
ข้อที่ 3		
ข้อที่ 4		
ข้อที่ 5		
รวม		

เกณฑ์การประเมิน

1. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน

ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการวัดความเข้าใจความหมายของคำ
เรื่อง ชายใจบุญ

ชื่อ.....

ข้อที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ตอบได้ ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ ถูกต้อง	ตอบได้ ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ ถูกต้อง
ข้อที่ 1				
ข้อที่ 2				
ข้อที่ 3				
ข้อที่ 4				
ข้อที่ 5				
ข้อที่ 6				
ข้อที่ 7				
ข้อที่ 8				
ข้อที่ 9				
ข้อที่ 10				
รวม				

เกณฑ์การประเมิน

1. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน เรื่อง ห่างไกล – มวนยาว ฉบับที่ 1
ชื่อ – นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

ริมคลอง โรคภัย ตัวมดเต็ม ตัวใหญ่ พันคว้น

1. เสือเป็นสัตว์ที่.....กว่ากระต่าย
2. แดงสู้บรูห์และ.....ออกจากปาก
3. ฟีนังตกปลาอยู่ที่.....
4. ฉันทเห็นเต่าเดิน.....อยู่กลางทุ่งนา
5. มะเร็งเป็น.....ที่ทำให้คนต้องตาย

แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน เรื่อง ห่างไกล – มวนยาว ฉบับที่ 2
ชื่อ – นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

ครอบครั้ว ประกาศ ปลอด โทษมหันต์ ตะต๋อง

1. คุณครูติด.....ผลการสอบให้นักเรียนทราบที่หน้าห้องเรียน
2. บ้านฉันเป็น.....ใหญ่เพราะอยู่รวมกันหลายคน
3. คุณครูบอกว่าโรงเรียนเป็นเขต.....บุหรีและสิ่งเสพติด
4. แดงบอกว่าเขาจะไม่.....สิ่งเสพติดทุกชนิด
5. คนที่ค้ายาเสพติดจะต้องได้รับ.....

แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน เรื่อง กระจ่ายจอมกวน ฉบับที่ 1
ชื่อ – นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

เดือดร้อน แก่ล้ง รังเกียจ กระจ่าย เกียจคร้าน

6. เพื่อนทุกคน.....นอนอยู่บนต้นไม้
7. จอยชอบ.....เพื่อนจนร้องไห้
8. สัตว์ที่ชอบกินผักกาด หูยาว ตาสีแดง เราเรียกว่า
9. ป้อมไม่ชอบทำงาน เพราะเขาเป็นคนที่.....
10. เด็กที่เกเรชอบทำให้ผู้อื่น.....

แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน เรื่อง กระต่ายจอมกวน ฉบับที่ 2
ชื่อ – นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

โพรงไม้ แห่ กลัวเกรง อารมณ์ ความโกรธ

1. น้องชอบเอาไม้ไป.....รังมดแดง
2. กระรอกชอบอาศัยอยู่ใน.....
3. คนที่มีแต่.....จึงทำให้เป็นคนขาดสติ
4. วันนี้แดง.....ไม่ดีเพราะโดนครูดุ
5. เสือเป็นสัตว์ที่ดุร้าย สัตว์อื่นๆ จึงพากัน.....

แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน เรื่อง ชายใจบุญ ฉบับที่ 1
ชื่อ - นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

ช่วยเหลือ หนองน้ำ นัยน์ตา สำราญ ไม่ตรี

1. น้อยได้รับการผ่าตัด.....จึงทำให้มองเห็น
2. ฉันเห็นนกบินไปกินปลาที่.....
3. เพื่อนๆ ควรมีน้ำใจ.....ต่อกัน
4. แดงชอบ.....น้องๆ ทำงานทุกวัน
5. นักเรียนไปเที่ยวทะเลทุกคนมีความสุขสนุกสนาน.....ใจ

แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน เรื่อง ชายใจบุญ ฉบับที่ 2
ชื่อ - นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

กตัญญู	ชีวิต	พิษ	สงสาร	กลุ่มใจ
--------	-------	-----	-------	---------

1. ผึ้งเป็นสัตว์ที่มี.....
2. พ่อแม่.....ที่ลูกๆไม่เชื่อฟัง
3. แมวถูกสุนัขกัดมันจึงดูน่า.....
4. ลูกๆ ควรมีความ.....ต่อพ่อแม่
5. สัตว์ทุกตัวต่างก็รัก.....ของมัน

แบบบันทึกการวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน
เรื่อง ห่างไกล – มวนยาว

ชื่อ.....

ข้อที่		การวัดความเข้าใจความหมายของคำ	
		ตอบได้ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ถูกต้อง
ฉบับที่ 1	ข้อที่ 1		
	ข้อที่ 2		
	ข้อที่ 3		
	ข้อที่ 4		
	ข้อที่ 5		
ฉบับที่ 2	ข้อที่ 1		
	ข้อที่ 2		
	ข้อที่ 3		
	ข้อที่ 4		
	ข้อที่ 5		
รวม			

เกณฑ์การประเมิน

1. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน
เรื่อง กระต่ายจอมกวน

ชื่อ.....

ข้อที่	การวัดความเข้าใจความหมายของคำ	
	ตอบได้ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ถูกต้อง
ฉบับที่ 1 ข้อที่ 1		
ข้อที่ 2		
ข้อที่ 3		
ข้อที่ 4		
ข้อที่ 5		
ฉบับที่ 2 ข้อที่ 1		
ข้อที่ 2		
ข้อที่ 3		
ข้อที่ 4		
ข้อที่ 5		
รวม		

เกณฑ์การประเมิน

1. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

แบบบันทึกการวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน
เรื่อง ชายใจบุญ

ชื่อ.....

ข้อที่		การวัดความเข้าใจความหมายของคำ	
		ตอบได้ถูกต้อง	ตอบได้ไม่ถูกต้อง
ฉบับที่ 1	ข้อที่ 1		
	ข้อที่ 2		
	ข้อที่ 3		
	ข้อที่ 4		
	ข้อที่ 5		
ฉบับที่ 2	ข้อที่ 1		
	ข้อที่ 2		
	ข้อที่ 3		
	ข้อที่ 4		
	ข้อที่ 5		
รวม			

เกณฑ์การประเมิน

1. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

ภาคผนวก ซ
แผนการสอน

แผนการสอน

กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว
 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ คำว่า ริมคลอง เวลา 50 นาที
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

สาระสำคัญ การอ่านออกเสียงคำว่า ริมคลอง ได้ชัดเจน และถูกต้องตามตัวสระ , มาตรา
 ตัวสะกด แสดงว่าเด็กมีทักษะอ่านคำยาก ซึ่งจะเป็พื้นฐานที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า ริมคลอง ได้ถูกต้องและชัดเจน
2. นักเรียนบอกชื่อสระ ของคำที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนบอกมาตราตัวสะกดของคำที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา - การอ่านออกเสียงคำว่า ริมคลอง

- การอ่านตัวสระ สระอิ , สระอ
- มาตราตัวสะกด แม่กด และ แม่กง

กิจกรรมการเรียนการสอน ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นนำ

1. แนะนำหนังสือนิทานคำกลอน เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว
2. สนทนาซักถามเรื่องเกี่ยวกับนิทาน

ขั้นสอน

1. อ่านนิทานให้เด็กฟัง วรรคที่ 1 และ 2
2. นักเรียนอ่านนิทานวรรคที่ 1 และ 2 โดยให้อ่านตามครูทีละวรรค แล้วจึงให้นักเรียน
อ่านพร้อมๆ กัน
3. นักเรียนอ่านบัตรคำ คำว่า ริมคลอง ที่ครูติดไว้ให้บนกระดาน
4. นักเรียนฝึกสะกดคำ ทีละคำ คือ ร-อิ-ม อ่านว่า ริม คล-อ-ง อ่านว่า คลอง อ่าน
รวมกันว่าริมคลอง
5. นักเรียนฟังครูอธิบาย ความหมายของคำว่า ริมคลอง และคำว่าริม อยู่ในมาตราแม่กม
ส่วนคำว่า คลอง อยู่ในมาตราแม่กง
6. นักเรียนฝึกพูดประโยคสั้นๆ ที่มีคำว่า ริมคลอง อยู่ในประโยคด้วย เช่น ฉันเดินเล่นอยู่
ริมคลอง , ที่ริมคลองมีปลา
7. ฝึกอ่านคำว่า ริมคลอง จนคล่อง
8. ฝึกอ่านนิทานจนอ่านได้คล่อง

ขั้นสรุป

1. สรุปความหมายของคำว่า ริมคลอง
2. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า ริมคลอง ทีละคน เพื่อประเมินผลการอ่าน
3. นักเรียนระบายสีภาพ นิทาน หน้าที่ 1

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือนิทานคำกลอน เรื่อง ห้างไกล - มวนยาว
2. บัตรคำ คำว่า ริมคลอง
3. ตัวอย่างแถบประโยค ขึ้นเดินเล่นอยู่ริมคลอง , ที่ริมคลองมีปลา
4. หนังสือนิทานระบายสี เรื่อง ห้างไกล - มวนยาว
5. แบบประเมินผลการอ่าน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 - 1.1 ความสนใจการอ่านออกเสียง
 - 1.2 ความสนใจในการฟัง
 - 1.3 การร่วมกิจกรรมพูดประโยคสั้น
2. ตรวจผลงานนักเรียน
 - 2.1 ภาพระบายสี

เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหาร

(นายมนตรี อินทรพุท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสามพญา

บันทึกหลังสอน.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวนิมนวล มะลิ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการสอน

กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว
 แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ ทั้ง 10 คำ เวลา 50 นาที
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

สาระสำคัญ การอ่านออกเสียงคำ เมื่ออ่านพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด ได้ถูกต้องชัดเจน เป็นพื้นฐานที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยและทำให้สื่อสารได้ถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านคำว่า ริมคลอง , ตัวมเตี้ยม , ตัวใหญ่ , โรคร้าย , พันคว้น , ตะตอง , โทะมหันต์ , ปลอดภัย , ประกาศ , ครอบครัว ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนบอกความหมายของคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา - นิทานคำกลอนเรื่อง ห่างไกล-มวนยาว

- การอ่านออกเสียงคำทั้ง 10 คำ
- ความหมายของคำ 10 คำ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร้องเพลง เต่า , ตบแปะ , ครอบครัวของฉัน
2. สนทนา ชักถาม เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเพลง

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านคำทั้งหมดจากบัตรคำที่ละใบ พร้อมๆ กัน
2. นักเรียนอ่านเนื้อหานิทานเรื่อง ห่างไกล-มวนยาว
3. ครูและนักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำทั้งหมด

ขั้นสรุป

1. นักเรียนอ่านคำทั้ง 10 คำ ทีละคน เพื่อประเมินผลการอ่าน
2. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือนิทานคำกลอน เรื่อง ห่างไกล - มวนยาว
2. เพลง เต่า ตบแปะ ครอบครัวของฉัน
3. บัตรคำ จำนวน 10 คำ
4. หนังสือนิทานคำกลอนเรื่อง ห่างไกล-มวนยาว
5. แบบทดสอบการอ่านคำ
6. แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 10 ข้อ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการอ่านออกเสียง
2. ตรวจแบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำ

เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน
3. ตอบได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
4. ตอบได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหาร

(นายมนตรี อินทรพุท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสามพญา

บันทึกหลังสอน.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน

(นางสาวนิ่มนวล มะลิ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการสอน

กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เรื่อง กระจ่ายจอมกวน
แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ คำว่า กระจ่าย เวลา 50 นาที
สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

สาระสำคัญ การอ่านออกเสียงคำถูกต้องและชัดเจนเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาไทย คำว่า กระจ่าย เป็นคำที่สะกดในมาตราแม่เกย และมีคำควบกล้ำ รวมอยู่ด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนบอกตัวพยัญชนะ ตัวสระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดได้ถูกต้อง
2. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า กระจ่าย ได้ถูกต้อง

เนื้อหา การอ่านออกเสียงคำที่มี ย เป็นตัวสะกดอยู่ในมาตราแม่เกย อ่านออกเสียงคำว่า กระจ่าย

กิจกรรมการเรียนการสอน ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นนำ

1. ครูแนะนำหนังสือนิทานคำกลอนเรื่อง กระจ่ายจอมกวน และสนทนาซักถามเกี่ยวกับหนังสือนิทาน
2. นักเรียนช่วยกันตอบคำถามปัญหา “ตัวอะไรเอ๋ย ตัวไม่ใหญ่ มีใบหูยาว ชอบกินหัวผักกาดเป็นอาหาร”
3. นักเรียนร้องเพลง กระจ่ายน้อย พร้อมทั้งช่วยกันแสดงท่าทางประกอบ

ขั้นสอน

1. ครูอ่านหนังสือนิทานคำกลอนหน้าที่ 1 ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนอ่านตามหลายๆ ครั้ง
2. ให้นักเรียนอ่านคำว่า กระจ่าย นักเรียนช่วยกันบอกตัวพยัญชนะ ตัวสระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดของคำว่า “กระจ่าย” จากบัตรคำที่ครูติดไว้บนกระดาน
3. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า “กระจ่าย” ตามครูโดยคำว่า กระจ่าย ให้นักเรียนรำลึนด้วย
4. นักเรียนช่วยกันพูดประโยคสั้นๆ ที่มีคำว่า กระจ่าย คนละ 1 ประโยค เช่น ฉันเห็น กระจ่าย 2 ตัว พี่มีกระจ่ายสีขาว โดยครูเป็นผู้เขียนประโยคที่นักเรียนพูด บนกระดานทีละประโยค และให้นักเรียนอ่านประโยคบนกระดาน
5. ครูอธิบายความหมายของคำว่า กระจ่าย
6. ฝึกอ่านนิทานจนอ่านได้คล่อง
7. ให้นักเรียนระบายสีภาพนิทานในหน้าที่ 1

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยสรุปความหมายของคำว่า กระต่าย
2. นักเรียนอ่านคำว่า กระต่าย ทีละคน เพื่อประเมินผลการอ่าน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือนิทานคำกลอน เรื่อง กระต่ายจอมกวน
2. บัตรคำ คำว่า กระต่าย
3. ตัวอย่างประโยคสั้นๆ “ฉันเห็นกระต่าย 2 ตัว” “พี่มีกระต่ายสีขาว”
4. รูปภาพกระต่าย
5. เพลง กระต่ายน้อย
6. หนังสือภาพระบายสี เรื่อง กระต่ายจอมกวน
7. แบบทดสอบการอ่านคำ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 - 1.1 ความสนใจในการฟัง และการอ่านออกเสียง
 - 1.2 การร่วมกิจกรรมการพูดประโยคสั้นๆ
2. ผลงานนักเรียน
 - 2.1 ความสะอาดและสวยงามของภาพที่ระบายสี
 - 2.2 ความสำเร็จของรูปภาพ

เกณฑ์การประเมิน

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหาร

(นายมนตรี อินทรฟู)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสามพญา

บันทึกหลังสอน.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวนิมนวล มะลิ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการสอน

กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เรื่อง กระจายจอมกวน
แผนการสอนที่ 19 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ คำว่า อารมณ์ เวลา 50 นาที
สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

สาระสำคัญ คำว่า อารมณ์ เป็นคำที่มีสะกดอยู่ในมาตราแม่กม โดยมี ณ เป็นตัวการันต์ เมื่ออ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจนจะเป็นพื้นฐานที่ดี ต่อการเรียนรู้ภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า อารมณ์ ได้ถูกต้อง และชัดเจน
2. นักเรียนบอกชื่อตัวพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และตัวการันต์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองได้

เนื้อหา - การอ่านออกเสียงคำว่า อารมณ์
เนื้อเรื่องในหน้าที่ 9

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. สนทนาซักถาม เกี่ยวกับรูปภาพ ทั้ง 3 ภาพ ที่เรียนผ่านมา คือ ภาพหัวเราะ ความดีใจ ,ภาพโกรธ
2. ให้นักเรียนทำใบหน้าเลียนแบบรูปภาพทั้ง 3 ภาพ

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว และคำว่า กระจาย , แก้ง , เกียจคร้าน รังเกียจ เดือดร้อน , โฟงไม้ , กลัวเกรง , แหย่ , และให้นักเรียนอ่านบททบทวนเนื้อเรื่องที่เรียนมา
2. ครูติดบัตรคำ คำว่า อารมณ์ บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่านตามครู และฝึกอ่านหลายๆ ครั้ง จนอ่านได้คล่อง
3. นักเรียนช่วยกันบอกตัวพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และตัวการันต์ ของคำว่า อารมณ์
4. ครูอธิบายความหมายของคำว่า อารมณ์
5. นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องหน้าที่ 9 ตามครูทีละวรรค และฝึกอ่านหลายๆ ครั้ง

ขั้นสรุป

1. สรุปความหมายของคำว่า อารมณ์ และสรุปใจความของเรื่องที่อ่าน
2. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า อารมณ์ ทีละคน เพื่อประเมินผลการอ่าน
3. นักเรียนระบายสีภาพนิทานหน้าที่ 9

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือนิทานคำกลอน เรื่อง กระท่ายจอมกวน
2. บัตรภาพใบหน้า 3 อารมณ์ ดีใจ, เสียใจ, โกรธ
3. บัตรคำ คำว่า อารมณ์
4. หนังสือภาพนิทาน เรื่อง กระท่ายจอมกวน
5. แบบประเมินผลการอ่านออกเสียง
6. แบบทดสอบวัดความเข้าใจความหมายของคำระหว่างเรียน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการนักเรียน
 - 1.1 ความสนใจในการอ่านออกเสียง
 - 1.2 ความสนใจในการฟัง
 - 1.3 การร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงานนักเรียน
 - 2.1 ภาพระบายสี

เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน
3. ตอบคำถามได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
4. ตอบคำถามได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตอบ ได้ 0 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหาร

(นายมนตรี อินทรพุก)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสามพญา

บันทึกหลังสอน.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวนิมนวล มะลิ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการสอน

กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เรื่อง ขายใจบุญ
แผนการสอนที่ 21 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ คำว่า ช่วยเหลือ เวลา 50 นาที
สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

สาระสำคัญ การอ่านออกเสียงคำ เมื่ออ่านตัวพยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
ชัดเจน เป็นพื้นฐานที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และทำให้สื่อสารได้ถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า ช่วยเหลือได้ถูกต้องทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
2. นักเรียนอ่านสะกดคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา - การอ่านออกเสียงออกเสียงคำ คำว่า ช่วยเหลือ
- การอ่านสะกดคำด้วย สระ อัว และ สระ เอื้อ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนและแนะนำหนังสือนิทานคำกลอน เรื่อง ขายใจบุญ
2. สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่น หรือผู้อื่นช่วยเหลือเรา
3. นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าประสบการณ์ของตัวเองที่เคยช่วยเหลือผู้อื่น หรือ เคยมีผู้อื่นเข้ามาช่วยเหลือตัวเรา

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านออกเสียงบัตรคำ คำว่า ช่วยเหลือ ตามครู
2. นักเรียนช่วยกันบอกตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดของคำที่อ่าน
3. นักเรียนฝึกสะกดคำทีละคำ ช่วย คือ ช-อัว-ย-ชวย-ชวย-เอก-ชวย และคำว่า เหลือ คือ หล-เอื้อ-เหลือ อ่านรวมกันว่า ช่วยเหลือ
4. ครูอธิบายความหมายของคำว่า ช่วยเหลือ และฝึกอ่าน
5. นักเรียนฝึกพูดประโยคสั้นๆ ที่มีคำว่า ช่วยเหลือ อยู่ในประโยค เช่น ฉันช่วยเหลือแมวที่ตกน้ำ , คุณครูช่วยเหลือนักเรียนยากจน โดยให้ครูเขียนประโยคที่นักเรียนพูดไว้บนกระดาน และให้นักเรียนอ่านประโยคบนกระดานพร้อมๆ กัน 2-3 ครั้ง
6. ครูอ่านเนื้อเรื่องในหน้าที่ 1 วรรคที่ 1 และ 2 ให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนอ่านตามหลายๆ ครั้ง

ขั้นสรุป

1. สรุปความหมายของคำว่า ช่วยเหลือ
2. นักเรียนอ่านคำว่า ช่วยเหลือ ทีละคน เพื่อประเมินผลการอ่าน

สื่อการสอน

1. หนังสือนิทานคำกลอน เรื่องชายใจบุญ
2. บัตรคำ คำว่า ช่วยเหลือ
3. ตัวอย่างประโยคสั้นๆ เช่น ฉันช่วยเหลือแมวที่ตกน้ำ , คุณครูช่วยเหลือนักเรียนยากจน
4. แบบทดสอบการอ่านคำ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 - 1.1 การอ่านออกเสียงคำ
 - 1.2 การอ่านสะกดคำ

เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหาร

(นายมนตรี อินทรพุก)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสามพญา

บันทึกหลังสอน.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวนิมนวล มะลิ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการสอน

กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เรื่อง ชายใจบุญ
แผนการสอนที่ 26 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ คำว่า สงสาร เวลา 50 นาที
สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

สาระสำคัญ คำว่า สงสาร เป็นคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดเมื่ออ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจความหมายของคำจะเป็นพื้นฐานที่ดี ต่อการเรียนรู้ภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า สงสาร ได้ถูกต้องทั้งพยัญชนะ สระ และตัวสะกด

เนื้อหา - การอ่านออกเสียงคำว่า สงสาร

- คำที่มี ร เป็นตัวสะกด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. นักเรียนฟังนิทาน เรื่อง ชาวนากับงูเห่า
2. นักเรียนร่วมสนทนา และตอบคำถามจากเนื้อหาในนิทานว่า “ทำไม ชาวนาจึงอึ้งงูเห่าเข้ามากอดไว้” (เพราะความสงสาร)

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนคำที่เรียนมาแล้ว คำว่า ช่วยเหลือ , ไมตรี , หนองน้ำ , สำราญ , นัยน์ตา และทบทวนการอ่านเนื้อเรื่องที่เรียนมาแล้วในหน้าที่ 1 , 2 ,3 และ 4
2. นักเรียนอ่านบัตรคำ คำว่า สงสาร ที่ครูติดไว้บนกระดาน แล้วอ่านตามครูว่า สง - สาร
3. นักเรียนฟังครูอธิบายหลักการอ่านคำว่า สงสาร เป็นคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด คือคำว่า สาร มี ร เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียงเหมือน น สะกด ซึ่งอยู่ในมาตราแม่กน
4. นักเรียนอ่านคำที่มี ร เป็นตัวสะกด จากบัตรคำบนกระดานเพิ่มเติมอีก เช่น
 - สมควร อ่านว่า สม-ควน
 - การบ้าน อ่านว่า การ-บ้าน
 - อังคาร อ่านว่า อัง-คาน
 - ขอพร อ่านว่า ขอ-พร
5. ครูอธิบายความหมายของคำว่า สงสาร
6. นักเรียนอ่านออกเสียงคำว่า สงสาร พร้อมๆ กัน

7. ครูอ่านเนื้อเรื่องในหน้าที่ 5 ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนอ่านตามหลายๆ ครั้ง และอธิบายความหมายของเรื่องที่อ่าน และให้นักเรียนระบายสีภาพนิทานในหน้าที่

5

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำว่า นัยน์ตา และเนื้อเรื่องที่อ่าน
2. นักเรียนอ่านบัตรคำ คำว่า นัยน์ตา ทีละคน เพื่อประเมินผลการอ่านออกเสียง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือนิทานคำกลอนเรื่อง ชายใจบุญ
2. นิทานเรื่อง ชาวนากับงูเห่า
3. บัตรคำ คำว่า สงสาร
4. บัตรคำที่ ร เป็นตัวสะกด สมควร,การบ้าน,อังคาร,ขอพร
5. หนังสือนิทานภาพระบายสี
6. แบบประเมินผลการอ่าน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการนักเรียน
 - 1.1 การอ่านออกเสียง
 - 1.2 ความสนใจในการฟัง
2. ตรวจสอบผลงานนักเรียน
 - 2.1 ภาพระบายสี

เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

1. อ่านได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
2. อ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ออกเสียง ได้ 0 คะแนน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหาร

(นายมนตรี อินทรพุก)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสามพญา

บันทึกหลังสอน.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวนิมนวล มะลิ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนันทนวล มะลิ
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช 2504
สถานที่เกิด	อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	478 หมู่ 2 ตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย 64170
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองสามพญา อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2527	ค.บ. วิชาเอกสังคมศึกษา จากวิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2550	กศ.ม. วิชาเอกการศึกษาพิเศษ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร